

Kwartalnik Prawno Kryminalistyczny

KPK 2 (27) 2016

ISSN 2080-5810

Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny Szkoły Policji w Pile

Adres redakcji:

64-920 Pila, pl. Staszica 7
tel. 67 352 2555; fax 67 352 2599
www.pila.szkolapolicji.gov.pl

Łączność z czytelnikami:

sekretariat@sppila.policja.gov.pl

Redaktor naczelny:

insp. Piotr Leciejewski

Zastępcy redaktora naczelnego

insp. Piotr Gaca
insp. Roman Gryczka

Sekretarz redakcji:

mł. insp. Krzysztof Opaliński

Zespół redakcyjny:

insp. w st. spocz. Roman Wojtuszek
mł. insp. Marzena Brzozowska
podinsp. Wojciech Thiel
podinsp. Leszek Koźmiński
podinsp. Jacek Czechowski
podkom. Hanna Bigielmajer
dr Piotr Józwiak

Redakcja językowa i skład:

Waldemar Hałuja

Projekt okładki:

Waldemar Hałuja

Nakład:

200 egz.

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo skrótów i opracowania redakcyjnego tekstów, przyjętych do druku oraz prawo nieodpłatnego publikowania listów.

Redakcja zastrzega sobie również możliwość nieodpłatnego wykorzystania publikowanych materiałów na stronie internetowej Szkoły Policji w Pile.

Kwartalnik wydawany jest przez:

Szkołę Policji w Pile

W numerze

Pożegnanie Komendanta insp. Piotra Leciejewskiego	3
Maria Halczyj-Siwecka Reorganizacja Komendy Głównej Policji – powołanie biura kryminalnego	5
Maria Halczyj-Siwecka Planowanie strategiczne i sprawozdawczość w Policji – priorytety i zadania priorytetowe. Mierniki biura kryminalnego Komendy Głównej Policji	8
Krzysztof Opaliński Walka z kradzieżą sygnału telewizyjnego. Przestępczość skierowana przeciwko własności intelektualnej	12
Monika Góra Hosting – odpowiedzialność za przechowywane treści	13
Andrzej Nieckarz Cyberlocker, administracja forum, serwisy cyberlockerskie – zorganizowana grupa przestępcza?	23
Krzysztof Janiszewski Nielegalne oprogramowanie Microsoft w zamówieniach publicznych	32
Paweł Sawicki Zbieranie dowodów w sprawach dotyczących nielegalnej dystrybucji i nielegalnego korzystania z programów komputerowych	48
Tomasz Safjański Aspekty taktyczne zwalczania przestępczości narkotykowej w obszarze Schengen	57
Urszula Cur Metodyka diagnozowania psychologicznego nieznanego sprawcy na przykładzie zabójstwa na tle seksualnym	62
Karolina Kiejnich, Monika Moska Ewolucja filozofii karania na tle ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw	70
Leszek Koźmiński, Marcin Nowakowski O błędach i zasadach sporządzania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego - z praktycznych doświadczeń	81
Krzysztof Opaliński „Postępowanie odwoławcze w postępowaniu dyscyplinarnym w służbach mundurowych”	90
Robert Kreczmer Podstawowe mechanizmy ukrywania korzyści finansowych pochodzących z procederu łamania praw autorskich	99
Z życia Biura Służby Kryminalnej KGP	103
Zbigniew Wlazło Piórem i ołówkiem	106
Z biblioteczki policjanta służby kryminalnej	109
Z życia Szkoły	111

POŻEGNANIE KOMENDANTA INSP. PIOTRA LECIEJEWSKIEGO

Zaledwie cztery miesiące temu inspektorowi Piotrowi Leciejewskiemu powierzono pełnienie obowiązków Komendanta Szkoły Policji w Pile. Po 119 dniach służby na tym stanowisku przyszedł czas na awans. 19 maja podczas uroczystej zbiórki

kadry kierowniczej Szkoły został odczytany rozkaz personalny o mianowaniu insp. Piotra Leciejewskiego na stanowisko Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji we Wrocławiu.

W imieniu funkcjonariuszy i pracowników Szkoły gratulacje z okazji objęcia nowego stanowiska oraz podziękowania za współpracę złożył pełniący obowiązki Komendant Szkoły Policji w Pile insp. Roman Gryczka. „Kiedy 16 stycznia, po 8 latach komendantury swojego poprzednika - insp. Jerzego Powieckiego, insp. Piotr Leciejewski obejmował władzę w naszej Szkole, wszyscy byliśmy pełni obaw. Pojawiało się wiele pytań, ale po czterech miesiącach można śmiało powiedzieć, że jesteśmy rozczarowani. Rozczarowani z powodu odejścia” - mówił na pożegnaniu insp. Roman Gryczka. „Niesamowite jest to, jak szybko insp. Piotrowi Leciejewskiemu udało się nawiązać kontakt z pozostałymi komendantami, kadrami kierowniczą oraz samymi funkcjonariuszami i pracownikami, budując

przy tym podwaliny rzeczowej i owocnej współpracy”. Insp. Roman Gryczka osobiście podziękował odchodzącemu Komendantowi za świeże spojrzenie na codzienne, dla większości z nas już rutynowe, sprawy i uwagi przekazywane w celu ich poprawy. Komendant Gryczka w swoim przemówieniu podkreślił, że obejmowane przez insp. Piotra Leciejewskiego stanowisko stanowi duże wyzwanie. Fakt, że na takie stanowisko trafia człowiek znający działanie, charakter i sposób organizacji policyjnej szkoły od podszewki, daje szansę na wyznaczanie świadomych i realnych oczekiwań wobec szkolnictwa. Zdaniem insp. Romana Gryczki, insp. Piotr Leciejewski pozostawia Szkole Policji w Pile dużo wzorców, które warto naśladować.

Kilka pożegnalnych słów wygłosił insp. Piotr Leciejewski. Na wstępie podziękował zebranym za ciepłe przyjęcie w Szkole. Podkreślił, że służba w Szkole nie należy do łatwych, a wiedzę i doświadczenie, które tutaj zdobył zamierza wykorzystać z jak najlepszym skutkiem. Jak powiedział, były to 4 miesiące bardzo intensywnej pracy, nauki i podejmowania decyzji, ale ocenia ten czas jako wyjątkowy. Były Komendant podziękował za współpracę, podkreślając, że wszyscy pracownicy i funkcjonariusze pracujący na wizerunek Szkoły Policji w Pile tworzą świetny, wykształcony, pełen pasji i wizji zespół.

Podsumowując 4-miesięczną współpracę, warto podkreślić, że wraz z insp. Piotrem Leciejewskim podjęto realizację kilku ważnych działań. Nie sposób wymienić wszystkich, ale do najważniejszych z nich zaliczyć można: zawarcie porozumienia o współpracy z Regionalnym Centrum Kultury w Pile, podpisanie porozumienia z Technikum nr 3 w Chojnicach i objęcie przez Szkołę Policji w Pile honorowego patronatu nad klasami o profilu fototechnik. Podjęte zostały również rozmowy związane z zawarciem formalnej

współpracy z Polską Wytwórnią Papierów Wartościowych, Uniwersytetem Śląskim oraz Warszawskim Uniwersytetem Medycznym. Na uwagę zasługuje również organizacja konferencji poświęconej walce z kradzieżą sygnału telewizyjnego i przestępczości skierowanej przeciwko własności intelektualnej, konferencji z zakresu przestępczości farmaceutycznej (to pierwsze tego rodzaju przedsięwzięcie), Turnieju Ruchu Drogowego, czy kolejnych już edycji Turnieju Klas Policyjnych i Konkursu Policjant Służby Kryminalnej.

Paulina Politowska

Maria Halczyk-Siwecka

Naczelnik Wydziału Ogólnego Biura Kryminalnego
Komendy Głównej Policji

REORGANIZACJA KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI – POWOŁANIE BIURA KRYMINALNEGO

15 kwietnia 2016 roku, na mocy zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 roku w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji (Dz. Urz. KGP poz. 13), wprowadzona została nowa struktura Komendy Głównej Policji. Obok innych zmian, między innymi powołania nowych komórek organizacyjnych: Biura Komunikacji Społecznej oraz Biura Tradycji i Historii Policji, podziału Biura Prewencji i Ruchu Drogowego na Biuro Prewencji oraz Biuro Ruchu Drogowego, wydzielenia z Gabinetu Komendanta Głównego Policji Biura Kadr, Szkolenia i Obsługi Prawnej oraz Biura Bezpieczeństwa Informacji, reorganizacji uległo również Biuro Służby Kryminalnej. W wyniku jego podziału powstało Biuro Kryminalne oraz Biuro Wywiadu i Informacji Kryminalnych.

W tym miejscu przypomnę, że w skład Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji wchodziło 18 wydziałów oraz dwuetatowy Zespół Strategii, Wsparcia i Nadzoru.

Biuro Służby Kryminalnej realizowało między innymi zadania z zakresu:

- zwalczania przestępczości kryminalnej, ekonomicznej i cyberprzestępczości;
- prowadzenia i koordynowania poszukiwań osób zaginionych i ukrywających się przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości;
- zapewniania organizacyjnych i technicznych możliwości realizowania przez Policję zadań z zakresu kontroli operacyjnej;
- opracowywania strategicznych i operacyjnych analiz kryminalnych;
- zlecania, koordynowania i nadzorowania przedsięwzięć werbunkowych;

- administrowania, w imieniu Komendanta Głównego Policji, danymi zgromadzonymi w bazach danych - Krajowy System Informacyjny Policji (KSIP), Krajowe Centrum Informacji Kryminalnych (KCIK), Krajowy System Informacyjny (KSI)¹ i udostępniania ich Policji oraz podmiotom pozapolicyjnym.

Tak znaczne zróżnicowanie funkcji i realizowanych zadań oraz rozbudowana struktura organizacyjna powodowały problemy w kierowaniu biurem oraz kreowaniu jednolitej strategii jego działania. W związku z powyższym podjęto decyzję o przekształceniu Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji w dwie odrębne komórki organizacyjne i podziały pomiędzy nie dotychczas realizowanych zadań.

Celem funkcjonowania Biura Kryminalnego jest tworzenie warunków do efektywnego wykrywania przestępstw i ścigania ich sprawców, który to cel będzie realizowany między innymi poprzez:

- nadzorowanie, koordynowanie i wspieranie działań prowadzonych przez komórki organizacyjne służby kryminalnej Policji w zakresie czynności operacyjno-rozpoznawczych i dochodzeniowo-śledczych;
- nadzorowanie, koordynowanie i wspieranie zwalczania przez jednostki organizacyjne Policji przestępczości kryminalnej, gospodarczej, korupcyjnej i cyberprzestępczości;

¹ Za pośrednictwem KSI Policja polska ma dostęp do międzynarodowych baz danych – Systemu Informacyjnego Schengen (SIS) oraz Wizowego Sys-

- zapewnienie organizacyjnych i technicznych możliwości korzystania przez komórki organizacyjne służby kryminalnej i śledczej z techniki operacyjnej oraz opracowywanie i wdrażanie nowych rozwiązań technicznych w tym zakresie;
- prowadzenie poszukiwań osób zaginionych oraz nadzorowanie, koordynowanie i wspieranie w tym zakresie działań jednostek organizacyjnych Policji;
- nadzorowanie, koordynowanie i wspieranie prowadzonych przez Policję poszukiwań osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości;
- koordynowanie programów ochrony i pomocy udzielanej przez Policję pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie i zdrowie;
- prowadzenie współpracy międzynarodowej w zakresie kompetencji Biura w oparciu o obowiązujące umowy i porozumienia międzynarodowe.

Najważniejsze zmiany dotyczące Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji w stosunku do poprzednio funkcjonującego Biura Służby Kryminalnej (obok, co oczywiste, przekazania części zadań do Biura Wywiadu i Informacji Kryminalnych) to rozszerzenie zadań Wydziału Kryminalnego o zagadnienia związane ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej. Dotychczas zadanie to realizowane było przez funkcjonujący odrębnie w strukturze Biura Służby Kryminalnej Wydział do walki z Przestępczością Narkotykową.

Wydział Kryminalny zajmie się ponadto samodzielnie koordynacją programów ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz koordynacją realizacji przez Policję zadań wynikających z przepisów o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób. Dotychczas realizację tych zadań wspierał koordynator krajowy do spraw udzielania ochrony i pomocy oraz pełnomocnik Komendanta Głównego Poli-

cji do spraw udzielania ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz innym osobom zagrożonym zamachami na życie lub zdrowie, pozostający poza strukturą wydziału. Obecnie funkcję koordynatora krajowego do spraw nadzoru prewencyjnego sprawuje funkcjonariusz Wydziału Kryminalnego, wyznaczony na podstawie zarządzenia nr 15 Komendanta Głównego Policji z dnia 25 kwietnia 2014 r. w sprawie sposobu sprawowania przez Policję nadzoru prewencyjnego (Dz. Urz. KGP poz. 36).

Jednocześnie, biorąc pod uwagę, iż opracowane zostały procedury i zasady realizacji zadań związanych z wykonywaniem przez Policję zobowiązań wynikających z ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka (Dz. U. 2015 r. poz. 21), uznano za niezasadne wyznaczanie nowego pełnomocnika. Zadania nałożone na Komendę Główną Policji wynikające ze wskazanej ustawy oraz aktów wykonawczych są więc obecnie w całości realizowane przez Wydział Kryminalny.

Dokonano również przeniesienia zadań związanych z prowadzeniem poszukiwań osób ukrywających się przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości z Wydziału Kryminalnego do Wydziału Poszukiwań i Identyfikacji Osób. Nie oznacza to jednak, że zadania te będą realizowane przez tych samych funkcjonariuszy i wg takich samych procedur. Poszukiwaniami osób zaginionych i osób ukrywających się przed organami ścigania będą zajmowały się dwa różne zespoły ludzi. Poszukiwanie osoby zaginionej jest związane najczęściej z potrzebą ścisłej współpracy z jej bliskimi, przeżywającymi ogromny dramat i stres. Wymaga to wyjątkowego, zindywidualizowanego i empatycznego podejścia, przy jednoczesnym skupieniu się na celu prowadzonych działań.

Nowym zadaniem Wydziału do walki z Cyberprzestępczością jest pełnienie funkcji punktu kontaktowego, o którym mowa w art. 35 Konwencji Rady Europy o cyberprzestępczości, sporządzonej w Budapeszcie w dniu 23 listopada 2001 r., ratyfikowanej przez Polskę w roku 2014.

Zadania realizowane dotychczasowych przez Wydział Techniki Specjalnej i Realizacji, Wydział Systemów Techniki Operacyjnej i Wydział Techniki Operacyjnej, zostały skupione w jednym Wydziale Techniki Operacyjnej.

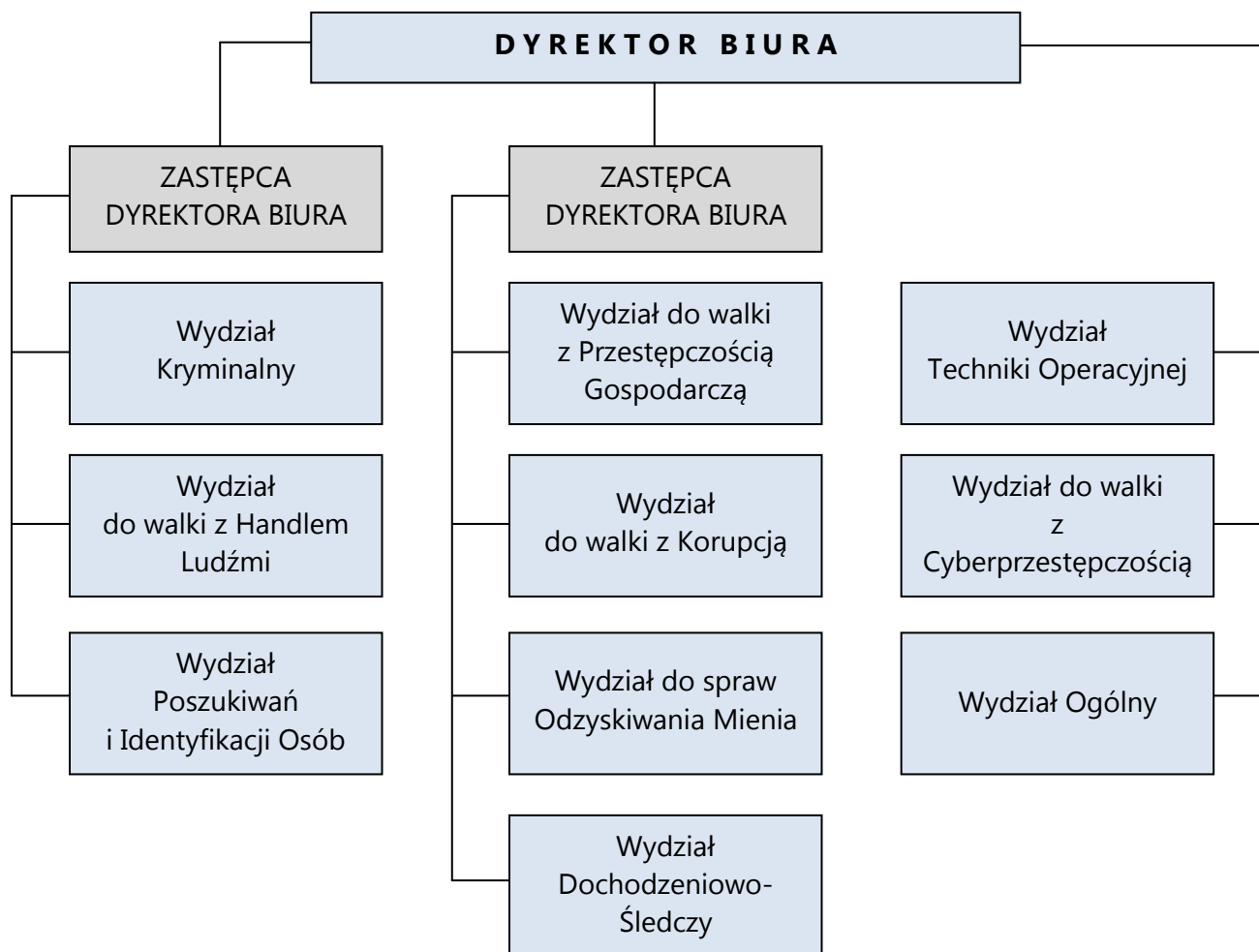
Obecnie w strukturze Biura Kryminalnego znajduje się 10 wydziałów, których pracą kieruje dyrektor biura i dwóch zastępców dyrektora. Dyrektor nadzoruje pracę trzech komórek organizacyjnych: Wydziału do walki z Cyberprzestępczością, Wydziału Techniki Operacyjnej oraz Wydziału Ogólnego, jeden z zastępców kieruje realizacją zadań przez Wydział do walki z Przestępczością Gospodarczą, Wydział do walki z Korupcją, Wydział do spraw Odzyskiwania Mienia oraz Wydział Dochodzeniowo-Śledczy, drugi z zastępców nadzoruje pracę Wydziału Kryminalnego, Wydziału

do walki z Handlem Ludźmi oraz Wydziału Poszukiwań i Identyfikacji Osób.

Opisane zmiany były poprzedzone analizami w zakresie skuteczności realizacji zadań przez poprzednią strukturę, uwzględniają również opinie i uwagi naszych partnerów ze współpracujących jednostek organizacyjnych Policji. Mają one na celu usprawnienie i zwiększenie efektywności wykonywania zadań na rzecz Policji oraz racjonalizację wykorzystania posiadanych zasobów, jak również dostosowanie organizacji i zakresu zadań utworzonej struktury do aktualnie diagnozowanych największych zagrożeń.

Jako naczelnik jednej z komórek organizacyjnych nowo powstałej struktury i osoba mająca wkład w nowe oblicze biura mam głęboką nadzieję, że cele te zostaną osiągnięte.

Schemat organizacyjny Biura Kryminalnego KGP

Maria Halczyj-Siwecka

Naczelnik Wydziału Ogólnego Biura Kryminalnego
Komendy Głównej Policji

**PLANOWANIE STRATEGICZNE I SPRAWOZDAWCZOŚĆ
W POLICJI – PRIORYTETY I ZADANIA PRIORYTETOWE.
MIERNIKI BIURA KRYMINALNEGO
KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI**

Podstawami prawnymi planowania strategicznego w Policji są: zarządzenie nr 21 Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 11 sierpnia 2015 r. w sprawie systemu kontroli zarządczej w dziale administracji rządowej – sprawy wewnętrzne oraz zarządzenie nr 71 Komendanta Głównego Policji z dnia 19.12.2014 r. w sprawie planowania strategicznego, sprawozdawczości oraz systemu kontroli zarządczej w Policji.

Zgodnie z przepisami wspomnianego powyżej zarządzenia, planowanie strategiczne w Policji na szczeblu Komendy Głównej Policji obejmuje:

- opracowywanie diagnozy otoczenia zewnętrznego oraz poszczególnych obszarów funkcjonowania Policji;
- ustalanie priorytetowych celów Komendanta Głównego Policji, czyli priorytetów Komendanta Głównego Policji;
- określanie zadań dla komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji, Centralnego Biura Śledczego Policji, Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji;
- określenie mierników służących do oceny realizacji zadań oraz ich wartości;
- sporządzanie dokumentów planistycznych:
 - Planu działalności Komendanta Głównego Policji,
 - Planu działalności Komendy Głównej Policji;
- przygotowanie założeń do systemu oceny komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji oraz jej przeprowadzenie.

Podstawą określenia priorytetów i zadań jest diagnoza otoczenia zewnętrznego oraz poszczególnych obszarów funkcjonowania Policji. Diagnoza opracowywana jest przy udziale przedstawicieli komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji, szkół policyjnych, komórek organizacyjnych Komendy Głównej Policji, Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie, Centralnego Biura Śledczego Policji oraz Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji. Jest ona oparta między innymi o analizę słabych i mocnych stron działania organizacji, rezultaty badań społecznych, analizę danych statystycznych. Ważnym elementem diagnozy są badania ankietowe przeprowadzane w jednostkach organizacyjnych Policji.

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy określone są priorytetowe kierunki działania Policji, czyli priorytety Komendanta Głównego Policji, a następnie katalog zadań służących ich realizacji.

Po opracowaniu i zatwierdzeniu priorytetów Komendanta Głównego Policji i zadań priorytetowych następuje kolejny etap, tj. opracowanie mierników służących ocenie stopnia realizacji zadań priorytetowych, których analiza pozwoli na zbadanie, czy zadania te są właściwie realizowane, a w konsekwencji – czy osiągnięte są wyznaczone wcześniej priorytety.

Mierniki, opracowane przez członków zespołu do spraw planowania strategicznego i sprawozdawczości w Policji, ustalane są na rok, przy czym raz w roku, po pierwszym półroczu przeprowadzana jest w komendach wojewódzkich (Stołecznej) Policji ich ewaluacja w celu zdiagnozowania ewentualnych trudności przy ich realizacji.

Mierniki mogą być ilościowe lub jakościowe - te pierwsze wyrażane liczbowo, drugie – przy pomocy sprawozdania lub też określenia - tak/nie.

W przypadku mierników ilościowych istotne jest wyliczenie tzw. wartości oczekiwanej, wskazującej, czy zadanie zostało zrealizowane w zadowalającym stopniu czy też nie.

Niezwykle ważny jest dobór mierników w sposób adekwatny do mierzonego zadania, tzn. by „mierzyły” one dokładnie to zadanie, do którego zostały opracowane oraz by pozwalały na dokonywanie analizy stopnia realizacji zadania.

Logiczną konsekwencją tak opracowanego systemu jest założenie, że każde zadanie musi być mierzone przez co najmniej 1 miernik. Ponadto, dla wszystkich KWP/KSP stosowane są te same mierniki, ale ich wartości oczekiwane są wyznaczone indywidualnie i mogą być różne dla poszczególnych województw.

Propozycje mierników dla komend wojewódzkich i Stołecznej Policji przesyłane są do konsultacji komendantom wojewódzkim Policji, komendantowi – rektorowi Wyższej Szkoły Policji oraz komendantom szkół policyjnych. Po konsultacjach ostateczne propozycje mierników zostają zaakceptowane przez członków zespołu.

Mierniki ilościowe wchodzi do punktowego systemu oceny efektywności pracy Policji i w tym celu nadawane są im odpowiednie wartości (wartości tych nie należy mylić z wartością oczekiwaną miernika).

System oceny komend wojewódzkich i Stołecznej Policji opracowywany jest na jeden rok i zawiera:

- planowane do osiągnięcia przez poszczególne komendy wojewódzkie i Stołeczną Policji wartości mierników;
- wagi poszczególnych mierników w ogólnej ocenie stopnia realizacji Planu działalności Komendanta Głównego Policji;
- zasady określania procentowego stopnia realizacji poszczególnych mierników;

- przedziały i przydzielone im wartości punktowe w przypadku niepełnego zrealizowania miernika.

System oceny komend wojewódzkich (Stołecznej) Policji opiniowany jest przez zespół, a następnie zatwierdzany przez Komendanta Głównego Policji.

Pamiętać należy, że mierniki służą nie tylko do opracowania raportu ze stopnia realizacji priorytetów Komendanta Głównego Policji, lecz powinny być wykorzystywane do bieżącego monitorowania i analizy skuteczności realizacji zadań przez Policję.

W roku 2015 zostały opracowane i zatwierdzone następujące priorytety Komendanta Głównego Policji i zadania priorytetowe, które będą obowiązywać na lata 2016-2018:

- I. Zwiększenie efektywności działań Policji na rzecz wzmocnienia współpracy ze społeczeństwem.
- II. Podniesienie skuteczności działań Policji w identyfikacji i zwalczaniu największych współczesnych zagrożeń, w tym cyberprzestępczości.
- III. Wzrost skuteczności działań Policji w zwalczaniu przestępczości najbardziej uciążliwej społecznie.
- IV. Działania Policji ukierunkowane na poprawę bezpieczeństwa w ruchu drogowym.
- V. Optymalizacja działań Policji na rzecz bezpieczeństwa imprez masowych.
- VI. Podniesienie jakości i efektywności działań Policji poprzez sukcesywne podwyższanie kompetencji zawodowych funkcjonariuszy i pracowników Policji.
- VII. Doskonalenie jakości zadań realizowanych przez policjantów i pracowników Policji poprzez zapewnienie optymalnych warunków pełnienia służby/pracy.

Do każdego ze wskazanych priorytetów określono zadania priorytetowe do wykonania przez komendy wojewódzkie i Sto-

łączną Policji bądź też Komendę Główną Policji lub takie, które mają być realizowane zarówno przez komendy wojewódzkie (Stołeczną) i Komendę Główną Policji.

Z punktu widzenia służby kryminalnej dwa najbardziej istotne priorytety, w ramach których realizacja zadań priorytetowych leży w kompetencji pionu kryminalnego to priorytet drugi i trzeci.

Ocena stopnia realizacji większości zadań wskazanych w ramach tych priorytetów należy do właściwości Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji, stąd też propozycje mierników, sposób ich wyliczenia i wartości oczekiwane zostały opracowane w tym Biurze.

W ramach priorytetu drugiego: „Podniesienie skuteczności działań Policji w identyfikacji i zwalczaniu największych współczesnych zagrożeń, w tym cyberprzestępczości” zdefiniowano 9 zadań, z których 5 - dla KWP/KSP.

Zadanie 1.

Intensyfikacja prowadzenia form pracy operacyjnej w zakresie zwalczania cyberprzestępczości.

Miernik: Efektywność pracy operacyjnej struktur do walki z cyberprzestępczością.

Miernik ma charakter jakościowy, źródłem danych będą kwartalne sprawozdania KWP/KSP/CBŚP.

Zadanie 2.

Utrwalenie prawidłowej praktyki w zakresie ujawniania, identyfikacji, zabezpieczania i odzyskiwania mienia pochodzącego z przestępstwa (mającego związek z przestępstwem).

W ramach tego zadania określono dwa mierniki:

1. Wartość mienia zabezpieczonego u podejrzanych w postępowaniach prowadzonych przez Policję w przeliczeniu na jednego policjanta służby kryminalnej.
2. Wartość mienia odzyskanego w postępowaniach prowadzonych przez Policję w przeliczeniu na jednego policjanta służby kryminalnej.

Mierniki mają charakter ilościowy, wartość oczekiwana jest wyliczona indywidualnie dla każdego garnizonu.

Zadanie nr 3.

Zwiększenie skuteczności zwalczania przestępczości narkotykowej.

Miernik: Skuteczność zwalczania przestępczości narkotykowej.

Miernik ten ma charakter ilościowy i jest rozumiany jako ilość zabezpieczonych narkotyków w przeliczeniu na jednego policjanta służby kryminalnej. Wartość oczekiwana jest wyliczona indywidualnie dla każdego garnizonu.

Zadanie nr 4.

Podjęcie działań zwiększających skuteczność ujawniania przestępstw gospodarczych i ścigania ich sprawców w kluczowych obszarach przestępczości gospodarczej, tj. przestępstw dotyczących podatku od towarów i usług VAT, podatku akcyzowego, przestępstw na szkodę interesów UE oraz przestępstw dotyczących zamówień publicznych.

Miernik: Skuteczność zwalczania przestępczości gospodarczej

Miernik ma charakter monitorowany, nie wyliczono dla niego wartości oczekiwanej. Monitorowaniu podlegają postępowania wszczęte oraz przestępstwa stwierdzone, w 4 wyżej wskazanych obszarach przestępczości gospodarczej łącznie.

Wartością oczekiwaną jest wzrost liczby postępowań, odrębnie dla każdego garnizonu w porównaniu miesięcznym w stosunku do roku ubiegłego.

Zadanie nr 5.

Rozpoznawanie i zwalczanie przestępczości charakterystycznej dla społeczeństw wielokulturowych, np. na tle rasistowskim, religijnym.

Miernik: Wskaźnik wykrywalności przestępczości charakterystycznej dla społeczeństw wielokulturowych jest miernikiem monitorowanym.

PRIORYTET III.

Wzrost skuteczności działań Policji w zwalczaniu przestępczości najbardziej uciążliwej społecznie.

W ramach tego priorytetu zdefiniowano 7 zadań, z których 2 leżą w kompetencji służby kryminalnej.

Zadanie nr 3.

Aktywizacja działań Policji w zwalczaniu tzw. 7 kategorii przestępstw.

Miernik: Wskaźnik wykrywalności 7 wybranych rodzajów przestępstw pospolitych.

Miernik ma charakter ilościowy, a jego wartość oczekiwana jest określona indywidualnie dla każdego garnizonu.

Wybrane kategorie przestępstw definiujących zadanie to bójka i pobicie, kradzież cudzej rzeczy, kradzież z włamaniem, rozbój, kradzież i wymuszenia, uszkodzenie

rzeczy, uszczerbek na zdrowiu, kradzież samochodu i poprzez włamanie.

Zadanie nr 5.

Utrzymanie wysokiej skuteczności poszukiwań osób, w szczególności osób zaginionych.

W ramach tego zadania określono dwa mierniki, dotyczące osób zaginionych oraz osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości.

Miernik skuteczności poszukiwań osób zaginionych.

Miernik skuteczności poszukiwań osób ukrywających się przed organami ścigania lub wymiaru sprawiedliwości.

Mierniki zdefiniowane dla zadania dotyczącego poszukiwań osób mają charakter ilościowy, ich wartość oczekiwana jest taka sama dla wszystkich garnizonów.

Krzysztof Opaliński

Starszy wykładowca Wydziału Organizacji Szkolenia i Dowodzenia Szkoły Policji w Pile

WALKA Z KRADZIEŻĄ SYGNAŁU TELEWIZYJNEGO. PRZESTĘPCZOŚĆ SKIEROWANA PRZECIWKO WŁASNOŚCI INTELEKTUALNEJ

Pod takim tytułem odbyła się w dniach 31.03 – 01.04.2016 r. w Szkole Policji w Pile kolejna – czwarta już konferencja poświęcona zwalczaniu przestępczości intelektualnej, zorganizowana przy współudziale Biura Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji oraz Stowarzyszenia SYGNAŁ.

W konferencji wzięło udział prawie 70 osób - przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Stowarzyszenia SYGNAŁ i Koalicji Antypirackiej oraz jednostek organizacyjnych Policji (Komendy Głównej Policji, szkół Policji i garnizonów wojewódzkich oraz powiatowych) - ekspertów, teoretyków i praktyków.

Wśród zaproszonych gości znaleźli się m.in. Wojciech Ryżowski – Naczelnik Wydziału Współpracy Krajowej Departamentu Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów, dr Michał Komar – wiceprezes Stowarzyszenia Autorów ZAiKS, Teresa Wierzbowska – prezes Zarządu Stowarzyszenia SYGNAŁ oraz Piotr Niemczyk – były Zastępca Dyrektora Zarządu Wywiadu UOP.

Podczas obrad wygłoszono następujące referaty:

- „Dlaczego musimy chronić prawa autorskie? Perspektywa twórców” (**dr Michał Komar**, Wiceprezes ZAIKS),
- „Streaming, sharing hosting ciekawe przypadki w 2015 i 2016 roku – zagadnienie, problemy, sukcesy” (**Jarosław Mojsiejuk, Łukasz Sternowski, Monika Góra, Zbigniew Taraś - Stowarzyszenie Sygnał**),
- „Współpraca Generalnego Inspektora Informacji Finansowej z jednostkami zagranicznymi w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy oraz finansowaniu

terroryzmu, w obszarze dotyczącym naruszeń prawa własności intelektualnej.” (**Wojciech Ryżowski – Naczelnik Wydziału Współpracy Krajowej Departamentu Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów**),

- „Ustalanie sprawców przestępstw przeciwko własności intelektualnej popełnianych w sieci Internet” (**podkom. Krzysztof Lorek Biuro Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji**),
- „Podstawowe mechanizmy ukrywania korzyści finansowych pochodzących z procederu łamania praw autorskich” (**podinsp. Robert Kreczmer, Szkoła Policji w Pile**),
- „Na czym polegają działania typu „Follow the money” i jak je prowadzimy?” (**Teresa Wierzbowska i Agnieszka Rauch Stachowicz, Piotr Niemczyk Stowarzyszenie Sygnał**),
- „Cyberlocker, administracja forum, serwisy cyberlockerskie – zorganizowana grupa przestępcza?” (**Andrzej Nieckarz, Związek Producentów Audio - Video**),
- „Rynek nielegalnego oprogramowania” (**Krzysztof Janiszewski - Ekspert IPR**),
- „Przykłady najlepszych praktyk w sprawach naruszenia praw autorskich do programów komputerowych” (**Paweł Sawicki -Business Software Alliance**).

W trakcie wieczoru autorskiego Michała Komara, prowadzonego przez Piotra Niemczyka, przeprowadzono zbiórkę na rzecz Fundacji Pomocy Wdowom i Sierotom Po Poległych Policjantach.

W numerze publikujemy wybrane wystąpienia prelegentów wygłoszone w trakcie konferencji.

HOSTING – ODPOWIEDZIALNOŚĆ ZA PRZECHOWYWANE TREŚCI

W związku z rozwojem Internetu, stworzone zostały ludziom możliwości, jakich nigdy wcześniej nie mieli. Otworzyła się przed nimi nowa płaszczyzna eksploatacji i komunikacji. Każda sfera ludzkiego życia odczuła wpływ Internetu, jednakże w szczególności dostrzegalny został w sferze prawnej, a w szczególności w dziedzinie prawa własności intelektualnej, które od zawsze było silnie związane z postępem technicznym. Internet stał się przestrzenią, gdzie z powodu jego gwałtownego rozwoju, a przy okazji braku odpowiedniego ustawodawstwa, coraz częściej dochodzi do łamania prawa, w tym naruszania praw autorskich. Jak trafnie zauważyli J. Barta i R. Markiewicz, problemy prawne dotyczące obrotu elektronicznego *„pojawiły się równie szybko, jak szybko rozwijało się u większości osób początkowe naiwne przekonanie (czy nadzieja), że Internet stanowić będzie swoisty obszar wolności bez sztywnych prawnych ram, administracyjnych ograniczeń czy fiskalnych obciążeń”*².

Od czasu, kiedy Internet stał się dostępny praktycznie dla każdego, pojawiły się kłopoty ze skutecznym określeniem sposobów dochodzenia odpowiedzialności za treści, które udostępniono z naruszeniem cudzych praw autorskich lub których treść naruszała inne chronione prawem dobra i interesy. Nie oznacza to jednak, że podmioty których prawa autorskie zostały naruszone, nie mają żadnych możliwości ich ochrony. Z jednej strony oczywiste jest, że odpowiedzialność za takie naruszenie powinna ponosić osoba, która jest dostawcą treści - będącą głównym i bezpośrednim sprawcą deliktów internetowych. Czy jednak tylko ona? Jak postępować, gdy treść ta jest dostępna za

pomocą środków technicznych należących do pośredniczącego w jej rozpowszechnianiu usługodawcy? Czy w takim przypadku pośrednik powinien ponosić odpowiedzialność za dane i treści, które pomaga umieszczać lub przesyłać w Internecie, czy nie?

Zagadnienie odpowiedzialności dostawców usług internetowych (ISP – Intermediary Service Provider) ma podstawowe znaczenie dla ochrony praw autorskich. Należy wskazać, iż bardzo często ISP rozumie się jako Internet Service Providers – jest to jednak określenie zbyt ogólne, ponieważ nie różnicuje usług dostarczania dostępu do Internetu (tzw. access providers), od usług przechowywania (hostowania) i przekazywania treści (tzw. content providers).

Ramy prawne

W wielu krajach obowiązują regulacje określające szczegółowo zasady odpowiedzialności podmiotów świadczących usługi internetowe. W Stanach Zjednoczonych Ameryki wspomniany cel ma realizować uchwalony w 1998 r. tzw. Digital Millennium Copyright Act. W Unii Europejskiej zadanie to realizuje w art. 12-15 Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym, dalej „Dyrektywa”). Postanowienia Dyrektywy zostały implementowane do polskiego porządku prawnego ustawą z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (dalej „uśude”). W niniejszym artykule zajmę się jedynie polskimi uregulowaniami.

² J. Barta, R. Markiewicz, *Wstęp*, [w:] *Handel elektroniczny. Problemy prawne*, pod red. J. Barty i R. Markiewicza, Kraków 2005, s. 10.

Jakie usługi uzasadniają wyłączenie odpowiedzialności?

W uśude, w rozdziale 3 o nazwie „Wyłączenie odpowiedzialności usługodawcy z tytułu świadczenia usług drogą elektroniczną” przewidziano trzy grupy podmiotów świadczących usługi drogą elektroniczną uzasadniające wyłączenie ich odpowiedzialności – zwanych potocznie service providerami. Ponadto ustawodawca dla każdego ze wskazanych poniżej podmiotów odrębnie uregulował zasady odpowiedzialności za dane, do których podmioty te mają dostęp:

- a) service providerzy świadczący usługę polegającą na zwykłym przesyle danych (mere conduit) – istota tych usług sprowadza się do zapewnienia transmisji danych bądź też dostępu do sieci (w uśude nie przewidziano drugiej ze wskazanych postaci usługi) – art. 12 uśude

Zgodnie z treścią art. 12 ust. 1 uśude *Usługodawca, który świadczy usługi drogą elektroniczną obejmujące transmisję w sieci telekomunikacyjnej danych przekazywanych przez odbiorcę usługi lub zapewnienie dostępu do sieci telekomunikacyjnej w rozumieniu ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne, nie ponosi odpowiedzialności za treść tych danych, jeżeli:*

- 1) nie jest inicjatorem przekazu danych;*
- 2) nie wybiera odbiorcy przekazu danych;*
- 3) nie wybiera oraz nie modyfikuje informacji zawartych w przekazie.*

- b) usługodawcy świadczący usługę tzw. cachingu – jest to usługa automatycznego i krótkotrwałego pośredniego przechowywania danych w celu przyspieszenia ponownego dostępu do nich³ – art. 13 uśude

Zgodnie z brzmieniem art. 13 uśude *Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto transmitując dane oraz zapewniając automatyczne i krótkotrwałe pośrednie przechowywanie tych danych w celu przyspieszenia ponownego dostępu do nich na żądanie innego podmiotu:*

- 1) nie modyfikuje danych;*
- 2) posługuje się uznanymi i stosowanymi zwykle w tego rodzaju działalności technikami informatycznymi określającymi parametry techniczne dostępu do danych i ich aktualizowania oraz*
- 3) nie zakłóca posługiwania się technikami informatycznymi uznanymi i stosowanymi zwykle w tego rodzaju działalności w zakresie zbierania informacji o korzystaniu ze zgromadzonych danych.*

- c) hostingodawcy świadczący usługę hostingu – jest to usługa polegająca na zapewnieniu miejsca na serwerach włączonych do sieci telekomunikacyjnej dla osób trzecich, które przechowują, gromadzą i udostępniają materiały (informacje) wprowadzane przez siebie⁴ – art. 14 uśude

Z uwagi na to, iż odpowiedzialność hostingodawców jest najszerzej uregulowana w uśude, jak również ze względu na fakt, iż ma największe znaczenie w praktyce, poniżej skupię się jedynie na odpowiedzialności podmiotu świadczącego usługę hostingu.

Istota hostingu

Hosting jest to usługa przechowywania danych użytkownika serwisu. Głównym zadaniem hosting providera jest dostarczenie przestrzeni dyskowej dla swoich klien-

³ P. Podrecki, Podział i rodzaje umów w Internecie..., s. 52

⁴ M. Siwicki, Nielegalna i szkodliwa treść w Internecie. Aspekty prawnokarne, LEX 2011

tów i administrowanie nią⁵. Hostingodawca jest podmiotem, który ma najszerszy dostęp do danych udostępnianych w Internecie. Są one bowiem zapisane na serwerach hosting providera i to on decyduje o ich udostępnianiu. J. Barta i R. Markiewicz przyjmują założenie, zgodnie z którym „należy koniecznie przyjąć”, iż termin „hosting” obejmuje także udostępnianie tych materiałów w Internecie „w taki sposób, aby każdy mógł mieć do nich dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym”⁶. Niektórzy komentatorzy rozróżniają dwie formy hostingu, tj. utrzymywanie materiałów dostarczonych przez konkretnego usługobiorcę oraz hosting polegający na utrzymywaniu materiałów dostarczonych przez wielu usługodawców⁷. Ponadto podkreśla się, że przechowywanie danych i udostępnianie ich innym podmiotom jest z założenia nieograniczone w czasie⁸, co odróżnia tę usługę przede wszystkim od cachingu, definiowanego jako automatyczne i czasowe pośrednie przechowywanie danych⁹. Wskazać należy, iż usługodawcy świadczący usługę hostingu z racji tego, iż udostępniają innym treści, które dostarczone zostały przez dostawców treści (content providerów) są najbardziej narażeni na odpowiedzialność za naruszanie praw osób trzecich. Po pierwsze dlatego, iż łatwiej jest ich zidentyfikować niż bezpośrednich dostawców treści, a po drugie, są to podmioty, które dysponują większymi możliwościami finansowymi niż zwykli dostawcy treści, którymi najczęściej są młode osoby fizyczne, w związku z czym prościej będzie można uzyskać od nich np. odszkodowanie za naruszenie autorskich praw majątkowych przez osoby,

którym te prawa przysługują. Ponadto może istnieć sytuacja, w której hostingodawcy przechowują materiały dostarczone przez jednego dostawcę treści, jak również kiedy materiały są dostarczane przez wielu dostawców. Pierwsza sytuacja ma miejsce, kiedy na serwerze hostingodawcy utrzymywana jest strona WWW, z bezprawnymi treściami dostawcy treści, natomiast druga sytuacja zachodzi, jeżeli mamy do czynienia np. z forum dyskusyjnym i pojawiającymi się na nim komentarzami. Największymi firmami hostingowymi działającymi w Polsce są: home.pl (Szczecin), nazwa.pl (Kraków), OVH (Wrocław).

W myśl art. 14 ustawy

1. *Nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie uniemożliwi dostęp do tych danych.*
2. *Usługodawca, który otrzymał urzędowe zawiadomienie o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie ponosi odpowiedzialności względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych.*
3. *Usługodawca, który uzyskał wiarygodną wiadomość o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie odpowiada względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych, jeżeli niezwłocznie zawiadomił usługobiorcę o za-*

⁵ Ibidem

⁶ J. Barta, R. Markiewicz, Przechowywanie utworów na stronach internetowych, Prace z prawa własności intelektualnej, rok 2009

⁷ X. Konarski, Komentarz do ustawy i świadczeniu usług drogą elektroniczną, Warszawa 2004, s. 126

⁸ D. Kot, Dyrektywa Unii Europejskiej o handlu elektronicznym i jej implikacje dla prawa cywilnego, KPP 2001, nr 1, s. 93

⁹ D. Kot, Dyrektywa Unii Europejskiej o handlu elektronicznym i jej implikacje dla prawa cywilnego, KPP 2001, nr 1, s. 93

miarze uniemożliwienia do nich dostępu.

4. Przepisów ust. 1-3 nie stosuje się, jeżeli usługodawca przejął kontrolę nad usługobiorcą w rozumieniu przepisów o ochronie konkurencji i konsumentów.

Zgodnie z przytoczonymi przepisami, odpowiedzialność hosting providera za treści zamieszczane przez użytkowników, przy spełnieniu dwóch warunków zostaje wyłączona. Po pierwsze nie może wiedzieć o bezprawnym charakterze danych. Po drugie, w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych, musi niezwłocznie uniemożliwić do nich dostęp. Zauważyć należy, iż istniejące w Polsce wyłączenie odpowiedzialności hostingodawcy ma charakter horyzontalny, tak więc niezależnie od reżimu odpowiedzialności (prawo karne, cywilne, administracyjne) oraz od rodzaju dokonanego naruszenia (naruszenie praw autorskich, dóbr osobistych, reguł konkurencji) w razie spełnienia określonych w ustawie przesłanek usługodawca zwolniony jest od odpowiedzialności¹⁰.

Co należy rozumieć pod pojęciem bezprawnych treści lub danych, z którymi jest związana bezprawna działalność

Bezprawne dane lub dane, z którymi jest związana bezprawna działalność to szeroko rozumiane pojęcie, w skład którego wchodzi w szczególności:

- a) dane tekstowe (np.. informacje, artykuły, komentarze na forach internetowych)
- b) dane graficzne (np. rysunki)
- c) pliki audialne (np. nagrania)
- d) pliki audiowizualne (np. teledyski, filmy)

których publiczne udostępnianie za pośrednictwem serwisu internetowego przez da-

nego użytkownika jest sprzeczne z obowiązującym prawem.

W praktyce będą to najczęściej:

- a) utwory w rozumieniu art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, tj. wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe), plastyczne, fotograficzne, muzyczne i słowno-muzyczne, audiowizualne (w tym filmowe), w przypadku, gdy udostępniający je za pośrednictwem serwisu użytkownik nie jest uprawniony do korzystania z nich na polu eksploatacji jakim jest Internet, w szczególności bez zgody uprawnionych;
- b) przedmioty praw pokrewnych w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (artystyczne wykonania, fonogramy i wideogramy, nadania programów, pierwsze wydania, a także wydania naukowe i krytyczne), w przypadku, gdy udostępniający je za pośrednictwem serwisu użytkownik nie jest uprawniony do korzystania z nich na polu eksploatacji jakim jest Internet, w szczególności bez zgody uprawnionych;
- c) przedmioty praw własności przemysłowej w rozumieniu ustawy z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (znaki towarowe, wynalazki i wzory użytkowe, wzory przemysłowe, oznaczenia geograficzne), w przypadku, gdy udostępniający je za pośrednictwem serwisu użytkownik nie jest uprawniony do korzystania z nich na polu eksploatacji jakim jest Internet, w szczególności bez zgody uprawnionych;
- d) naruszenie dóbr osób fizycznych, osób prawnych oraz tzw. ułomnych osób prawnych w rozumieniu ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (np. informacje obarczające niepotwierdzonymi zarzutami inne osoby

¹⁰ P. Podrecki (red.), [w:] Z. Okoń, P. Litwiński, M. Świerczyński, T. Targosz, M. Smycz, D. Kasprzycki, Prawo Internetu, Warszawa 2004, s. 212

- oraz obrażające inne narodowości, rasy ludzkie, religie (art. 23)
- e) treści określone w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, które naruszają godność człowieka (zniesławienie: art. 202, art. 212 oraz znieważenie: art. 216), nakłaniają do popełnienia lub doradzają w popełnieniu samobójstwa lub samookaleczenia (art. 151), zagrażają innym osobom popełnieniem przestępstwa na jego szkodę lub szkodę osoby jego najbliższej, umieszczają groźby w Internecie (art. 190-191), stosują „stalking” (art. 190a), obrażają inne narodowości, religie, rasy ludzkie (art. 194-196, art. 257), propagują totalitarny ustrój państwa lub nawołują do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych albo ze względu na bezwyznaniowość (art. 256), nawołują do popełnienia przestępstwa (art. 255);
- f) treści określone w ustawach szczególnych, które np. promują środki odurzające, narkotyki (*Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.*), ujawniają bez wyrażnej zgody dane osobowe, identyfikatory komunikatorów internetowych, fotografie, adresy poczty elektronicznej, miejsce zamieszkania, pracy, przebywania, numery telefonów, tablic rejestracyjnych i inne poufne dane (*Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych*), zawierają słowa powszechnie uznane za niecenzuralne, wulgaryzmy (*Ustawa z dnia 7 października 1999 r. o języku polskim; Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń*).

Kto jest uprawniony do zawiadomienia w sprawie zamieszczenia w serwisie internetowym przez innego użytkownika bezprawnych treści lub danych, z którymi jest związana bezprawna działalność?

Do zawiadomienia uprawniona jest w szczególności osoba, której prawa zostały

naruszone, przez nieuprawnione zamieszczanie w serwisie internetowym przez innego użytkownika bezprawnych treści. Jednakże każda osoba fizyczna, jednostka organizacyjna bez osobowości prawnej, której odrębne przepisy przyznają zdolność prawną (np. spółka komandytowa spółka komandytowo-akcyjna, spółka jawna, spółka partnerska, wspólnota mieszkaniowa, stowarzyszenie zwykłe) oraz osoba prawna (spółka z ograniczoną odpowiedzialnością czy spółka akcyjna), która zauważyła udostępnienie bezprawnych treści również jest zobowiązana do złożenia zawiadomienia. Zawiadomienie można złożyć samemu, jak również przez profesjonalnego pełnomocnika (radcę prawnego czy adwokata).

Kto powinien być adresatem zawiadomienia?

Adresatem zawiadomienia w sprawie zamieszczenia w serwisie internetowym przez innego użytkownika bezprawnych treści lub danych, z którymi jest związana bezprawna działalność powinien być administrator serwisu internetowego, czyli host provider – pośrednik, który udostępnia pamięć serwerów w celu przechowywania i udostępniania różnego rodzaju danych osób trzecich.

Wskazać należy, iż często na stronie internetowej właściciel serwisu zamieszcza na podstronach serwisu dane kontaktowe w zakładce „Kontakt”. Podkreślić należy, iż nie jest to dobra wola usługodawcy, a wręcz jego obowiązek. Zgodnie z art. 5. ust. 1 i 2 uśude usługodawca podaje, w sposób **wyraźny, jednoznaczny i bezpośrednio dostępny** poprzez system teleinformatyczny, którym posługuje się usługobiorca, informacje podstawowe określone w ust. 2-5, czyli m.in. 1) adresy elektroniczne; oraz 2) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę lub firmę oraz siedzibę i adres.

W sytuacji, kiedy usługodawca nie sprostą powyższemu obowiązkowi, zgodnie z brzmieniem przepisu art. 23 uśude podle-

ga karze grzywny. Takie zachowanie usługodawcy stanowi bowiem wykroczenie.

W jakiej formie i jakiej treści zawiadomienie powinno zostać przesłane, czyli co oznaczają pojęcia „urzędowe zawiadomienie” oraz „wiarygodna wiadomość”?

„Urzędowe zawiadomienie” – choć nie ma legalnej definicji, wyjaśnienie niniejszego terminu nie napotyka na trudności. W doktrynie za przykład takiego zawiadomienia podaje się odpis postanowienia zabezpieczającego w sprawie o naruszenie praw autorskich, także nieprawomocnego¹¹. Z brzmienia pkt 45 Preambuły, poprzedzającej Dyrektywę wynika, iż *„Ograniczenia odpowiedzialności usługodawców będących pośrednikami przewidziane w niniejszej dyrektywie nie mają wpływu na możliwości zakazów [...] różnych typów; zakazy takie mogą przede wszystkim przybierać formę orzeczeń sądów lub innych organów administracyjnych wymagających, aby usunąć lub zapobiec każdemu naruszeniu prawa, łącznie z usunięciem bezprawnych informacji lub uniemożliwieniem dostępu do nich”*. Zważając na powyższe, należy stwierdzić, iż przykładem urzędowych zawiadomień są orzeczenia sądów i innych organów administracji.

Podsumowując, występuje tu kryterium podmiotowe – z urzędową wiadomością będziemy mieli do czynienia w przypadku zawiadomienia przez sąd, prokuraturę, organy administracji rządowej oraz samorządowej czy Policję.

Podkreślić należy, iż w sytuacji otrzymania urzędowego zawiadomienia o bezprawności przechowywanych danych i po ich zablokowaniu, przez usługodawcę, odmiennie niż przy wiarygodnej wiadomości, nie jest on już zobowiązany do zawiadamiania usługobiorcy o zamiarze uniemożliwienia dostępu do jego danych, nawet w przypadku, gdy strony te wiązałyby np.

umowa o przechowywaniu informacji dostarczanych przez usługobiorcę.

Pojęcie „wiarygodnej wiadomości” również nie zawiera ustawowej definicji, jednakże w porównaniu do rozumienia terminu „urzędowe zawiadomienie” jest bardziej skomplikowane. Dokonując wykładni językowej, posiłkując się Słownikiem języka polskiego PWN należy wskazać, iż słowo „wiarygodny” należy rozumieć jako: „godny wiary, zasługujący na zaufanie”.

W związku z powyższym, wydaje się, iż za taką wiadomość powinna najlepiej uchodzić wiadomość bezpośrednio pochodząca od uprawnionego oraz wskazująca precyzyjnie fakt naruszenia praw. Wiarygodna wiadomość powinna zatem przynajmniej wskazywać, które konkretnie fragmenty treści naruszają prawa i na jakiej podstawie oparty jest taki wniosek. Innymi słowy, do uznania wiadomości za wiarygodną nie wystarcza samo podanie adresu strony internetowej, katalogu czy całego konta użytkownika, a precyzyjne wskazanie nazwy pliku, w szczególności najskuteczniejszym sposobem jego wskazania jest podawanie bezpośredniego linku do tych plików.

Stosowaną praktyką jest wskazanie następujących danych:

- a) dane osoby zawiadamiającej wraz z adresem korespondencyjnym i numerem telefonu;
- b) dane osoby pokrzywdzonej, jeżeli jest nią inna osoba, niż osoba zawiadamiająca;
- c) dokładny opis stanu faktycznego, przede wszystkim wskazanie, że dostarczyciel treści rozpowszechnia je bez uprawnienia albo wbrew jego warunkom, wraz z podaniem informacji, że przysługują pokrzywdzonemu, prawa wyłączne, które zostały naruszone;
- d) załączenie zrzutów ekranowych;
- e) oświadczenie, że zgłoszenie zostało dokonane w dobrej wierze;
- f) data i podpis;
- g) dodanie w treści takiej wiadomości, że w przypadku braku niezwłocznego

¹¹ X. Konarski, Komentarz do ustawy i świadczeniu usług drogą elektroniczną, Warszawa 2004, s. 126

usunięcia danej treści hostingodawca będzie współodpowiedzialny za naruszenie naszych praw autorskich (art. 14 uśude w zw. z art. 422 Kodeksu cywilnego i art. 79 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych).

Wydaje się słusznym, iż w przypadku niespełnienia przez wiarygodną wiadomość wskazanych powyżej przesłanek, usługodawca nie posiada wiedzy o bezprawności przechowywanych przez siebie danych.

Wiarygodna wiadomość, nie musi być sporządzona przez profesjonalnego pełnomocnika, nie ma też potrzeby nadawania jej tradycyjnej formy pisemnej. Wiarygodna wiadomość może zostać przesłana drogą elektroniczną, czy to za pośrednictwem poczty e-mail na adres poczty elektronicznej wskazany w treści serwisu przez administratora w celu kontaktu z użytkownikami (np. podstrona o nazwie „Kontakt” czy „O nas”) jak również za pomocą dostępnego na stronie formularza, które umożliwią pośrednikowi zapoznanie się z bezprawnymi treściami. Ponadto niektóre platformy udostępniają konta dla właścicieli praw, za pomocą których oni mogą natychmiastowo usuwać treści naruszające ich prawa (np. Youtube).

Kiedy hostingodawca ponosi odpowiedzialność za bezprawne treści, brak obowiązków filtracyjnych?

Dostawca usługi internetowej co do zasady jest odpowiedzialny za treści naruszające prawo umieszczone w przestrzeni, chyba że:

- 1) nie wie, o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności
- albo
- 2) otrzymał urzędowe zawiadomienie lub uzyskał wiarygodną wiadomość o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności i niezwłocznie uniemożliwił dostęp

do tych danych (procedura „notice and take dawn”).

Ponadto, zgodnie z brzmieniem art. 15 uśude *Podmiot, który świadczy usługi określone w art. 12–14, nie jest obowiązany do sprawdzania przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych przez niego danych, o których mowa w art. 12–14.*

W przypadku skutecznego doręczenia administratorowi serwisu internetowego urzędowego zawiadomienia lub wiarygodnej wiadomości, oczywiście jedynie w przypadkach, w których zawiadomienie było uzasadnione, w sprawie zamieszczenia w serwisie bezprawnych danych lub danych, z którymi jest związana bezprawna działalność, hostingodawca:

- a) nie ponosi żadnej odpowiedzialności za treść lub fakt udostępniania danych, jeżeli niezwłocznie uniemożliwi dostęp do powyższych danych innym użytkownikom serwisu;
- b) ponosi odpowiedzialność cywilną, karną lub administracyjną (w zależności od rodzaju naruszanych treści, tj. karną – np. poprzez rozpowszechnianie pornografii, administracyjną - np. poprzez naruszenie zakazu reklamy określonych towarów czy cywilną – np. poprzez naruszenie praw autorskich

Odpowiedzialność hostingodawcy względem hostingobiorcy

Odpowiedzialność hostingodawcy wobec hostingobiorcy dopuszczalna jest jedynie w przypadku, gdy usunięte przez niego informacje okazały się nie mieć charakteru bezprawnego. Może zaistnieć sytuacja, w której okaże się, że powiadomienie o bezprawności treści nie było prawdziwe, hostingodawca bezpodstawnie usunął dane, w konsekwencji czego hostingobiorca poniósł szkodę, ponieważ zostały usunięte jego dane. W takim przypadku należy rozważyć, czy hostingobiorca mógłby domagać się od hostingodawcy odszkodowania z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania łączącej ich umowy. Odpowia-

dając na to pytanie, wskazać należy, iż jest to odpowiedzialność kontraktowa, jako że usługodawcę, czyli hostingodawcę i usługobiorcę, czyli hostingobiorcę, łączy zawarta umowa o przechowywanie danych¹². Do przesłanek takiej odpowiedzialności, zgodnie z art. 471 i nast. Kodeksu cywilnego, należą: szkoda – w znaczeniu uszczerbku majątkowego, fakt niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania przez dłużnika oraz łączący te dwie okoliczności związek przyczynowy. Zgodnie z art. 361 §1 i 2 Kodeksu cywilnego *dłużnik odpowiada wobec wierzyciela za szkodę, która jest normalnym następstwem niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania*. Ponadto, niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania musi być następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiada. W związku z tym uznać należy, iż hostingodawca odpowiada za swoje świadome działanie, jakim jest usunięcie dostępu do danych hostingobiorcy. Zgodnie z brzmieniem art. 14 ust. 3 uśude *Usługodawca, który uzyskał wiarygodną wiadomość o bezprawnym charakterze przechowywanych danych dostarczonych przez usługobiorcę i uniemożliwił dostęp do tych danych, nie odpowiada względem tego usługobiorcy za szkodę powstałą w wyniku uniemożliwienia dostępu do tych danych, jeżeli niezwłocznie zawiadomił usługobiorcę o zamiarze uniemożliwienia do nich dostępu*. Zważając na powyższe, hostingodawcy będzie można przypisać winę, od momentu niespełnienia przez niego warunku niezwłocznego zawiadomienia hostingobiorcy o zamiarze uniemożliwienia dostępu do jego danych. Wydaje się, iż w takim zawiadomieniu usługodawca powinien podać przyczynę, ale czy na pewno treść wiarygodnej informacji?

Kwalifikacja naruszeń prawa autorskiego przez hostingodawcę – cywilna i karna

Zważając na treść art. 422 Kodeksu cywilnego zgodnie z którą *Za szkodę odpowiedzialny jest nie tylko ten, kto ją bezpośrednio wyrządził, lecz także ten, kto inną osobę do wyrządzenia szkody nakłonił albo był jej pomocny, jak również ten, kto świadomie skorzystał z wyrządzonej drugiemu szkody*, wydaje się, dopuszczalnym przyjęcie odpowiedzialności hostingodawcy za naruszenie praw autorskich na podstawie niniejszego przepisu artykułu, Pośrednimi naruszcicielami są bowiem osoby, które ułatwiają naruszenie prawa autorskiego lub w tym pomagają.

Czy jednak zachowanie pomocnika powinno być zawinione? J. Barta i R. Markiewicz sygnalizują spór doktrynalny w tej kwestii, opowiadając się za poglądem, że pomocnik odpowiada zarówno za działanie umyślne, jak i za świadomy czyn nieumyślny¹³.

Zgodnie natomiast z brzmieniem art. 18 § 3 Kodeksu karnego *Odpowiada za pomocnictwo, kto w zamiarze, aby inna osoba dokonała czynu zabronionego, swoim zachowaniem ułatwia jego popełnienie, w szczególności dostarczając narzędzie, środek przewozu, udzielając rady lub informacji; odpowiada za pomocnictwo także ten, kto wbrew prawemu, szczególnemu obowiązkowi niedopuszczenia do popełnienia czynu zabronionego swoim zaniechaniem ułatwia innej osobie jego popełnienie*.

Ponadto w myśl art. 19. Kodeksu karnego *1. Sąd wymierza karę za podżeganie lub pomocnictwo w granicach zagrożenia przewidzianego za sprawstwo. 2. Wymierzając karę za pomocnictwo sąd może zastosować nadzwyczajne złagodzenie kary*.

Należy dostrzec przy tym również definicję sprawstwa zawartą w art. 18 § 1 Ko-

¹² B. Sołtys, M. Podleś, [w:] J. Gołaczyński (red.), W. Dubois, J. Jacyszyn, M. Leśniak, M. Podleś, M. Skory, B. Sołtys, *Umowy elektroniczne w obrocie gospodarczym*, Warszawa 2005, s. 166-175.

¹³ J. Barta, R. Markiewicz, [w:] J. Barta, M. Czajkowska-Dąbrowska, Z. Cwiakalski, R. Markiewicz, E. Traple, *Prawo...*, s. 488. Prawo autorskie i prawa pokrewne. Komentarz, Kraków 2005, s. 243.

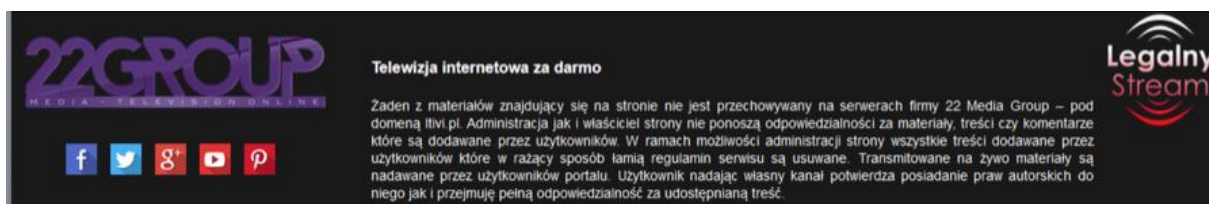
deksu karnego, zgodnie z którą *za sprawstwo odpowiada ten, kto wykonuje czyn zabroniony sam (sprawstwo bezpośrednie), ten kto wykonuje czyn zabroniony wspólnie i w porozumieniu z inną osobą (współsprawstwo), ten kto kieruje wykonaniem czynu zabronionego przez inną osobę oraz ten kto wykorzystując uzależnienie innej osoby od siebie poleca jej wykonanie takiego czynu.*

Zdaniem J. Barty i R. Markiewicza hosting może przybrać postać sprawstwa lub pomocnictwa. W przypadku hostingu polegającego jedynie na udostępnieniu sprzętu skonfigurowanego w ten sposób, że usługodawca nie jest zaangażowany w zwielokrotnianie lub udostępnianie utworu, zachodzić będzie pośrednie naruszenie praw autorskich w postaci pomocnictwa¹⁴. Natomiast w przypadku hostingu, polegającego ponadto na obejmowaniu również innych usług – jak zachęcanie do wymiany utworów, pobierania opłat za transfer plików zdaje się zasadnym rozważanie innej formy popełnienia przestępstwa, jakim jest sprawstwo. Jednakże należy zdawać sobie sprawę, iż bardzo trudno jest rozgraniczyć obie formy popełnienia przestępstwa, czy jako bezpośrednie czy pośrednie wkroczenie w prawo autorskie. Każdy przypadek powinien zostać rozpatrzony indywidualnie oraz wnikliwie.

W wyroku z dnia 24 kwietnia 2013 r., IV Ka 226/13 Sąd Okręgowy w Szczecinie w sprawie przeciwko abonentowi domeny w.btv, stwierdził, iż *„niewątpliwie przypisanie oskarżonemu jedynie pomocnictwa uwzględnia w pełni jego twierdzenia, że działał na prośbę innych osób i nie dla siebie. To jest właśnie istota pomocnictwa. Gdyby Sąd ustalił, że oskarżony był jedynym twórcą strony i jej jedynym administratorem i moderatorem to przypisałby mu sprawstwo, a nie pomocnictwo”*.

„Podszywanie” się pod ISP

Większość serwisów streamujących obecnie działających na polskim rynku, wiedząc o treści art. 14 uśude pragnie skorzystać z dobrodziejstwa bycia ISP. Serwisy udostępniające swoim użytkownikom nielegalne treści bardzo często podnoszą swój brak odpowiedzialności za oferowane utwory. Tytułem przykładu wskazuję jeden z serwisów bezprawnie rozpowszechniających transmisje telewizyjne.

„Żaden z materiałów znajdujący się na stronie nie jest przechowywany na serwerach firmy 22 Media Group – pod domeną Itivi.pl. Administracja jak i właściciel strony nie ponoszą odpowiedzialności za materiały, treści czy komentarze które są dodawane przez użytkowników. W ramach możliwości administracji strony wszystkie treści dodawane przez użytkowników, które w rażący sposób łamią regulamin serwisu są usuwane. Transmitowane na żywo materiały są nadawane przez użytkowników portalu. Użytkownik nadając własny kanał potwierdza posiadanie praw autorskich do niego jak i przejmując pełną odpowiedzialność za udostępnianą treść”.

Podsumowanie

Obowiązujące przepisy prawa nie zawsze są skuteczne, w związku z czym doprowadzono do przyznania usługodawcom hostingowym nadmiernej ochrony kosztem praw osób uprawnionych. „Na pierwszy rzut oka” dostrzec można, z jaką łatwością dostawcy treści, pragnący umieścić w sieci informacje naruszające czyjeś prawa, mogą ominąć skonstruowane przepisy. Obecnie, zbyt wielu pośredników nie reaguje na wezwania bądź odpowiada, że może usunąć wskazane treści jedynie na podstawie nakazu sądowego, co jest sprzeczne. Należy uznać za całkowicie niedopuszczalne nagminne wyjaśnienia dostawcy usług, który twierdzi po otrzymaniu zgłoszenia o nielegalnych treściach, że na weryfikację zgłoszenia i ewentualne usunięcie treści potrzebuje godzin, a nawet dni, podczas gdy swoim użytkownikom zezwala bez jakiegokolwiek weryfikacji natychmiastową publikację treści. Szczególnie wrażliwe na takie naruszenia są transmisje na żywo z wydarzeń sportowych i koncertów live oraz nowe filmy czy odcinki seriali.

Powinno istnieć bezwzględne nałożenie na dostawców usług obowiązku należytej reakcji na zgłoszenie – szybkość reakcji powinna być analogiczna do szybkości, z jaką użytkownicy serwisu mogą publikować treści. W przypadku naruszeń praw własności intelektualnej w Internecie najważniejsze jest jak najszybsze zablokowanie naruszenia, ponieważ z każdą chwilą, kiedy naruszenie trwa, rosną poniesione straty właściciela praw.

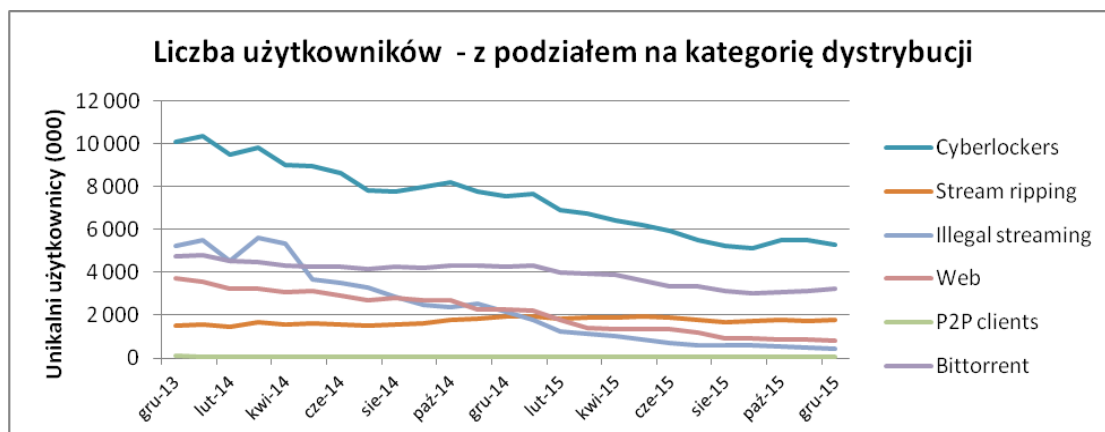
Konkluzją nasuwającą się jest to, że dla prawidłowego i, co istotne, skutecznego uregulowania powyższych kwestii, potrzebna jest implementacja art. 8.3 Dyrektywy 2001/29/WE, który stanowi, że uprawniony powinien mieć zapewnioną możliwość uzyskania nakazu przeciw pośrednikom, których usługi są wykorzystywane przez stronę trzecią w celu naruszenia praw autorskich lub pokrewnych.

CYBERLOCKER, ADMINISTRACJA FORUM, SERWISY CYBERLOCKERSKIE – ZORGANIZOWANA GRUPA PRZESTĘPCZA?

Opis zjawiska

W Internecie aż roi się od miejsc, w których można pozyskać przedmioty prawa autorskiego rozpowszechniane bez wiedzy i zgody właścicieli praw autorskich i praw pokrewnych. Przedmiotem rozważania w niniejszej publikacji jest sposób nieautoryzowanej dystrybucji danych prawnie chronionych za pośrednictwem forum internetowego, które odgrywa w tej dystrybucji rolę spisu adresów internetowych, pod którymi można znaleźć pożądane przez internautów dane będące wytworem ludzkiej myśli i kultury. Forum, jako fundament publikacji i dystrybucji, posiłkuje się technologią pamięci masowej w postaci technologii *Cloud Computing* (serwisy cyberloc-

kerskie) lub pamięci masowej dostarczanej przez internautów w przypadku sieci p2p ze szczególnym uwzględnieniem protokołu dominującego nad innymi protokołami p2p, jakim jest bittorrent. Ponieważ przy opisywaniu rzeczywistości posługujemy się liczbami, poniżej przedstawiam (źródło comScore) wykres obrazujący sposób korzystania przez polskich internautów z różnego rodzaju dystrybucji danych przy wykorzystaniu serwisów i usług, które oferują контент rozpowszechniany bez zgody właścicieli praw. Niniejszy wykres powstał na bazie badania zachowań reprezentatywnej populacji i jest estymowany w stosunku do ilości użytkowników Internetu w naszym kraju.

Jednoznacznie wynika z niego, że wiodącymi modelami nielegalnej dystrybucji chronionych nagrań muzycznych są serwisy cyberlockerskie oraz sieć bittorrent. Obydwa modele dystrybucji opierają się o fora internetowe, na których publikowane są *deep linki* do serwisów cyberlockerskich oraz *magnet linki* lub zamiennie pliki torrentowe umożliwiające rozpoczęcie pobierania pożądanych danych w sieci bittorrent.

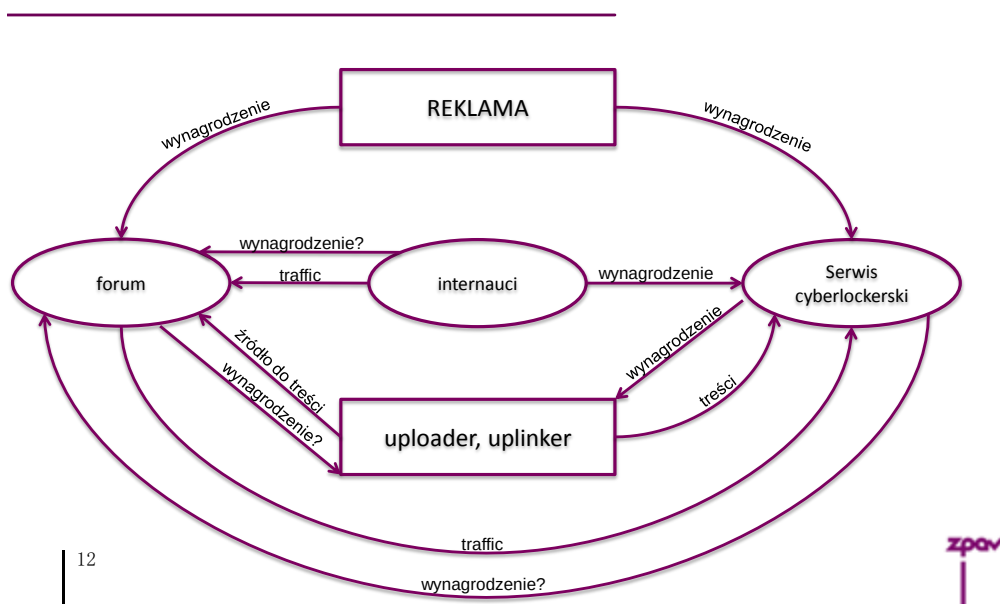
Model biznesowy cyberprzestępcy

Opiera się na dostarczeniu kontentu pożądanego przez internautów bez ponoszenia kosztów jego wytworzenia. Fora publikujące dane chronione prawem autorskim określane są mianem „Warezu”, co niejednokrotnie podkreślone zostało w ich nazwach domenowych np. darkwarez.pl. Dostarczając interesujący контент pozyska-

ny w sposób nielegalny dedykowane fora internetowe zapewniają sobie wysoki *traffic* czyli liczbę odwiedzin na stronie, stając się potencjalnie atrakcyjnymi serwisami dla podmiotów chcących dotrzeć ze swoją reklamą do szerokiego grona internautów. Tak więc głównym przychodem administratorów forów internetowych publikujących tzw. wycieki są przychody z reklam, jednakże są również fora pobierające płatności sms za rejestrację lub dobrowolne datki za pośrednictwem przelewów bankowych. W modelu rozpowszechniania da-

nych przez fora internetowe w korelacji z serwisami cyberlockerskimi dochodzi do przekazania w dalszym kroku ruchu internetowego na rzecz tych serwisów, a więc niejako wytworzenia kolejnych serwisów o potencjale reklamowym. Oprócz reklamy, serwisy cyberlockerskie monetyzują przekierowany ruch poprzez opłaty sms i przelewy bankowe za przyspieszony transfer. Na poniższym diagramie przedstawiono relacje biznesowe łączące wszystkich uczestników dystrybucji nielegalnie rozpowszechnianych treści.

Czy tak wyglądają relacje biznesowe ?

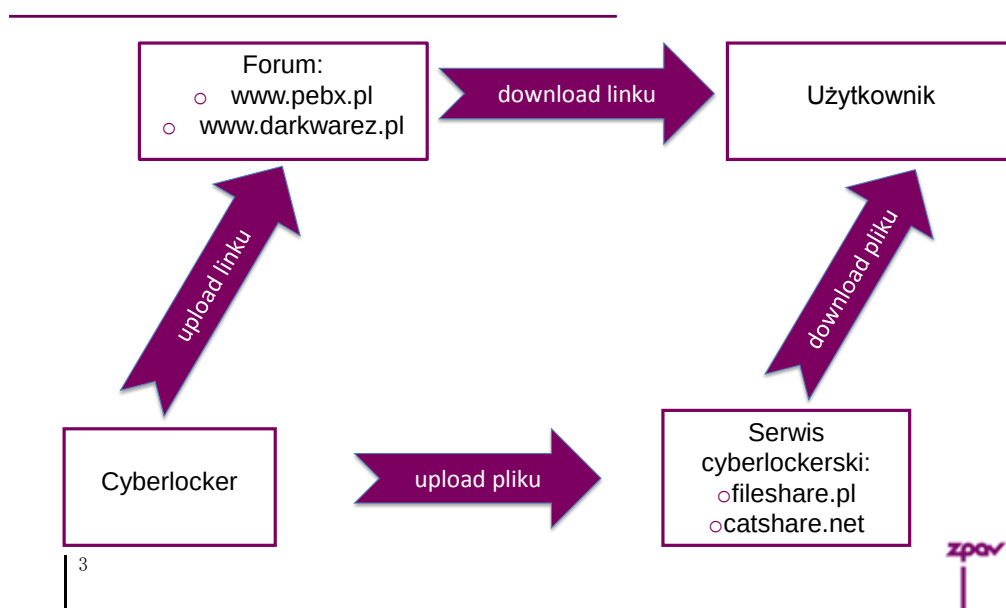

Schemat/procedura działania.

Na diagramie poniżej przedstawiono model dystrybucji przedmiotów prawa autorskiego, gdzie inicjującą rolę odgrywa

tzw. *uploader*, osoba „wrzucająca” dane na serwisy cyberlockerskie.

Model dystrybucji przedmiotów prawa autorskiego

Uploader w pierwszym swoim kroku dokonuje zwielokrotnienia danych poprzez „wrzucenie” ich na wybrane serwisy cyberlockerskie, następnie dokonuje publikacji *deep linków* na forum internetowym opatrując je odpowiednią treścią w postaci opisu danych, które są rozpowszechniane. W celu ułatwienia nawigacji i odnajdywania poszukiwanych danych posty publikowane są w dedykowanych działach tema-

tycznych i tak np. albumy muzyczne trafiają do sekcji tematycznej albumy audio, natomiast film w zależności od jego rodzaju trafi do sekcji filmy lub seriale. Poniżej przykład publikacji albumu muzycznego Dawida Podsiady *Annoyance and Disappointment* w dniu 3 listopada 2015 roku przed dniem oficjalnej premiery (5 listopada 2015 roku).

David Podsiadlo - Annoyance and Disappointment (Deluxe Edition) (2015)

Discusja w "albumy pop, club, dance" rozpoczęta przez użytkownika mp3de, Wczoraj o 10:52.

Tagi: 2015

Nazwa release: David Podsiadlo - Annoyance and Disappointment (Deluxe Edition) (2015)

Okładka/Screeny:

Tracklist:

1. Sunlight (Intro)
2. Forest
3. Block
4. Pastempomat
5. Byrd
6. Cashew/161644
7. W Dobrą Stronę
8. Bela
9. Eight
10. Son Of Analog
11. Where Did Your Love Go?
12. Focus
13. Four Sticks

Deluxe Bonus Tracks:

1. DBIB
2. Lugosi
3. Vile
4. Project 19

mp3de
Wersja: 4
Użytkownik
Dołączył: 4 Syczeń 2014
Wiadomości: 1 655
W giełdzie: 1 652

DAWID PODSIADŁO
Annoyance and Disappointment

Deluxe Edition
Wszystkie utwory
zobowiązane do
reprodukcji w
pełni
zgodnie z
prawami
autorskimi

Kod (Text):

Kodek: Mp3

Bitrate: 320 kbs

Opis uploadu:

Kod (Text):

wielkość całości: 171 mb

rodzaj kompresji: rar

zawartość uploadu: *.mp3

5% Danych Naprawczych

Download:

Kod (Text):

http://catshare.net/hBUQdghjOv6a1AQ/dawid_320.rar

Kod (Text):

https://rapidu.net/2911796148/dawid_320.rar

Kod (Text):

http://uploaded.net/file/fqkig883/dawid_320.rar

Kod (Text):

http://rapidgator.net/file/d3df091ee2768652e71220e2baadfd/dawid_320.rar.html

Kod (Text):

http://turbobit.net/syy231d777un/dawid_320.rar.html

Hasło:

Kod (Text):

brak hasła

mp3de, Wzrost: 1052

W trakcie procedury *notice and take down*, a więc zgłaszania naruszeń praw autorskich do serwisów cyberlockerskich z żądaniem usunięcia danych ujawniono aktywne działanie nie tylko użytkownika forum publikującego linki, ale również osób zarządzających forum tzw. moderatorów. Aktywność użytkownika polega na podmienieniu w pierwotnym poście nieaktywnych adresów url, z których zostały

usunięte dane w procedurze *notice and take down* na nowe aktywne, czyli dokonanie tzw. *reuploadu* (ponownego wrzucenia danych), natomiast aktywność moderatorów polegająca na dodaniu w tym wątku nowych postów z nowymi *deep linkami*, co ma powodować zwiększenie liczby źródeł rozpowszechnianego kontentu i jest swoistego rodzaju „wsparciem” bezprawnego procederu.

halucynogeneczek
Moderator
Moderator
Dolączył:
5 Kwiecień 2012
Wiadomości: 12 139
W gieldzie: 12 089

Dawid Podsiadło - Annoyance and Disappointment (Deluxe Edition) (2015)

DANE TECHNICZNE

Kod (Text):
Bit rate : 320 Kbps
Channel(s) : 2 channels
Sampling rate : 44.1 KHz

OPIS UPLOADU

Kod (Text):
Wielkość.....: 171,37 MB
Kompresja.....: rar
Zawartość.....: plik .mp3
Dane naprawcze.....: brak
Hasło.....: brak

Download:
(można pobierać zamiennie z serwerów)

Kod (Text):
[http://catshare.net/qSZQJdBidxnWT56w/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_\(Deluxe_Edition\)_\(2015\).rar](http://catshare.net/qSZQJdBidxnWT56w/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_(Deluxe_Edition)_(2015).rar)

Kod (Text):
<http://devilshare.net/view/563fef0c62cc2/Dawid%20Podsiad%C5%82o%20-%20Annoyance%20and%20Disappointment%20%28Deluxe%20Edition%29.rar>

Kod (Text):
<http://www.filesshare.pl/pobierz/8783354/z021k/dawid-podsiadlo-annoyance-and-disappointment-deluxe-edition-2015-rar>

Kod (Text):
http://lunaticfiles.com/gcm2jlx57m2t/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_Deluxe_Edition_2015_.rar

Kod (Text):
<https://rapidu.net/9011904990/Dawid-Podsiadlo-Annoyance-and-Disappointment-Deluxe-Edition-2015-.rar>

Kod (Text):
<http://sharehost.eu/asertyj/Dawid-Podsiadlo-Annoyance-and-Disappointment-Deluxe-Edition-2015-.rar>

Kod (Text):
[http://turbobit.net/0548r1oy4ox9/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_\(Deluxe_Edition\)_\(2015\).rar.html](http://turbobit.net/0548r1oy4ox9/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_(Deluxe_Edition)_(2015).rar.html)

Kod (Text):
[https://www.uploadable.ch/file/VjqnqvpxkrEB/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_\(Deluxe_Edition\)_\(2015\).rar](https://www.uploadable.ch/file/VjqnqvpxkrEB/Dawid_Podsiadło_-_Annoyance_and_Disappointment_(Deluxe_Edition)_(2015).rar)

halucynogeneczek, 9 Listopad 2015

#5

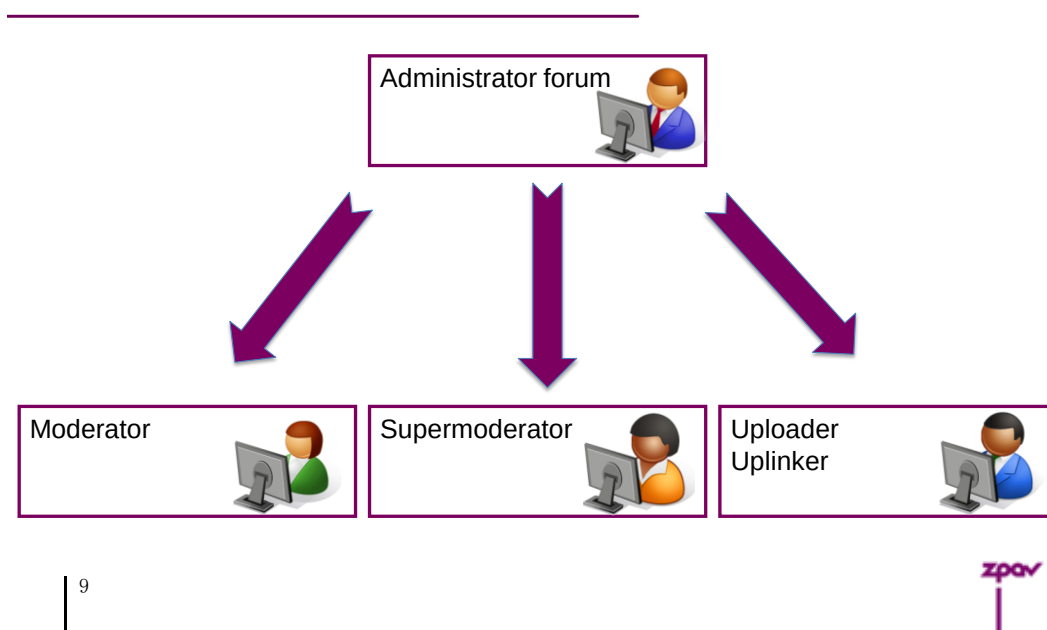
Moderator to osoba, która uzyskuje od administratora forum specjalne uprawnienia pozwalające na usuwanie postów innych użytkowników, blokowanie użytkowników, edycję postów innych użytkowników, co ma pozwolić mu na egzekwowanie zasad i regulaminu obowiązującego na forum. Jak wynika z analizy forów publikujących *deep linki*, publikacją tych linków zajmuje się ograniczone grono osób, które

można by podzielić na kategorie *uploaders* i *uplinkers* oraz moderatorów. W żywotnym interesie tych ludzi jest, aby publikowane linki nie były puste, gdyż taka sytuacja pozbawia ich możliwości generowania ruchu internetowego na zarządzanych przez nich serwisach, a w konsekwencji osiągania dochodu. Istotna jest również w tym procederze rola administratora, który jak widać z diagramu poniżej podejmuje

decyzje o tym, komu udzielić praw modera-
tora, a więc dobiera sobie zasoby ludzkie

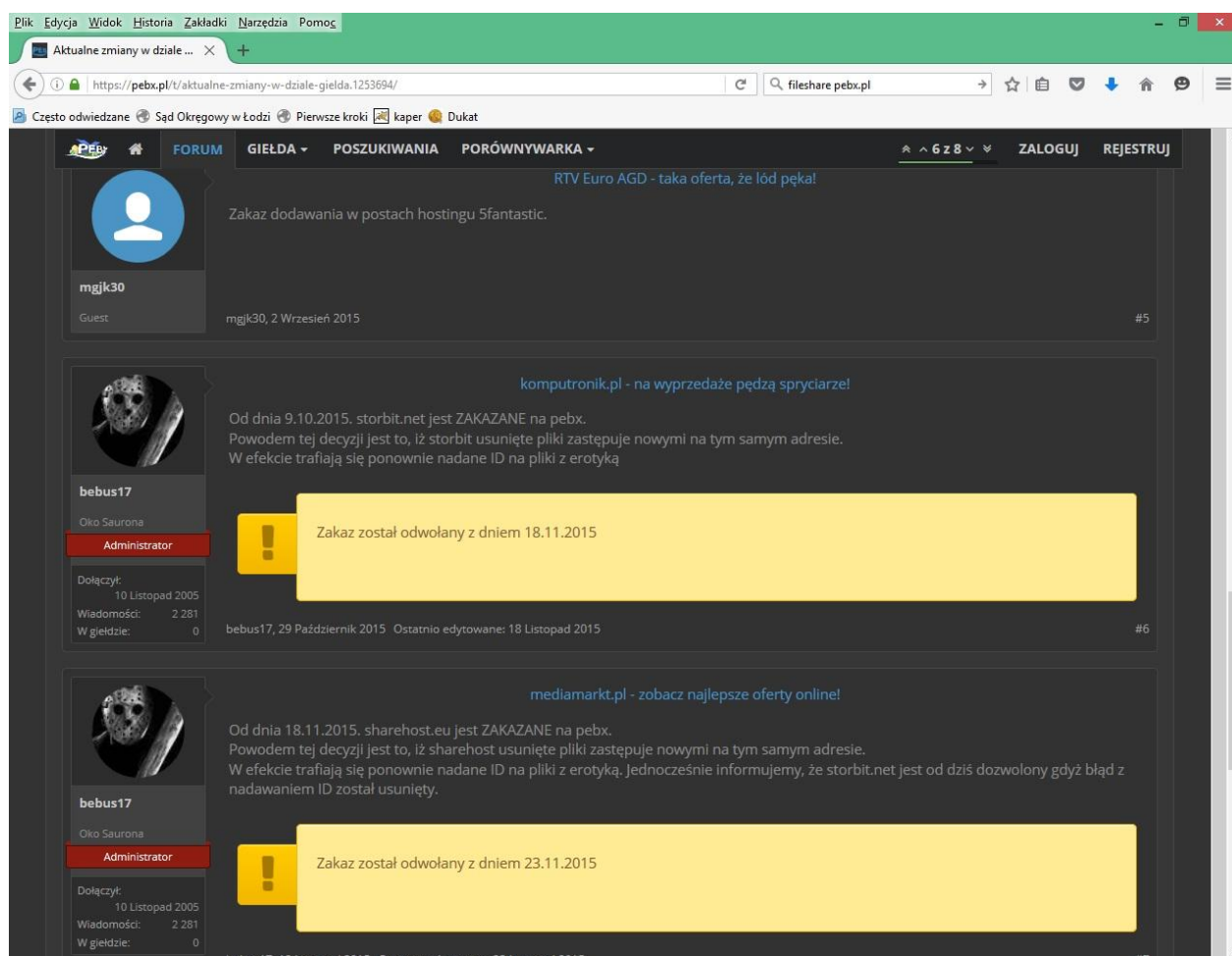
do wykonywanych zadań.

Administracja forum

Administrator forum podejmuje również decyzje, jakie serwisy cyberlockerskie są dopuszczone do dystrybucji danych za pośrednictwem jego forum, co może wskazywać na powiązania biznesowe lub właścicielskie pomiędzy administracją forum, a serwisami cyberlockerskimi. W poniższym przykładzie administrator uzasadnia

to względami technicznymi, niemniej jednak mając na względzie to, że ze swojego serwisu przekierowuje użytkowników do innego serwisu ma argumenty, które mogą skłaniać właścicieli serwisów cyberlockerskich do wynagradzania administratora forum za możliwość publikacji na jego forum adresów odsyłających do ich serwisów.

Jaki jest cel działania sprawcy? Kim są administratorzy/moderatorzy/uploaderzy forum i dlaczego zależy im na podmianie *dead linków*? Twierdzenia i hipotezy.

- sprawców łączy sieć powiązań biznesowych napędzanych wokół nielegalnej dystrybucji przedmiotów praw autorskich i pokrewnych (analogiczna sytuacja dotyczy filmów oraz oprogramowania),
- użytkownik serwisu cyberlockerskiego otrzymuje od administratora wynagrodzenie z tytułu liczby pobrań zamieszczonego materiału – działa więc przy pomocy zarejestrowanego konta,
- administrator forum czyni moderatorami aktywnych i zasłużonych użytkowników forum (przyznaje uprawnienia),
- skąd się biorą pieniądze? Potencjał forum jako nośnika reklamowego wzrasta wraz z ilością odwiedzin. Serwis cyberlockerski zarabia także na reklamach

oraz np. kontach premium – opłatach za przyspieszony transfer,

- istnieje wysokie prawdopodobieństwo trwałej relacji biznesowej pomiędzy administratorami forum i administratorami serwisów cyberlockerskich.

1. Użyte zasoby.

Techniczne:

- wykorzystanie hostingu do utrzymania forum opartego zazwyczaj o opensourcowe rozwiązania jak phpBB i dostosowane do potrzeb administracji forum,
- wykorzystanie hostingu do utrzymania serwisów cyberlockerskich,

Ludzkie:

- moderatorzy, uploaderzy i uplinkerzy jako zasoby ludzkie, które dbają o utrzymanie forum i dostarczanie danych chronionych prawem autorskim.

2. Propozycja metodyk.

- uzyskanie danych osobowych administratora forum?
- uzyskanie logów z forum oraz cyberlockera?
- uzyskanie danych osobowych moderatorów/użytkowników?
- dostęp do płatności – konta bankowe, serwisy realizujące płatności online?

Z racji na możliwe powiązania biznesowe pomiędzy administracją forum, administracją serwisów cyberlockerskich oraz *uploaderami* i *uplinkerami*, a co za tym idzie potencjalnej możliwości celowego zacierania dowodów wydaje się, iż trzy pierwsze propozycje dotyczące uzyskiwania danych bezpośrednio u osób/podmiotów zaangażowanych w rozpowszechnianie danych jest dalece ryzykowne. Znacznie bardziej racjonalną propozycją jest ustalenie przepływu pieniędzy wygenerowanych w ramach tego procederu i ustalenie końcowych beneficjentów tych środków.

Analiza przepływu środków finansowych może potwierdzić bezpośrednio relacje pomiędzy administracją forów, serwisów cyberlockerskich, *uploaderów* i *uplinkerów*. Najbardziej racjonalnym rozwiązaniem byłoby wykorzystanie uprawnień i możliwości Generalnego Inspektora Informacji Finansowej poprzez dokonanie analizy przepływu środków w szczególności podmiotów prowadzących fora internetowe jak również podmiotów administrujących serwisy cyberlockerskie. Dopiero w dalszej kolejności na podstawie analizy finansowej podejmować należałoby działania zabezpieczające dane znajdujące się w jednostkach komputerowych beneficjentów środków finansowych oraz osób przez nich opłacanych oraz dane, których nośnikiem jest forum i serwisy cyberlockerskie.

Krzysztof Janiszewski
IPR Ekspert

**NIELEGALNE OPROGRAMOWANIE MICROSOFT
W ZAMÓWIENIACH PUBLICZNYCH**

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

Treść artykułu dostępna wyłącznie
w wersji tradycyjnej (papierowej) czasopisma.

ZBIERANIE DOWODÓW W SPRAWACH DOTYCZĄCYCH NIELEGALNEJ DYS- TRYBUCJI I NIELEGALNEGO KORZYSTANIA Z PROGRAMÓW KOMPUTE- ROWYCH

Piractwo komputerowe – uwagi ogólne

Określenie „piractwo komputerowe” odnosi się przede wszystkim do nielegalnego (tj. bez zgody uprawnionego, wbrew warunkom stosownych umów licencyjnych) zwielokrotniania i rozpowszechniania programów komputerowych bądź też paserstwa programów komputerowych. W realiach spraw obejmujących podmioty prowadzące działalność gospodarczą piractwo komputerowe przejawia się zwykle w instalowaniu na wielu dyskach twardych jednostek roboczych komputerów, kopii danego programu komputerowego w sytuacji, gdy dany podmiot gospodarczy nie posiada uprawnień do korzystania z takiej liczby kopii danego programu (tzn. nie posiada w ogóle licencji na dany program – wtedy wszystkie zainstalowane kopie programu zwykle są nielegalne, albo co prawda posiada licencję na dany program, ale na mniej stanowisk roboczych, niż w rzeczywistości jest wykorzystywane – wtedy za nielegalne zwykle będzie można uznać te kopie, które zostały zainstalowane ponad dopuszczalną liczbę posiadanych licencji).

Podstawowe przepisy karne regulujące te kwestie to art. 278 § 2 k.k. (kradzież programu komputerowego), art. 293 k.k. w zw. z art. 291 i 292 k.k. (paserstwo programu komputerowego), art. 116 i 117 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (nieuprawnione rozpowszechnianie i utrwalanie oraz zwielokrotnianie programu komputerowego) oraz art. 305 ustawy prawo własności przemysłowej (obróć towarami z podrobionym znakiem towarowym).

Uzyskiwanie programu komputerowego a korzystanie z programu komputerowego

Uzyskanie programu komputerowego oznacza każde zachowanie prowadzące do wejścia w posiadanie cudzego programu komputerowego. Często – błędnie – jest to utożsamiane z kradzieżą samego nośnika danych, tymczasem chodzi tu o każde zachowanie faktycznie prowadzące do wejścia w posiadanie i możliwość korzystania z programu komputerowego, bez zgody uprawnionego podmiotu. Kwestie dotyczące zgody uprawnionego i jej zakresu zwykle są uregulowane w treści licencji udzielanej prawnemu użytkownikowi przez producenta programu. Uzyskaniem programu będzie więc skopiowanie go z nośnika (płyty CD, DVD, dysku twardego lub pamięci przenośnej), jak również pobranie („ściągnięcie”) z sieci Internet. **Należy mieć na uwadze, że w samym momencie uruchomienia komputera część programu komputerowego (np. systemu operacyjnego, ale również innych programów działających „w tle”) jest kopiowana do pamięci podręcznej systemu komputerowego (pamięć ROM), jak i na dysk twardy komputera. W sensie technicznym następuje więc kopiowanie programu.**

Korzystanie z programu komputerowego obejmuje ogół czynności, do których przeznaczony jest dany program, z uwzględnieniem zakresu uprawnienia producenta określonego w umowie licencyjnej. Przykładowo, jeżeli umowa licencyjna przewiduje możliwość korzystania z danego programu np. na 10 stacjach roboczych komputerów, to zainstalowanie tego programu na większej niż 10 liczbie kom-

puterów będzie niezgodne z postanowieniami umowy licencyjnej, a więc nastąpi uzyskanie nielegalnych kopii tego programu w liczbie odpowiadającej liczbie instalacji przewyższającej limity określone w licencji. Będzie to uzyskanie bez zgody uprawnionego, skutkujące wyczerpaniem ustawowych znamion czynu z art. 278 § 2 k.k.

Warto w tym miejscu przytoczyć tezy wyroku Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 8 lipca 2014 r. II AKa 139/14 (publ. Lex nr 1511704), który stwierdził, że dla realizacji znamion czynu z art. 278 § 2 k.k., **wcale nie musi dojść do zaboru (kradzieży) nośnika z zapisem tego programu (np. płyty CD), gdyż bezprawnym uzyskaniem programu komputerowego jest jego pobieranie poprzez wymianę plików bezpośrednio między komputerami, nieautoryzowane powielanie programu, nielegalne wejście w posiadanie cudzego programu.** Dalej w tym samym wyroku Sąd stwierdził, że **Program komputerowy jest cudzy, gdy osoba, która go uzyskuje, nie jest ani jego producentem, ani właścicielem i nie posiada innych praw do korzystania z tego programu.** Zatem uzyskiwanie programu komputerowego jest przestępstwem, gdy uprawnionym użytkownikiem tego programu jest kto inny, niż osoba, która go uzyskuje (np. ściąganie z Internetu oprogramowań objętych prawami autorskimi, bez ponoszenia stosownych opłat). W wyroku tym Sąd Apelacyjny pochylił się również nad kwestią „korzyści majątkowej” stwierdzając, że taką korzyścią jest już sam fakt uniknięcia opłat licencyjnych związanych z legalnym nabyciem programu. Nie trzeba więc udowadniać, że użytkownik nielicencjonowanej kopii programu osiągnął dzięki niej jakikolwiek dochód.

Należy również pamiętać, że karalny jest sam fakt bezprawnego uzyskania programu komputerowego, a więc dla bytu przestępstwa nie ma znaczenia, czy z pro-

gramu faktycznie korzystano i w jakim zakresie.

Zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa

Zwykle w tego typu sprawach inicjatywa wszczęcia postępowania pochodzi od pokrzywdzonego producenta oprogramowania, który pozyskał wiedzę na temat podmiotu korzystającego z programów komputerowych w sposób naruszający prawa autorskie producenta. Zawiadamiający o podejrzeniu popełnienia przestępstwa nie ma obowiązku udowodnienia faktu zaistnienia przestępstwa, a jedynie musi taką okoliczność uprawdopodobnić. Istotną kwestią jest standard uprawdopodobnienia możliwości zaistnienia przestępstwa. Należy mieć na uwadze, iż tego typu przestępstwa popełniane są „w zaciszu czterech ścian” firmy. Sprawcy piractwa komputerowego w firmach, działają w poczuciu anonimowości i liczą na to, że fakt popełnienia czynu zabronionego nigdy nie ujrzy światła dziennego, nie wyjdzie poza mury firmy. O korzystaniu w danej firmie z nielegalnego oprogramowania zwykle wiedzę ma nieliczne grono osób z kadry zarządzającej oraz np. informatyk stale zajmujący się utrzymaniem komputerów i oprogramowania w firmie. Zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa składane są w oparciu o informacje wewnętrzne producenta oprogramowania, który przykładowo prowadzi rejestr podmiotów wykupujących licencję na oprogramowanie i uzyskuje wiedzę na temat możliwości korzystania z nielegalnych programów przez dany podmiot. Źródłem takiej wiedzy często są anonimowe informacje pochodzące np. od osób związanych w jakiś sposób z danym podmiotem gospodarczym (pracowników, kontrahentów, konkurentów). Źródło wiedzy o przestępstwie, czy też pobudki jakimi kierują się osoby ujawniające fakt zaistnienia przestępstwa, nie mają znaczenia dla samego bytu przestępstwa. Istotne jest, czy pokrzywdzony składający zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa był

w stanie ocenić wiarygodność uzyskanej informacji i dodatkowo potwierdzić ją w oparciu o własne dane. Należy mieć na uwadze, że pokrzywdzony ma bardzo ograniczone możliwości zebrania wszystkich dowodów potwierdzających fakt popełnienia przestępstwa. Ostatecznym dowodem pozwalającym na stwierdzenie, czy programy wykorzystywane w firmie są legalne, czy też nie, zawsze będzie efekt analizy zapisów cyfrowych na dyskach twardych oraz serwerach wykorzystywanych w danej firmie. Na etapie składania zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i wniosku o ściganie, pokrzywdzony nie ma możliwości wglądu w zawartość dysków twardych komputerów i serwerów wykorzystywanych w firmie podejrzewanej o piractwo. Pokrzywdzony zwykle może przekazać inne bardzo istotne dane, w szczególności informacje jakie oprogramowanie mogło być przedmiotem przestępstwa (dokładna nazwa programu, określenie wersji tego programu, informacje dotyczące cech charakterystycznych programu i jego przeznaczenia. Dodatkowo pokrzywdzony może dysponować np. danymi dotyczącymi rodzaju i ilości zarejestrowanych licencji przez podejrzewaną firmę. Może to być kluczowe dla uprawdopodobnienia fakty zaistnienia przestępstwa, gdy przykładowo podejrzewana firma nie ma żadnych zarejestrowanych programów lub ma nieznaczną ilość rejestracji, niewspółmierną do skali prowadzonej działalności, a jednocześnie profil tej działalności wskazywałby, że danego typu programy komputerowe powinny być użytkowane w tej firmie. Oprócz tego pokrzywdzony może przekazać informacje pochodzące od informatora będącego źródłem wiedzy o podejrzeniu przestępstwa. W zależności od stopnia dokładności danych przekazanych przez informatora, możliwe jest ustalenie np. ilości komputerów i serwerów użytkowanych w podejrzewanej firmie, rodzaje, wersje i ilość użytkowanych programów komputerowych, a także informacje o profilu działalności prowadzonej przez firmę i miejscach prowadzenia tej działalności. Rolą organu prowadzącego

go postępowanie przygotowawcze jest ocena, czy informacje przekazane przez zawiadamiającego są wystarczające dla stwierdzenia, że istnieje choćby prawdopodobieństwo, że popełniono czyn zabroniony.

Informatorzy

Jak zostało to wyżej wskazane, często informacja o podejrzeniu popełnienia przestępstwa piractwa komputerowego w firmie, pochodzi od informatora, który przekazuje informacje pokrzywdzonemu. Z dotychczasowej praktyki wynika, że w tego typu sprawach można mówić o czterech kategoriach informatorów. Są to zwykle: (I) **byli pracownicy** (współpracownicy, zleceniobiorcy) danej firmy, którzy zakończyli już współpracę z tą firmą i mają dość aktualną wiedzę o korzystaniu w firmie z nielegalnego oprogramowania i stopniu naruszeń. Przekazując informacje o możliwości zaistnienia piractwa kierują się różnymi przesłankami: może to być np. chęć zemsty za zwolnienie z pracy, ale również sprzeciw wobec zmuszania pracownika do korzystania z nielegalnych programów; (II) **obecni pracownicy** danej firmy. Osoby te mają bezpośrednie i najbardziej aktualne dane dotyczące działalności firmy i skali piractwa. Jednocześnie aktualni pracownicy zwykle pragną pozostać w pełni anonimowi, obawiając się negatywnych konsekwencji ze strony pracodawcy. Ich motywem działania jest często sprzeciw wobec zmuszania pracowników do korzystania z nielegalnego oprogramowania, niechęć do uczestniczenia w łamaniu prawa; (III) **kontrahenci firmy** – są to osoby współpracujące z daną firmą i w związku z tym posiadające wiedzę o korzystaniu w firmie z nielegalnego oprogramowania. W przypadku tego typu informatorów ich wiedza może być fragmentaryczna, np. mogą nie posiadać pełnej wiedzy o wszystkich komputerach i programach użytkowanych w firmie; (IV) **konkurenci firmy** – są to zwykle osoby reprezentujące inne firmy działające w tej samej branży, dla których firma korzystająca z nielegalnego oprogramowania stanowi nieuczciwą konkurencję. Firma

korzystająca z nielegalnego oprogramowania nie ponosi kosztu zakupu stosownych licencji, a tym samym może oferować produkty lub usługi po niższej cenie, niż konkurent korzystający z legalnych programów i tym samym ponoszący koszty zakupu takich licencji. Z tych przyczyn firmy korzystające z legalnego oprogramowania są zainteresowane piętnowaniem przypadków piractwa komputerowego u swoich kontrahentów. Jednocześnie takie firmy posiadają dość precyzyjną wiedzę na temat rodzaju oprogramowania potrzebnego do tworzenia określonych produktów lub świadczenia określonych usług, tym samym są w stanie określić jakie programy mogą, czy wręcz powinny znajdować się w firmie podejrzanej o piractwo. Oczywiście nie można wykluczyć również działania z niskich pobudek, tj. przede wszystkim chęci zaszkodzenia konkurentowi. Informacje pochodzące do takich informatorów powinny być więc wnikliwie analizowane pod kątem ich wiarygodności. Najistotniejsze znaczenie ma jednak nie źródło pochodzenia informacji, a jej treść i poziom szczegółowości. Nie można od razu zakładać, że informacja pochodząca od osoby, która pragnie pozostać anonimowa, jest niewiarygodna. Dopiero po analizie treści przekazanej informacji i stwierdzeniu, czy dane w niej zawarte są precyzyjne, czy nie, a także po uzupełnieniu tych danych informacjami pochodzącymi od pokrzywdzonego lub z ogólnie dostępnych źródeł (np. sieć Internet), możliwe będzie ustalenie, czy przekazane treści są wystarczające dla uprawdopodobnienia faktu zaistnienia czynu zabronionego.

Poszukiwanie dowodów – przeszukanie, zabezpieczenie dowodów

Przeszukanie pomieszczeń firmy w celu ustalenia i zabezpieczenia dowodów popełnienia przestępstwa zwykle będzie podstawową czynnością zmierzającą do ustalenia, czy doszło do popełnienia przestępstwa. Z tego też powodu istotne jest odpowiednie przygotowanie tej czynności. W pierwszej kolejności należy ustalić wszystkie miejsca działalności prowadzonej

przez podejrzewany podmiot. Może się bowiem okazać, że adres siedziby danego przedsiębiorcy ujawniony w odpowiednich oficjalnych rejestrach handlowych, nie pokrywa się z adresem miejsca rzeczywiście prowadzonej działalności albo, że działalność prowadzona jest w więcej niż jednym miejscu. Jest to szczególnie istotne, gdyż w przypadku braku ustalenia prawidłowej liczby komputerów w danej firmie, osoby reprezentujące podejrzaną firmę mogą próbować twierdzić, że posiadają licencje na nielegalnie powielone programy, przedstawiając dowody zakupy licencji programów w rzeczywistości zainstalowanych na innych, nieujawnionych w toku przeszukania komputerach. W takiej sytuacji nieodzowne jest więc ustalenie w toku czynności sprawdzających wszystkich możliwych miejsc prowadzonej działalności i jednocześnie dokonanie przeszukania we wszystkich ustalonych miejscach oraz ustalenie i opisanie wszystkich komputerów, a nie tylko tych na których ujawniono nielegalne oprogramowanie. Pozwoli to uniknąć pomyłek i uniemożliwi sprawcom próby nieuprawnionego przypisywania programom nielegalnym dowodów legalności w rzeczywistości dotyczących innych kopii programów.

Należy mieć na uwadze, że zarówno dowody w postaci programów komputerowych zainstalowanych na dyskach twardej jednostek roboczych komputerów, jak i płyty CD/DVD z programami, a także dyski przenośne (pendrive) są stosunkowo łatwe do usunięcia lub ukrycia. Dlatego też należy zapewnić odpowiednią liczbę osób – adekwatną do rozmiarów miejsca lub miejsc przeszukania, aby uniemożliwić jakiegokolwiek próby usunięcia dowodów. Niezależnie od tego możliwe jest odtworzenie historii danych zapisanych na dyskach twardej, a następnie usuniętych. Jednakże łączy się to z koniecznością wykonania większej pracy przez biegłego lub policyjnego technika.

Przed przeszukaniem niezbędne jest ustalenie jakie osoby są upoważnione do reprezentacji danego podmiotu (właściciel, prezes zarządu, członek zarządu, prokurent). Jeżeli siedziba firmy składa się z kilku budynków zlokalizowanych w jednym miejscu, istotne jest ustalenie gdzie znajdują się pomieszczenia biurowe. Ustalenie informacji o przedmiocie i zakresie prowadzonej działalności może się okazać pomocne dla stwierdzenia jakich programów komputerowych można spodziewać się w danej firmie. Przykładowo firmy architektoniczne, projektowe czy też agencje reklamowe, korzystają z programów graficznych (np. AutoCAD firmy Autodesk, Photoline firmy Computerinsel, czy Photoshop firmy Adobe). Powszechnie w firmach stosowane są pakiety biurowe Microsoft Office, firmy Microsoft, a także systemy operacyjne Microsoft Windows (w różnych wersjach).

W toku przeszukania powinien być obecny biegły z zakresu informatyki, albo policyjny technik, który dokona wstępnej analizy zabezpieczanych dowodów. Warto zaznaczyć, że nie zawsze konieczne jest zatrzymywanie dysków twardych z jednostek roboczych, a – o ile pozwalają na to możliwości techniczne – możliwe jest wykonanie przez biegłego kopi binarnych obrazu dysków twardych.

Podstawową kwestią w czasie przeszukania jest prawidłowe sporządzenie protokołu ze spisu i opisu zatrzymywanych rzeczy. Protokół powinien być możliwie jak najbardziej szczegółowy, aby nie budził żadnej wątpliwości, jakie rzeczy i skąd podlegają zabezpieczeniu. Oprócz zabezpieczenia dysków twardych należy również pamiętać o zabezpieczeniu innych nośników danych, takich jak płyty CD, DVD,

pendrive'y (dyski przenośne USB). Konieczne jest podanie w protokole numerów seryjnych (numerów identyfikujących) każdego z zabezpieczanych komputerów/dysków twardych oraz marki dysku twardego, a także dokładny opis miejsca w którym znajdował się dany komputer (np. numer pokoju, jeśli takie numery istnieją – w innym przypadku bardziej opisowe zidentyfikowanie miejsca) i do kogo przynależał (kto z niego korzystał w bieżącej pracy). W toku przeszukania możliwe jest jednocześnie ustalenie kręgu osób potencjalnie podejrzanych o dokonanie czynu (np. firmowy informatyk, inna osoba upoważniona do instalowania programów komputerowych), a także wytypowanie osób, które należałoby przesłuchać w charakterze świadka – chodzi tu przede wszystkim o pracowników (współpracowników) korzystających z danej jednostki roboczej komputera. W czasie przeszukania należy również zabezpieczyć dowody legalności ustalonego oprogramowania, tj.: faktury VAT potwierdzające zakup programów, certyfikaty autentyczności (np. w formie naklejek na sprzęcie komputerowym) oraz umowy licencyjne.

Przeszukanie powinno doprowadzić do: (I) identyfikacji wszystkich stacji roboczych komputerów oraz komputerów przenośnych (laptopów); (II) identyfikacji użytkowników z właściwym przypisaniem konkretnego komputera (laptopa) do konkretnego użytkownika). Dodatkowo zasadne jest zabezpieczenie dokumentacji finansowo-księgowej (zestawienie środków trwałych, umowy, faktury) dokumentującej zakupy komputerów i oprogramowania. Pozwoli to na umiejscowienie w czasie momentu zakupu komputerów, który to moment zwykle powinien pokrywać się z zakupem stosownego oprogramowania.

Opinia biegłego

Jednym z nieodzownych dowodów w tego typu sprawach zwykle będzie opinia biegłego z zakresu informatyki. Biegły, analizując przedstawiony mu materiał dowodowy w postaci zabezpieczonych dysków twardych lub innych nośników danych cyfrowych oraz bazując na posiadanej wiedzy specjalistycznej, powinien ustalić (I) rodzaje zainstalowanych programów komputerowych z podaniem ich pełnych nazw, ilość programów, wyszczególnienie producentów, wartość poszczególnych programów oraz (II) dokładne daty zainstalowania danego programu, a także wskazać (III) okoliczności przemawiające za legalnością/nielegalnością każdego z ujawnionych programów (crack, nr seryjny). Dodatkowo biegły powinien wskazać, czy na zabezpieczonych nośnikach ujawnione zostały programy służące do ściągania i wymiany plików w systemie peer-to-peer (P2P), takich jak np. FastTrack, Freenet, Direct Connect czy eDonkey, a jeśli tak – jaka była historia pobierania i udostępniania plików przy użyciu tego typu programów. Biegły powinien też wynotować klucze licencyjne wykorzystywane przy instalacji danych programów. Porównanie kluczy licencyjnych może pozwolić na stwierdzenie czy do instalacji programów posługiwano się nielegalnymi kluczami licencyjnymi, albo czy wykorzystywano wielokrotnie ten sam klucz licencyjny.

Należy pamiętać, że biegły, przy wykorzystaniu specjalistycznego oprogramowania, jest w stanie bardzo precyzyjnie opisać całą historię zapisów na dysku twardym, w tym odtworzyć historię instalacji i odinstalowywania poszczególnych programów, co może być szczególnie przydatne przy podejrzeniu usuwania nielegalnych programów.

Taktyka prowadzenia przesłuchań

Analizując kwestie związane z problematyką taktyki prowadzenia przesłuchań w tego typu sprawach, należy mieć przede wszystkim na uwadze to, że właściwie i w odpowiednim czasie przeprowadzone przesłuchanie może pozwolić na przypisanie odpowiedzialności za przestępstwa konkretnym osobom działającym w ramach firmy.

W szczególności należy zaniechać przesłuchiwania świadków związanych z firmą podejrzaną o korzystanie z pirackich programów, dopóki nie nastąpi przeszukanie i zabezpieczenie dowodów w postaci dysków twardych i innych nośników. Tego typu czynności dowodowych nie należy podejmować w ramach postępowania sprawdzającego. W przeciwnym razie firma zostaje poinformowana o potencjalnym zainteresowaniu organów ścigania i będzie miała dostatecznie dużo czasu na ukrycie lub zniszczenie dowodów korzystania z nielegalnego oprogramowania, co utrudni prowadzenie postępowania.

Krąg osób, które powinny być rozważane do przesłuchania w charakterze świadków obejmuje w pierwszej kolejności kadrę zarządzającą firmy, w której ujawniono nielegalne oprogramowanie (prezes zarządu, członkowie zarządu, dyrektor finansowy, a w przypadku spółek osobowych – wspólnicy). Należy również przesłuchać pracowników korzystających w bieżącej pracy z komputerów, na których ujawniono nielegalne oprogramowanie, w szczególności pod kątem tego, czy sami mieli uprawnienia do instalowania programów, czy faktycznie to robili, ewentualnie kto był odpowiedzialny za instalację oprogramowania. W większych firmach zazwyczaj

zatrudniani są informatycy odpowiedzialni za bieżące utrzymywanie sprawności komputerów, sieci komputerowych, instalację i aktualizację oprogramowania. Osoby te powinny znaleźć się w kręgu osób podejrzewanych o popełnienie przestępstw związanych z piractwem komputerowym w firmie. Należy jednak pamiętać, że informatycy zatrudnieni w firmie mogą działać na polecenie swoich przełożonych, bądź właścicieli firmy. W takiej sytuacji należy rozważyć ukierunkowanie postępowania pod kątem możliwości odpowiedzialności za kierowanie lub podżeganie do popełnienia przestępstwa (art. 18 § 1 i 2 k.k.). Konieczne jest również ustalenie czy usługi związane z utrzymywaniem sprawności komputerów, sieci komputerowych, instalacją i aktualizacją oprogramowania są wykonywane przez firmy zewnętrzne. W takim przypadku konieczne jest ustalenie tych firm i osób realizujących te usługi.

Podsumowując, czynności dowodowe w postaci przesłuchania świadków powinny prowadzić do ustalenia następujących okoliczności:

- osób odpowiedzialnych za instalowanie programów (czy jest w firmie informatyk),
- czy firma zewnętrzna obsługuje daną firmę w zakresie informatyki,
- którzy pracownicy korzystają z jakich programów,
- czy pracownicy sami instalują programy,
- kto w firmie decyduje o zakupie komputerów i programów,
- czym zajmuje się firma, co produkuje, jakie usługi świadczy, jakie narzędzia wykorzystuje do pracy, do czego są wykorzystywane komputery w firmie.

Inne źródła dowodowe

Jak zostało to wskazane wyżej, w czasie przeszukania możliwe jest ustalenie i zabezpieczenie nie tylko dysków twardych, ale również innych dowodów świadczących – choćby pośrednio – o popełnieniu przestępstwa. W szczególności niezbędne jest poszukiwanie dowodów pozwalających na przypisanie konkretnym osobom odpowiedzialności za dany czyn.

Dodatkowo istotną wartość dowodową mają **oryginalne nośniki danych oraz dokumenty**:

- umowy licencyjne (często występujące w formie plików tekstowych zapisanych na dyskach twardych komputerów),
- certyfikaty (np. w formie naklejek, hologramów, naklejonych na komputerach),
- faktury zakupu komputerów i oprogramowania,
- umowy o pracę/zakresy obowiązków pracowników (informatyków),
- inna dokumentacja (np. budżet firmy – czy są przewidywane kwoty na zakup komputerów, programów, ewidencja środków trwałych itp.).

Powyższe dowody mogą mieć znaczenie przy przypisywaniu konkretnym osobom odpowiedzialności za konkretny czyn. W szczególności może pomóc w ustaleniu, czy użytkowanie nielegalnego oprogramowania miało miejsce za wiedzą i zgodą, czy wręcz na polecenie osób zarządzających firmą (co zwykle ma miejsce). Istotne znaczenie może więc mieć poczynienie ustaleń w zakresie podejścia osób zarządzających do kwestii ponoszenia kosztów zakupu licencji, tj. ustalenie czy osoby zarządzające firmą przygotowując budżet i planując wydatki przewidywały przeznaczenie określonych kwot na poczet zakupu

licencji na oprogramowanie, czy też np. ograniczały się tylko do przeznaczenia środków na zakup komputerów, pomijając kwestię zakupu oprogramowania.

Wysoki standard podróbek

W ostatnim czasie można zaobserwować zmianę w sposobie działania osób, które z nieuprawnionego rozpowszechniania cudzych programów komputerowych uczyniły sobie stałe źródło dochodu. Piractwo komputerowe coraz rzadziej polega na produkcji nieudolnych podróbek, kopiowaniu programów na płyty CD-R i DVD-R i podpisywaniu ich zwykłym flamastrem, a następnie sprzedawaniu ich na lokalnych bazarach.

Coraz częściej można zaobserwować wysokiej klasy podróbki zarówno opakowań, jak i nośników. Należy pamiętać, że producenci oprogramowania stosują szereg zabezpieczeń i ukrytych cech szczególnych pozwalających na odróżnienie produktu oryginalnego od podróbki. Wśród takich zabezpieczeń są przykładowo: specjalny rodzaj papieru na opakowaniu, dający się wyczuć w dotyku, hologramy, specjalny rodzaj druku (tzw. mikrodruk), ukryte elementy (np. logo) widoczne tylko przy użyciu światła ultrafioletowego) i inne. Elementy te, mimo oczywistego postępu technicznego, nadal często pozostają poza możliwościami podrobienia.

Odróżnienie produktu oryginalnego od podróbki wymaga w takich sytuacjach pogłębionej analizy porównawczej, podobnej do tej stosowanej przy analizie fałszywych banknotów. Konieczne jest więc poszukiwanie szczególnych zabezpieczeń (takich jak wskazane wyżej hologramy, ukryte logo lub nazwa producenta widoczne jedynie pod specyficznym kątem albo np. przy użyciu światła ultrafioletowego).

W tej sytuacji niezbędna może się okazać bezpośrednia współpraca z producentami oryginalnych programów, gdyż to oni są w stanie wskazać zabezpieczenia, jakie stosują i pomóc w oględzinach.

Klucze aktywacyjne

Klucze aktywacyjne (tzw. PKC – z j. ang.: Product Key Card), czyli karty zawierające klucz (szyfr, hasło) – ciąg cyfr i liczb – umożliwiający uruchomienie danego programu po jego instalacji, pojawiły się w związku z dystrybucją cyfrową programów komputerowych. Najbardziej popularne w tym rodzaju dystrybucji są produkty firm Microsoft (np. pakiet programów biurowych „Microsoft Office”) i Symantec (głównie programy antywirusowe „Norton”). W przypadku dystrybucji cyfrowej nie są sprzedawane fizyczne nośniki z programem (np. płyty CD czy DVD), a jedynie karty zawierające klucze aktywacyjne. Sam program jest pobierany przez użytkowników ze stron internetowych producentów.

W ostatnim czasie obserwujemy zjawisko handlu podrabianymi kartami z kluczami aktywacyjnymi lub kluczami już wykorzystanymi. Podrabianie kart z kluczami może przejawiać się w różnych formach. Przykładowo: osoby wprowadzające takie karty do obrotu dokonują najpierw zakupu legalnych produktów i wykonują wysokiej jakości kopie kart zawierających klucze i następnie odsprzedają np. poprzez sklepy internetowe lub internetowe portale aukcyjne. Czasami do klucza dołączona jest nawet płyta CD-R z nagraniem programem komputerowym.

Innym przykładem jest sprzedaż samego klucza (bez karty, na której klucz jest nadrukowany). Kupujący otrzymuje taki klucz za pośrednictwem poczty elektronicznej (klucz jest wpisany w treść wiado-

mości e-mail) wraz z instrukcją, z jakiej strony internetowej należy pobrać program i jak go uruchomić za pomocą klucza (nie jest to zwykle strona producenta danego programu).

Takie klucze mogą być kluczami autentycznymi, ale już wykorzystanymi przez innych użytkowników, mogą to być również klucze nieautentyczne – sztucznie wygenerowane w sposób zgodny z zasadami tworzenia takich kluczy przez producenta.

Należy pamiętać, że sam klucz aktywacyjny nie jest oczywiście programem komputerowym i sama sprzedaż klucza nie jest automatycznie tożsama z rozpowszechnianiem programu. Pojawia się więc problematyka prawidłowej kwalifikacji prawnej takiego czynu. W zależności od okoliczności towarzyszących, takie czyny można kwalifikować jako przestępstwa pomocnictwa do nieuprawnionego rozpowszechniania, utrwalania i zwielokrotniania cudzego programu komputerowego tj. czy-

nów z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 116 i art. 117 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych oraz przestępstwa pomocnictwa do uzyskania bez zgody osoby uprawnionej programu komputerowego, tj. czynów z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 278 § 2 kk. Jednocześnie należałoby zbadać działania sprawcy pod kątem kwalifikacji z art. 305 ust. 1 i 3 ustawy Prawo własności przemysłowej.

Dodatkowo takie działania mogą wypełniać ustawowe znamiona przestępstwa oszustwa (art. 286 k.k.) na szkodę osób dokonujących zakupu takich „kluczy”. Kupujący mogą bowiem sądzić, że nabywają produkt legalny, pozwalający im na zgodne z prawem korzystanie z legalnego, licencjonowanego oprogramowania, co nie ma miejsca w tym przypadku. Może więc dochodzić do niekorzystnego rozporządzenia mieniem na szkodę takich klientów, gdyż samo nabycie klucza nie jest tożsame z nabyciem licencji.

ASPEKTY TAKTYCZNE ZWALCZANIA PRZESTĘPCZOŚCI NARKOTYKOWEJ W OBSZARZE SCHENGEN

W 1985 r. Republika Federalna Niemiec, Francja, Luksemburg, Belgia i Holandia zawarły porozumienie o stopniowym znoszeniu kontroli na ich wspólnych granicach tzw. Układ z Schengen.¹⁵ W 1990 r. podpisana została Konwencja Wykonawcza do Układu z Schengen (dalej KWS)¹⁶, która jest podstawowym ale nie jedynym aktem prawnym regulującym współpracę w zakresie bezpieczeństwa. Całokształt przepisów wydanych w związku z realizacją Układu z Schengen tworzy tzw. *acquis Schengen*, który na mocy Traktatu Amsterdamskiego został włączony w ramy dorobku prawnego UE¹⁷. Szczególne miejsce KWS w *acquis Schengen* polega na tym, iż wyznacza ona minimalne standardy współpracy transgranicznej. Natomiast uregulowania **wydawane na podstawie Traktatu o Unii Europejskiej lub zawarte w umowach multi- i bilateralnych o współpracy transgranicznej mogą wykraczać poza minimum wskazane w KWS.**

Obszar Schengen obejmuje obecnie 24 państwa europejskie: Austria, Belgia, Czechy, Dania, Estonia, Grecja, Finlandia, Francja, Hiszpania, Holandia, Islandia, Litwa, Luksemburg, Łotwa, Malta, Niemcy, Norwegia, Polska, Portugalia, Słowacja, Słowenia, Szwecja, Węgry, Włochy. Do Obszaru Schengen zaliczają się też Azory, Madera i Wyspy Kanaryjskie, ale już nie terytoria zamorskie krajów członkowskich UE, jak np. Antyle Holenderskie. Spośród państw UE poza Obszarem Schengen znajdują się Wielka Brytania i Irlandia, które nie zniosły kontroli granicznej, jednakże wyrażają go-

towość włączenia się do wszystkich aspektów współpracy policyjnej państw Schengen.

Najistotniejszą cechą Obszaru Schengen z punktu widzenia bezpieczeństwa stanowi brak kontroli na granicach wewnętrznych z jednoczesnym wzmocnieniem kontroli na granicach zewnętrznych. W konsekwencji w obrębie obszaru istnieją warunki sprzyjające przemytowi narkotyków.

Państwa Schengen, dla zrównoważenia luk w krajowych systemach bezpieczeństwa, które powstały w wyniku otwarcia granic wewnętrznych, wprowadziły szereg rozwiązań ułatwiających i zacieśniających współpracę międzynarodową organów ścigania w celu skuteczniejszego przeciwdziałania przestępczości narkotykowej. Podstawowe założenia i zobowiązania państw Grupy Schengen w zakresie przeciwdziałania i zwalczania nielegalnego handlu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi określają przepisy rozdziału 6 KWS (art. 70-76). Art. 70 KWS jest podstawą prawną działania stałej grupy roboczej powołanej do rozwiązywania wspólnych problemów związanych ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej. W skład grupy roboczej wchodzi przedstawiciele policji i organów celnych państw Schengen wyznaczeni przez właściwe władze krajowe.

Artykuł 71 KWS wskazuje ogólny cel współpracy antynarkotykowej państw Schengen, jakim jest w odniesieniu do bezpośredniego lub pośredniego handlu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi jakiegokolwiek rodzaju (włączając konopie) oraz posiadania takich produktów i substancji dla sprzedaży lub wywozu, przyjęcie przez wszystkie państwa ustawo-

¹⁵ Dz. Urz. UE nr L 239, 22.09.2000, s. 13

¹⁶ Tamże, s. 19

¹⁷ Dz. Urz. WE nr C 340, 10.11.1997

dawstwa, które zapewni skuteczne karanie i ścigania sprawców tego rodzaju przestępstw.

Rozwiązaniami taktycznymi wykorzystywanymi do zwalczania przestępczości narkotykowej w ramach współpracy policyjnej państw obszaru Schengen są w szczególności:

- zakup kontrolowany;
- wymiana informacji;
- obserwacja transgraniczna;
- pościg transgraniczny;
- przesyłka niejawnie nadzorowana.

Należy zaznaczyć, iż część przepisów konwencyjnych regulujących taktyczne aspekty współpracy policyjnej dopuszcza możliwość przyjęcia przez państwa-strony rozwiązań alternatywnych (tzn. istnieje możliwość wyboru pomiędzy dwiema opcjami). Ponadto, obowiązuje zasada, iż postanowienia KWS nie naruszają bardziej szczegółowych dwustronnych umów między stronami posiadającymi wspólne granice¹⁸. Z podanych względów regulacje dotyczące taktycznych aspektów współpracy policyjnej państw Schengen mogą mieć charakter ogólny (są to głównie przepisy konwencyjne) lub szczególny (są to unormowania specyficzne dla konkretnego państwa zawarte w umowach bi- i multilateralnych z państwami sąsiednimi czy w jednostronnych deklaracjach do konwencji).

Rozdział 6 KWS przewiduje specjalny instrument służący zwalczaniu przestępczości narkotykowej, tj. zakup kontrolowany. Państwa Schengen zobowiązały się do przyjęcia – zgodnie z prawem wewnętrznym – odpowiednich rozwiązań w zakresie stosowania zakupu kontrolowanego w zwalczaniu nielegalnego obrotu narkotykami. Istota zakupu kontrolowanego, czyli niejawnego nabycia lub przejęcia narkotyków, polega na wejściu w ich posiadanie przez osoby reprezentujące organy ścigania. Ponieważ w

omawianym przypadku chodzi o instrument o charakterze transgranicznym kompetencje do jego stosowania na obszarze Schengen powinny mieć zarówno służby policyjne, jak i celne. Zgodnie z art. 73 KWS każde państwo strona zachowuje prawo do kontroli nad wszelkimi dokonywanymi na jej terytorium operacjami i w każdym momencie może zainterweniować.

Wymiana informacji operacyjnych to metoda działania polegająca na przekazywaniu, udostępnianiu, uzyskiwaniu lub otrzymywaniu informacji przez organy ścigania lub inne podmioty uprawnione. Wymiana informacji jest zasadniczym elementem procesów zwalczania międzynarodowej przestępczości narkotykowej, gdyż ich skuteczność wymaga wydajnego i zorganizowanego systemu dzielenia się informacjami i ich sprawnej dystrybucji pomiędzy policjami różnych państw. Na omawianej płaszczyźnie KWS wprowadziła instytucje: wymiany informacji na szczeblu centralnym, bezpośredniej wymiany informacji oraz spontanicznej wymiany informacji.

Istotą obserwacji transgranicznej (ang. *cross-border observation*) jest uprawnienie funkcjonariuszy organów ścigania państw obszaru Schengen do kontynuowania działań obserwacyjnych określonych osób poprzez granice innego państwa-Schengen, które zostały zapoczątkowane na terytorium własnego państwa (art. 40 KWS). W praktyce organów ścigania omawiana metoda określana jest również jako nadzór transgraniczny (*cross-border surveillance*). Wyróżnia się dwa rodzaje nadzoru transgranicznego: zwykły (*ordinary surveillance*) i nadzwyczajny (*emergency surveillance*). Kryterium podziału stanowi uzyskanie zgody drugiego państwa na realizację czynności obserwacyjnych na jego terytorium. Do podstawowych warunków stosowania zwykłej obserwacji transgranicznej należą: uzasadnione podejrzenie, że osoba obserwowana popełniła przestępstwo narkotykowe, prowadzenie

¹⁸ Art. 39 ust. 5 KWS.

wraz z nadzorem transgranicznym równoległego postępowania karnego oraz uzyskanie zgody na obserwację wydanej przez państwo, na którego terytorium operacja jest lub będzie prowadzona. Czynnością inicjującą zwykły nadzór transgraniczny jest złożenie wniosku przez państwo zainteresowane prowadzeniem obserwacji (dalej zwane państwem wnioskującym). Wniosek składany jest do organu wskazanego przez każdą ze stron jako uprawniony do udzielenia zgody. Wydając zgodę można zastrzec szczegółowe warunki wykonywania czynności, a nawet powierzyć przeprowadzenie obserwacji funkcjonariuszom własnego państwa (art. 40 ust. 1 KWS). Tryb nadzwyczajny obejmuje sytuacje faktycznego kontynuowania obserwacji na terytorium innego państwa-strony przy braku wymaganego pozwolenia. Zastosowanie obserwacji transgranicznej w tym trybie jest działaniem wyjątkowym i każdorazowo musi być uzasadnione wystąpieniem szczególnych okoliczności, które uniemożliwiły wdrożenie trybu zwykłego. Obserwacja realizowana w trybie nadzwyczajnym obwarowana jest dodatkowymi wymaganiami proceduralnymi oraz posiada ograniczony charakter w stosunku do czynności prowadzonych w trybie zwykłym. Dodatkowe wymogi to obowiązek niezwłocznego notyfikowania właściwemu organowi drugiego państwa faktu przekroczenia granicy oraz obowiązek niezwłocznego dostarczenia brakującego wniosku wraz ze wskazaniem przyczyny przekroczenia granicy. Zakres stosowania nadzoru transgranicznego w tym trybie ograniczony jest względem czasowym. Zgodnie z regułą konwencyjną w przypadku braku zgody, obserwacja ustaje w ciągu pięciu godzin od przekroczenia granicy. Ponadto, może zostać przerwana na każde żądanie państwa, na którego terytorium jest prowadzona. W porozumieniach bilateralnych istnieje możliwość odmiennego uregulowania wskazanej problematyki. Przykładowo w opisaney sytuacji możliwe jest

dopuszczenie kontynuowania dalszej obserwacji w wypadkach, gdy: istnieje niebezpieczeństwo ujawnienia tożsamości funkcjonariusza prowadzącego czynności lub czynności ograniczają się do ochrony zmienionej tożsamości funkcjonariusza. Nadzór transgraniczny prowadzony jest za osobą podejrzaną o dokonanie czynu wypełniającego znamiona przestępstwa narkotykowego albo inną osobą, której obserwacja może przyczynić się do identyfikacji lub określenia miejsca pobytu osoby podejrzaney. Obserwacja transgraniczna wykonywana jest przez każdego rodzaju przejścia graniczne - lądowe, morskie i powietrzne¹⁹. Obligatoryjną formą dokumentowania nadzoru transgranicznego jest raport sporządzany po zakończeniu akcji. Oprócz przekazania raportu końcowego państwo wnioskowane może zażądać osobistego stawienia się funkcjonariuszy prowadzących obserwację w celu złożenia dodatkowych relacji.

Specyfiką pościgu transgranicznego (*cross-border pursuit*) jest uprawnienie funkcjonariuszy organów ścigania państw Obszaru Schengen do przekroczenia granicy państwowej, w celu kontynuowania działań pościgowych za osobami podejrzanymi o przestępstwo narkotykowe na terytorium innego państwa-Schengen, z którym ich państwo posiada wspólną granicę lądową. Procedura prowadzenia pościgu transgranicznego - ze względu na charakter czynności - nie wymaga składania wniosku do sąsiedniego państwa o uzyskanie zgody na rozpoczęcie działań pościgowych. Oznacza to, iż czynności pościgowe z założenia prowadzone są bez uzyskanego uprzednio zezwolenia (art. 41 ust. 1 KWS). Podstawowym wymogiem proceduralnym jest obowiązek powiadomienia, o podjęciu pościgu transgranicznego właściwych centralnych organów państwa, na którego terytorium jest lub ma być wykonywany. Zalecane jest powiadamianie nawet

¹⁹ EU Schengen Catalogue Volume 4, s. 17.

o potencjalnej możliwości wszczęcia pościgu transgranicznego. W praktyce oznacza to wymóg informowania jednostki szczebla centralnego własnego państwa o każdym fakcie prowadzenia działań pościgowych na terenie przygranicznym. Następnie jednostka centralna informuje swojego odpowiednika w państwie sąsiednim o możliwości przeniesienia działań pościgowych na terytorium drugiej strony. W powiadomieniu należy przekazać informacje o miejscu i czasie przekroczenia granicy państwowej przez osobę ściganą i funkcjonariuszy kontynuujących pościg oraz o posiadanym przez nich uzbrojeniu i środkach technicznych. Musi to nastąpić najpóźniej w chwili przekraczania granicy. Niezależnie od tego funkcjonariusze prowadzący pościg zobligowani są do skontaktowania się z najbliższą jednostką policji sąsiedniego państwa albo wyznaczonym punktem kontaktowym²⁰. Rozwiązania praktyczne w zakresie pościgu transgranicznego mogą mieć zróżnicowany charakter. Postanowienia ogólne zawarte są w przepisach konwencyjnych. Istnienie uwarunkowań specyficznych wynika z dwóch przyczyn. Po pierwsze, państwa Schengen mogą w pewnych przypadkach, w drodze jednostronnych deklaracji, dokonywać wyboru pomiędzy wskazanymi w KWS opcjami oraz określać indywidualnie parametry czasowo-przestrzenne pościgu transgranicznego. Po drugie, państwa Schengen w drodze umów dwustronnych mogą dokonywać pewnych modyfikacji uregulowań konwencyjnych biorąc pod uwagę specyfikę ich prawa wewnętrznego, charakter samej granicy czy chociażby wielkość kraju (art. 41 ust. 10 KWS). Działania pościgowe na terytorium sąsiedniego państwa muszą być kontynuacją pościgu, który został zapoczątkowany na terytorium własnego państwa. Zastosowanie omawianej metody uwarunkowane jest także wystąpieniem szczególnie naglącej sytuacji

w związku z prowadzeniem pościgu na terytorium własnego państwa. Przez wystąpienie szczególnie naglącej sytuacji należy rozumieć okoliczności polegające na niemożności uprzedniego ostrzeżenia właściwych miejscowo służb sąsiedniego państwa o wjeździe na jego terytorium lub kiedy służby te nie mogły udać się odpowiednio wcześniej na miejsce w celu dalszego prowadzenia pościgu (art. 41 ust. 1 KWS). Zgodnie z uregulowaniami konwencyjnymi pościg transgraniczny wykonywany jest tylko poprzez lądowe przejścia graniczne (art. 41 ust. 5 pkt b) KWS). Jest to poważne ograniczenie skuteczności omawianej metody. Z praktycznego punktu widzenia należy dążyć do rozszerzenia pościgu transgranicznego na wszystkie morskie i lotnicze przejścia graniczne²¹. Pościg transgraniczny może być prowadzony za osobą, którą usiłowano zatrzymać *in flagranti* przestępstwa narkotykowego, osobą współdziałającą w popełnieniu takiego przestępstwa lub osobą, która zbiegła z aresztu śledczego lub zakładu karnego. Jak zasygnalizowano wcześniej, państwa Obszaru Schengen posiadają prawo wyboru rozwiązań szczegółowych w przedmiocie określenia zakresu terytorialnego i czasowego pościgu transgranicznego. KWS przewiduje w tym aspekcie dwie opcje alternatywne. Według pierwszej, państwa mogą w drodze deklaracji określić obszar (odległość od granicy), na którym dopuszcza się realizowanie pościgu przez obcych funkcjonariuszy oraz wskazać okres czasu (liczony od momentu przekroczenia granicy) na prowadzenie działań pościgowych (art. 41 ust. 3 pkt a) KWS). Zgodnie z drugą opcją można całkowicie zrezygnować z ograniczeń terytorialnych i czasowych (art. 41 ust. 3 pkt b) KWS). Postuluje się, aby wskazane procedury w przyszłości nie zawierały ograniczeń dotyczących czasowego i obszarowego zakresu prowadzenia działań pościgowych. Modelo-

²⁰ Ibidem, s. 22.

²¹ Ibidem, s. 21.

wy przykład w tym względzie stanowi współpraca transgraniczna państw nordyckich, gdzie takie rozwiązanie jest już stosowane w praktyce. Pościg transgraniczny ustaje w następujących przypadkach: ujęcia ściganego, osiągnięcia granic obszaru, na którym dopuszcza się realizowanie pościgu przez obcych funkcjonariuszy lub upływu ściśle określonego czasu na prowadzenie działań pościgowych. Niezależnie od tego pościg może zostać przerwany w każdym miejscu i czasie na żądanie państwa, na którego terytorium jest on prowadzony (art. 41 ust. 1 KWS).

Niejawnie nadzorowana dostawa narkotyków polega na dopuszczeniu ich przemieszczania, przechowywania lub obrotu nimi w celu ujawnienia wszystkich osób zaangażowanych w przemyt (organizatorów, kurierów, pośredników). Operacje przesyłki niejawnie nadzorowanej należą do najbardziej skomplikowanych metod realizacji współpracy policyjnej państw Schengen, zarówno pod względem praktycznym jak i prawnym. Są to działania o potencjalnie największym zasięgu terytorialnym, gdyż w przypadku uzyskania stosownych zezwoleń mogą być wykonywane na obszarze wszystkich państw Schengen. Z tego powodu rekomenduje się ich przeprowadzanie przez specjalnie do tego powołane krajowe punkty kontaktowe. Art. 73 ust. 1 KWS kładzie główny nacisk na realizowanie przesyłek niejawnie nadzorowanych w zakresie zwalczania przestępczości narkotykowej. Z tego powodu istotą omawianej operacji jest zezwolenie na przywóz, wywóz lub przewóz przez terytorium państw stron konwencji nielegalnych lub podejrzanych o nielegalność przesyłek środków odurzających, substancji psychotropowych, ich pochodnych i prekursorów za wiedzą i pod nadzorem właściwych organów tych państw w celu ustalenia źródeł i kanałów ich nielegalnego obrotu, a także tożsamości osób uczestniczących w takim obrocie. W przy-

padku poszczególnych państw Schengen zauważa się różnice w zakresie szczegółowej regulacji tej formy działań policyjnych. W niektórych państwach rozróżnia się pojęcie przesyłki monitorowanej (*monitored delivery*) oznaczające śledzenie przedmiotów przestępstwa bez bezpośredniej kontroli oraz pojęcie przesyłki kontrolowanej (*controlled delivery*), które oznacza śledzenie przedmiotów przestępstwa z jednoczesnym udziałem w operacji policjantów działających pod przykryciem. Realizacja przesyłki nadzorowanej uwarunkowana jest uzyskaniem zgody wszystkich państw Schengen, na których terytorium planowane jest prowadzenie działań operacyjnych (art. 73 ust. 2 KWS). Wraz z wyrażeniem zgody należy każdorazowo na szczeblu krajowym wydać indywidualne upoważnienie dla funkcjonariuszy oddelegowanych do danej operacji specjalnej. W konsekwencji funkcjonariusze posiadający upoważnienie krajowe są bezpośrednio uprawnieni do udziału w czynnościach nadzorowania we wszystkich państwach Schengen objętych operacją. Przyjęto zasadę, iż każde z państw zachowuje kierownictwo nad operacją na swoim terytorium oraz jest upoważnione do podjęcia odpowiednich działań nadzorczych (art. 73 ust. 3 KWS). Dozwolone jest częściowe zastępowanie zawartości przesyłki.

Państwa Schengen zobowiązały się również do przyjęcia, zgodnie z ich konstytucjami oraz krajowymi systemami prawnymi, ustawodawstwa umożliwiającego zajęcie i konfiskatę dochodów pochodzących z nielegalnego handlu środkami odurzającymi i substancjami psychotropowymi (art. 72 KWS) niejawnie nadzorowanej²².

²² Ibidem, s. 30-31

METODYKA DIAGNOZOWANIA PSYCHOLOGICZNEGO NIEZNANEGO SPRAWCY NA PRZYKŁADZIE ZABÓJSTWA NA TLE SEKSUALNYM

„Żaden mechanizm nie może pracować wiecznie, jeśli nie zasila go jakaś forma energii.

Taki mechanizm jak umysł ludzki może przetwarzać wiedzę, ale nie może jej tworzyć, jeśli nie zasilają go obserwowalne fakty”

Leibnitz, Peirce

Kroczenie po śladach

Metodyka diagnozowania psychologicznie nieznanego sprawcy (dalej zwana w skrócie profilowaniem) sprowadza się do kroczenia po obserwowalnych faktach (stanach rzeczy), czyli śladach ofiary i sprawcy w miejscu, w którym nastąpiło zdarzenie oraz okolicznościach, jakie mu towarzyszyły. To „kroczenie po śladach”, ma na celu rozpoznanie procesów psychicznych sprawcy i jego indywidualnych cech oraz tendencji behawioralnych. Diagnoza w przypadku nieznanego sprawcy jest zawsze rozpoznaniem tymczasowym, ponieważ obraz kliniczny nie ma szans być jasnym i pełnym z powodu ograniczonej liczby pewnych informacji. Ta diagnoza jest także rozpoznaniem próbnym, co oznacza, że nie można liczyć na kolejne informacje²³. Tę niepewność i niedoinformowanie pomaga ograniczyć algorytm działania. Tworzą go uporządkowane w kolejności kroki analizy i rozwiązywania problemów oparte o informacje zebrane w obiektywny sposób przez różnych ekspertów: technika kryminalistyki, patomorfologa, biegłego biologa, policjanta śledczego, prokuratora, psychologa itd. Metodyka proponuje, by najpierw informacje zbadać (1); potem sklasyfikować (2), następnie zinterpretować styl działania sprawcy (3), podjąć decyzję diagnostyczną (4) oraz opracować raport (5).

²³ Obraz kliniczny nieznanego sprawcy może być ukończony w przypadku zatrzymania osoby i, gdy trafność zatrzymania jest potwierdzona oraz wykonano badania testowe.

1. Na badanie informacji składa się:

- a) selekcjonowanie i weryfikowanie informacji pod kątem użyteczności, kompletności i obiektywności,
- b) porządkowanie i streszczanie zebranych informacji,
- c) uzupełnianie informacji (uzyskuje się to m.in. poprzez wywiady psychologiczne, psychogeograficzne badanie miejsca zdarzenia i rozmowy z ekspertami).

2. Na klasyfikowanie informacji o przebiegu składa się:

- a) odtworzenie sylwetki psychologicznej ofiary,
- b) „zabezpieczenie” śladów psychologicznych sprawcy,
- c) zrekonstruowanie krytycznych wydarzeń poprzez stawianie i testowanie hipotez²⁴.

3. Interpretowanie²⁵ stylu działania sprawcy to proces teoretycznego wyja-

²⁴ Brzeziński J.M., Zakrzewska M. Dwie drogi sprawdzania twierdzeń naukowych w naukach empirycznych, t. 1, s. 189 – 194. W: Strelau J., Doliński D. Psychologia akademicka. GWP. Gdańsk 2011.

²⁵ Interpretowanie jest specyficzną formą wyjaśniania psychologicznego, „*jej uprawomocnieniem jest przyjęcie założenia o ukrytym znaczeniu kompleksu danych*” Interpretacje muszą być: 1. Wewnętrznie zgodne – nie przeczą sobie wzajemnie; 2. Zwarte – zawierają niewiele twierdzeń ogólnych o jednostce; 3. Kompletne – wyjaśniają większość lub wszystkie fakty i stany rzeczy związane ze zdarzeniem. Trafność interpretacji musi być oceniana za pomocą trzech kryteriów łącznie, w: Paluchowski W.J. Diagnoza psychologiczna. Podejście ilościowe i jako-

śniania procesów psychicznych sprawcy, w tym jego motywacji w świetle wybranej teorii psychologicznej. Zwerifikowanie empiryczne interpretacji nie jest możliwe do momentu ujęcia sprawcy, do tego czasu dane o nim pozostają hipotezą.

4. **Podejmowanie decyzji diagnostycznej** jest esencją pracy profiler. Stanowi ją hipotezy o możliwie kompletnym wzorcu działania sprawcy. Przypisane badanemu (nieznanemu sprawcy) właściwości indywidualne powinny stanowić odpowiedź na pytanie o powody, motywy działania (są odpowiedzią na jedno ze złotych pytań kryminalistycznych – „dlaczego”). Powinny ponadto umożliwić rozpoznanie sprawcy w grupie osób podejrzanych. Jeśli przypisane nieznanemu sprawcy właściwości indywidualne nie spełniają tych dwóch warunków, to można powiedzieć, że praca profiler nie przyniosła pożądanych efektów.
5. W **opracowaniu raportu**²⁶ istotna jest konceptualizacja przypadku²⁷ i wskazówki do interwencji śledczej. Opracowanie raportu to najbardziej wymagająca czynność profilowania, która powinna być przez psychologów wielokrotnie ćwiczona²⁸.

Proponowana metodyka postępowania diagnostycznego jest uporządkowana według kategorii opisanych w tabeli poniżej²⁹:

Tab. 1 – Kategorie diagnozowania ujęte w metodyce postępowania diagnostycznego profiler.

KATEGORIA	
kto i co jest przedmiotem pomiaru	– Czas i miejsce zdarzenia – Okoliczności zdarzenia – Ślady kryminalistyczne – Czynności i struktury psychiczne ofiary – Czynności i struktury psychiczne nieznanego sprawcy, w szczególności cechy indywidualne i tendencje behawioralne
jakich używa się miar	Obiektywnych, ujętych w obowiązujących klasyfikacjach i teoriach naukowych
jak dokonuje się pomiaru	Technikami diagnozowania psychologicznego

W sporządzaniu opinii (raportu) w przedmiocie profilu psychologicznego nieznanego sprawcy duże znaczenie ma jej formalna struktura. Chodzi o zachowywanie wskazanej kolejności prezentowania zbadanego materiału, tak, aby był merytorycznie poprawny, czytelny i przydatny w ściganiu sprawcy.

BADANIE INFORMACJI

Mamo, gdzie jesteś?

Teraz leżę w jakimś dołku. Niedawno byłam gdzieś indziej, ale nic nie poznaję, bo jest ciemno. Zimno mi. Przysypał mnie ziemią i przykrył gałęziami bzu. Twarzy mi nie zasy-pał, bałabym się jeszcze bardziej. Mam trochę ziemi w ustach. Pada deszcz. Lewa ręka i palce nóg wystają mi z ziemi. Na prawej dłoni mam rękawiczkę. Nie mam na sobie ani białej sukienki ani rajstop i butów, nie mam majtek. Gdzie jest moja torebka? Jest tam różaniec, książeczka do nabożeństwa ... Mam bilet autobusowy, aby wrócić do domu. Gdzie ja jestem? Mamo, gdzie jesteś? Czy ktoś mnie tu znajdzie?

ściowe. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2006, s. 143.

²⁶ Stemplewska-Żakowicz K. (2013). Diagnoza psychologiczna. Diagnozowanie jako kompetencja profesjonalna. Sopot: GWP. Opracowywanie raportu, s. 186 – 189.

²⁷ J.w. Konceptualizacja przypadku, s. 177 – 185.

²⁸ Dziękuję osobom, które redagowały tekst.

²⁹ por. Paluchowski, 2006, s. 78

Podstawą diagnozy nieznanego sprawcy jest założenie, że w swoim działaniu, a raczej jego następstwach, pozostawia on **odbicie skłonności indywidualnych**. Na skłonności te składają się cechy jako względnie stałe dyspozycje oraz cechy sytuacji. W pozostawionych śladach zatrzymanych na fotografiach, nagraniach, opisach zdarzenia i hipotezach, poszukuje się właściwości fenomenów życia psychicznego. Te fenomeny mają znaczenie kliniczne oraz wykrywcze, i pomimo różnic indywidualnych (różnice między ludźmi) i sytuacyjnych, cechują się pewną stałością i powtarzalnością. Z konkretnych wskaźników (**śladów psychologicznych**) rozpoznaje się przejawy procesów psychicznych. Oglądając strukturę procesów można dowiedzieć się, czy zachowanie sprawcy bardziej wynikało ze skłonności indywidualnych czy specyficznej konfiguracji warunków sytuacji oraz, na ile finał zdarzenia jest wypadkową cech człowieka i cech sytuacji.

Czas i miejsce

To był maj. Rok 1984. Kilka dni temu pedofil i morderca Henryk Dębski został skazany przez Sąd Wojewódzki w Suwałkach na karę śmierci, rozstrzelano go w Warszawie. Ale od Suwałk i Warszawy daleko do wsi, w której rodzina Zosi powoli schodzi się do domu po pracowitym dniu. Zosia przez rówieśników była niezauważana, ignorowana, czasem z tego powodu smutna. W rodzinie jest inaczej, dlatego zauważono jej nieobecność. Nie wróciła z kościoła. W niedzielę miała komunię, trwał „biały tydzień”. Rodzice początkowo są źli sądząc, że jak zwykle się wlecze. Po chwili zaczynają martwić się i niepokoić. Zaczynają szukać. Marysia powiedziała, że ostatni raz widziała Zosię koło starego cmentarza. Józefa mieszkająca przy starym cmentarzu nie widziała Zosi koło swojego domu. Gdy dzieci wracały z kościoła krzątała się po gospodarstwie. Ale Aniela widziała Zosię, jak szła około 200 metrów za nią. Aniela kawałek za cmentarzem stanęła, aby porozmawiać z sąsiadką. Po około 10 minutach ruszyła dalej w drogę, Zosi już nie

widziała. Zosia jakby nie dokończyła drogi, nie zeszła z górki od starego cmentarza.

Rys 1. Ostatni fragment drogi ofiary.

Na wsi praca trwa cały rok, na tamtej wsi działał już Związek Młodzieży Wiejskiej, rosły jabłka i warzywa, ktoś się upił i zaczepiał ludzi, ktoś zachorował, ktoś pokłócił się z rodziną i się wyniósł. We wsi były trzy samochody osobowe, kilkadziesiąt rowerów, mieszkańcy chodzili to tu to tam. Od 23⁰⁰ szukali już wszyscy – milicja, strażacy, mieszkańcy, rodzina. Przeszukali stary i nowy cmentarz, okoliczne pola i brzeg rzeki. Szukano do 3⁰⁰ w nocy, bez skutku. Rozpadał się deszcz, ludzie rozeszli się do domów, a o 5³⁰ szukali na nowo. Po wschodzie słońca znaleźli ciało Zosi.

KLASYFIKOWANIE INFORMACJI

Portret psychologiczny ofiary

W niedzielę byłam u pierwszej komunii. W białym tygodniu chodziłam w białej sukience do kościoła. W środę siostra odprowadziła mnie na przystanek, o 17⁰⁰ miała zacząć się msza. Ksiądz Andrzej i siostra Ewa nie lubią, jak się spóźniamy. Dojechałam na czas. W środku były same dzieci, tylko Kasia przyszła z mamą, chociaż nie mieszka tak daleko od kościoła jak ja. Ja mieszkałam w innej wsi, tata mówił, że 3 kilometry będę iść, jak się spóźnię na autobus. Po mszy nie wyszłam ostatnia, ale porozmawiałam z siostrą Ewą na schodach. Lubię ją, jest miła. Wszystko robię trochę wolniej od innych dzieci, mam mało siły, jestem chudziutka i niewysoka jak na swój wiek – tak mówi lekarz. Poza tym lubię się

porozglądać. Drzewo, chmura, kamyk, czasem ktoś śmieje się ze mnie. Potem rysuję, lubię rysować. Raczej spaceruję, nie biegam jak inne dzieci. Minęłam ośrodek zdrowia i domy. Jak ktoś stał przy drodze, mówiłam „dzień dobry”, minęłam przystanek autobusowy (teraz nie jechał żaden autobus w moją stronę, dlatego szłam pieszo), doszłam do nowego cmentarza. Tam spotkałam rodziców Piotrka, młodszego kolegi, zapytali mnie o komunię i powiedzieli, że tak na biało wyglądam jak aniołek, niewinnie – wcale nie wiem, co to znaczy. Potem długo były same pola. Doszłam do mostka, stanęłam na chwilę. Minął mnie jakiś samochód, bardzo rzadko jeżdżą, prawie wszyscy tu mają furmanki, a nie samochody. Jakaś pani poila krowy, nie znam jej. Popatrzyłam chwilę na wodę i ruszyłam do domu, bo mogło się ściemnić. Minęłam drugi przystanek, nie jechał żaden autobus. Chyba szłam ostatnia, wszystkie dzieci poszły szybciej. Stary cmentarz jest trochę straszny, są tam duże drzewa i wysoka trawa. Niektóre gałęzie sięgają do ziemi albo do grobów. Przy drodze rosną białe kwiatki, zerwałam kilka. Przy cmentarzu pod lasem z jednej strony niektórzy wyrzucają śmieci. Nie mogę tam chodzić, chłopcy chodzą i Ola – biją się tam i ganiają, czasem znajdują coś fajnego. Pani Aniela machała do mnie, gdy zaczęłam wchodzić pod górę, ona była wtedy przy starym cmentarzu. Przy cmentarzu, koło płotu pani Józefy, jest dróżka na pole, a za nim sad z jabłkami. Chodziłam tam, przechodziłam bardzo szybko obok cmentarza, prawie biegłam. Na cmentarz nie wchodziłam, można się zgubić. Zawsze z drogi oglądałam drzewa. Jak byłam przy cmentarzu, Pani Aniela już mnie nie widziała, choć pewnie odwróciła się, aby zobaczyć, że idę. Nie widział mnie też już nasz sąsiad, który wioził furmanką swojego tatę do ośrodka zdrowia. W jednym miejscu z drogi widać przerwę w zaroślach cmentarza, jest to początek ścieżki prowadzącej do miejsca, w którym mnie zauważono za drugim razem. Koło mnie rósł bez, były nadłamane gałązki. Leżałam na moich ubraniach. Moja biała koszulka była ubru-

dzona krwią, moja biała sukienka była ubrudzona krwią. Moja biała halka była ubrudzona krwią. Moje białe majtki były ubrudzone krwią. Leżałam we krwi.

Morderca zostawia ślad

Psychologia rozumiana jako naukowe badanie zachowania i procesów psychicznych jednostek jest stosowana w pracy śledczej i pomaga w wykrywaniu sprawców m.in. zgwałceń i zabójstw. W zachowaniu sprawcy odwzorowują się jego **procesy psychiczne**³⁰.

Są to:

1. Procesy **poznawcze**, dzięki którym człowiek odbiera i rozumie siebie oraz otaczający go świat i zdarzenia.
2. Procesy **emocjonalne** są wynikiem oceny zdarzenia, szczególnie jego znaczenia dla celów realizowanych przez jednostkę, wzbudzają gotowość realizacji programu działania.
3. Procesy **motywacyjne** niezbędne do uruchomienia, ukierunkowania, podtrzymania i zakończenia działania.

W celu diagnozy procesów psychicznych, psycholog badając zdarzenie kryminalne koncentruje swoje obserwacje w szczególności na wzorze ran i sposobie „konsumpcji” czasu i przestrzeni, w jakich sprawca dokonuje czynu. Działający na miejscu sprawca pozostawia ślad psychologiczny nawet wtedy, gdy zabiera ze sobą ślad materialny.

„Zabezpieczanie” śladów psychologicznych³¹

Głównym obszarem badania w trakcie profilowania są ślady psychologiczne. **Ślad**

³⁰ Cierpiałkowska L. Psychopatologia, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2012, s. 132; Bilikiewicz A. Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009, rozdział: Wciórka J. Psychopatologia ogólna – objawy i zespoły zaburzeń psychicznych, s. 56 – 107.

³¹ Sposób kwalifikowania śladów psychologicznych został przeze mnie opisany w niepublikowanych materiałach szkoleniowych na użytek Policji oraz jest przedmiotem prowadzonych przeze mnie szkoleń.

psychologiczny jest to ta zmiana w obiektywnej rzeczywistości związana ze zdarzeniem, która jest efektem działania sprawcy, oraz na której podstawie można diagnozować cechy procesów psychicznych i struktur psychicznych, w tym osobowości sprawcy³². W śladach psychologicznych sprawca odbija czytelne znaki o sobie, które trzeba odnaleźć i wyjaśnić.

W przedmiotowym zdarzeniu wyróżniono następujące ślady psychologiczne:

1. Sprawca wybrał na ofiarę dziewięcioletnią dziewczynkę.
2. Sprawca pobił ofiarę.
3. Sprawca zgwałcił ofiarę.
4. Sprawca udusił ofiarę ręką.
5. Sprawca umieścił ofiarę w zagłębieniu w ziemi i przysypał ziemią; przykrył gałęziami.
6. Sprawca umieścił ubrania ofiary pod jej ciałem.
7. **Sprawca nie przysypał twarzy ofiary ziemią.**

Ta twarz to twoje sumienie, poczucie winy, czy świadomość tego, co zrobiłeś?

Rekonstruowanie krytycznego zdarzenia

Zaatakowałaś zniechęca czy poczęstowałaś jabłkiem? Uderzyłaś w głowę czy pchnęłaś i uderzyła się upadając? Straciła przytomność. Była u ciebie. Ocknęła się, więc zatykała jej usta ręką, zaczęła się dusić. Jedną ręką przytrzymywałaś jej rękę, drugą zdierałaś ubrania, strasznie ją przy tym podrapałaś, szczególnie na brzuchu i

twarzą. Broniła się czy ty byłeś tak mocno pobudzony? Kim jesteś, że wkładałaś tyle siły w atakowanie dziewięcioletniej dziewczynki, o posturze siedmioletki? Zatykałaś jej usta, by nie krzyczała, czy by nie prosiła cię o litość? Biłaś po twarzy, aż złamałaś nos. Dusiała. Zgwałciłaś. Jesteś pedofilem czy utraciłaś kontrolę? Uduślałaś. Dlaczego? Po co?

A.Nicholas Groth, Wiliam F. Hobson, Thomas Gary (1982; za: I. Pospiszyl, 2009, s. 73) podzielił sprawców przestępstw seksualnych wobec dzieci na dwie grupy. Wymienił sprawców preferencyjnych i regresyjnych. Ci drudzy mają kontakty seksualne z dziećmi zamiast z dorosłymi, kontakty te są związane z okolicznościami, w których rozluźnia się poczucie/potrzeba kontroli, np. użycie środków psychoaktywnych lub silny stres. To, co zrobiłaś przypomina opis takiego sprawcy. Groth nazwał go fiksacyjnym typem introwertywnym, co oznacza, że twoja agresja miała służyć ubezwłasnowolnieniu ofiary lub wymuszeniu czegoś. Prawdopodobnie nie wiedziałaś ile siły użyć wobec takiego małego dziecka, aby je obezwładnić. Na ciele Zosi nie znaleziono **ŻADNYCH** obrażeń obronnych, być może dlatego, że była nieśmiała, mało stanowcza, w obliczu agresji ze strony innych wycofywała się. Może ją zaskoczyłaś, ale pewne jest, że ją przeraziłaś. Nie powiesz chyba, że walczyła z tobą? Według opisu Grotha trzeba byłoby przyjąć, że jesteś (byłeś) „zamkniętym w sobie facetem z lękiem przed zaangażowaniem w relacje” dlatego wybierasz dzieci: obce lub bardzo małe. A może te obrażenia i śmierć to wynik presji okoliczności? A może byłeś młody, bardzo pobudzony i pijany?

Czy jesteś taki zawsze?

W nauce o ludzkich zachowaniach, emocjach, motywacjach i sprawnościach mało jest pewników, za to wiele hipotez. Ludzkie funkcjonowanie jest podporządkowane wielu prawidłowościom równocześnie i często trudno jest powiedzieć, która z nich była, lub dopiero może się okazać ważniejsza. „Agresja to ryzykowna dla

³² U. Cur, 2013. Niepublikowane materiały szkoleniowe na użytek Policji.

agresora strategia pozyskiwania dóbr, stąd też stosowana jest rzadko i przez mężczyzn niemających dostępu do innych, mniej kosztownych strategii”³³. W wyjaśnianiu agresji i innych fenomenów psychologicznych pomagają **teorie naukowe**. Teorie ukierunkowują uwagę na konkretne problemy badawcze a przez to wykluczają lub przynajmniej minimalizują mówienie o wszystkim i o niczym zarazem. Teorie naukowe oparte są na systematycznych obserwacjach i badaniach oraz są precyzyjnie opisane, co ułatwia ich testowanie. Przestępstwo można porównać do eksperymentu odbywającego się w warunkach naturalnych, a wszystko, co sprawca zrobił, do prób mierzących jego sprawności psychiczne i fizyczne. Tym samym testowanie hipotez o zdarzeniu i sprawnościach sprawcy przebiega w **procesie badawczym**, którego istotą jest systematyczna analiza relacji pomiędzy szczegółami zdarzenia, powinna ona doprowadzić do profilu sprawcy, czyli jego charakterystyki osoby. Celowe jest dążenie do tego, by w profilu nie wymieniać ogólnych charakterystyk psychologicznych³⁴, ale by ujmować sprawcę jako osobę, która jest kierowana aktywnymi indywidualnymi przyczynami, korzysta ze swoich procesów poznawczych i emocji komunikując się w indywidualny sposób z innymi ludźmi w konkretnej sytuacji³⁵.

Dlaczego to zrobiłeś?

Czyn trzeba wyjaśniać, podając mniejszą, a nie większą liczbę przyczyn, motywów, bo tylko upraszczanie i uszczegóławianie prowadzi do sprawcy. W wytropieniu sprawcy przestępstwa może pomóc np. poniższy schemat pytania i testowania odpowiedzi:

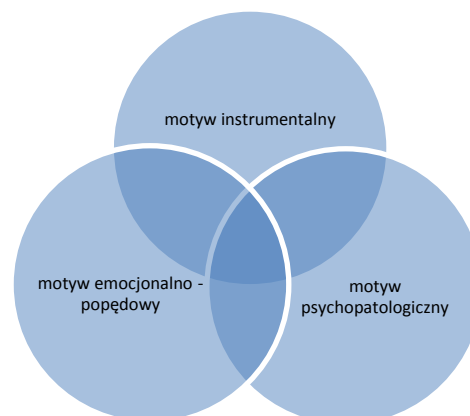
1. Dlaczego i po co sprawca to zrobił?

Możliwe odpowiedzi wymagające przetestowania to:

- Aby coś zyskać za pomocą tego, co zrobił – motyw instrumentalny (zawsze uświadomiony i kontrolowalny).
- Aby odzyskać samoregulację – motyw emocjonalno – popędowy (zwykle nieuświadomiony i kontrolowalny).
- Bo wystąpiły czynniki chorobowe – motyw psychopatologiczny³⁶ (zawsze nieuświadomiony i niekontrolowalny).

Dotychczasowe doświadczenia autorki związane z profilowaniem psychologicznym nieznanego sprawcy wskazują, że motywy powodujące działaniem sprawcy zwykle współwystępują i dynamizują się wzajemnie, lecz kwalifikowanie ich do jednej z trzech kategorii porządkuje wiedzę o sprawstwie. Autorka nazwała tę teorię *Blokową*.

Rysunek 1 – współwystępowanie motywów z trzech kategorii

³³ Wojciszke B.: Psychologia społeczna. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR, Warszawa 2012, s. 25 i 26

³⁴ W wielu przypadkach jest to obraz efektu Barnuma

³⁵ Por. Mischel i współpracownicy, za Pervin, s. 477

³⁶ W trakcie moich analiz okazało się, że efekty przynosiło kwalifikowanie przyczyn, powodów, motywów do jednej z trzech kategorii. Teorię tę nazwałam Blokową Koncepcją Motywacji, teoria jest stosowalna i sprawdzalna, porządkuje wiedzę o sprawstwie.

Pytanie kontrolne w metodyce profilera: Na podstawie czego tak diagnozujesz?

2. Jakie są *modus operandi* i *modus vivendi*³⁷ sprawcy:

- 1) Z jakich powodów wybrał taki a nie inny cel (kierunek) działania?
- 2) Z jakich powodów uznał ten sposób działania za optymalny dla celu?
- 3) Z jakich procesów poznawczych korzystał?
- 4) Jakie procesy emocjonalne nadawały kierunek i rytm jego działaniom?
- 5) Jak wybierał między opcjami (cele krótkotrwałe, czynności)?
- 6) Jak komunikował się z ofiarą?
- 7) **Jakie nietypowe zachowania zaprezentował?**

Podczas wyjaśniania sprawstwa, trzeba wziąć pod uwagę czynniki biologiczne, psychospołeczne, cechy indywidualne i cechy sytuacji. W niemal każdym przestępstwie występuje splot wszystkiego, co składa się na powód, przebieg i efekt działań sprawcy. W opisywanym przypadku zabójstwa na tle seksualnym nie ma wątpliwości, że u sprawcy doszło do całkowitego załamania samoregulacji, całkowitego braku umiejętności, gotowości lub chęci odrzucania gratyfikacji.

W człowieku funkcjonują procesy poznawcze i układ nagrody³⁸. Układ nagrody

musi być utrzymywany na optymalnym dla każdego człowieka poziomie, w innym razie człowiek jest nieszczęśliwy. Ślady psychologiczne sprawcy tego zabójstwa wskazują, że w czasie zdarzenia nastąpiło zakłócenie procesów motywacyjnych, co przejawiało się działaniami impulsywnymi. Zachowanie sprawcy wykazało nadmiar emocji i cechy agresji impulsywnej. Utrata kontroli nad atakiem była wielokrotniona stresem sytuacyjnym i pobudzeniem fizjologicznym. Widoczne jest obniżone hamowanie (*zmniejszony obrót serotoniny, i co za tym idzie, zwiększony poziom agresji*). Słabsze hamowanie oznacza większe pobudzenie i szybszą erekcję. Ponadto, gdy pojawi się bodziec zapowiadający przyjemność, wydziela się dopamina, czyli działa układ nagrody. Ta chęć na realizację, czyli chęć otrzymania nagrody zwiększa fizjologiczne pobudzenie, które napędza działanie. Zapowiedzią może być fantazja, wyobrażenie lub wspomnienie albo widok dziecka.

Sprawco, czy miałeś wcześniej kontakty seksualne z dziećmi? Jesteś chory czy to alkohol uczynił z ciebie mordercę?

Zakończenie

To naukowe badanie pozwala zweryfikować wersje śledcze i skoncentrować działania na konkretnej, zawężonej grupie osób. Dotychczasowe studia przypadków sprawców zabójstw przeprowadzone przez autorkę pozwalają stwierdzić, że zachowanie sprawców w trakcie przestępstwa odbiega od ich przeciętnego zachowania w warun-

³⁷ *Modus vivendi* to fenomen przestępstwa, który wyłonił się w trakcie diagnozowania nn sprawców. Fenomen ten dotyczy przeżywania przestępstwa przez sprawcę. Ta definicja i dokładny sposób „odczytywania” *modus vivendi* został przeze mnie opisany w niepublikowanych materiałach szkoleniowych na użytek Policji.

³⁸ Układ nagrody to zbiór współdziałających struktur mózgowych. Układ nagrody składa się z neuronów dopaminowych, znajdujących się w polu brzusznej nakrywki. Wypustki jego komórek docierają do jądra półleżącego przegrody, brzusznej części prąż-

kowia, jądra migdałowatego i do kory przedczołowej. Rezultatem pobudzenia neuronów dopaminowych jest wzrost wydzielania dopaminy, która ma działanie nagradzające. Działanie układu dopaminowego wpływa na poziom motywacji i podejmowane decyzje, odczucie przyjemności i euforii, zachowania stereotypowe i kompulsywne, persewera-

kach codziennych. Nadal wiele elementów ludzkiego zachowania czeka na opracowanie teoretyczne, nie wiemy, na ile zmiany zachowania obejmują rodzaj cech, a na ile ich nasilenie. Nie wiemy dokładnie, czy sprawcy częściej skupiają się na ograniczeniach czy możliwościach realizacji swoich zabronionych normami zamierzeń. Bez teorii naukowych praktyka profilera nie przynosiłaby efektów. Aby stawianie hipotez badawczych zmierzających do ujęcia sprawcy było możliwe, musi istnieć dialog między naukowcami i praktykami. Zaprezentowany tutaj mój sposób badania jest przyrządem badawczym, pozwalającym dokładniej poznać, precyzyjniej opisać i trafniej wyjaśnić zdarzenie kryminalne.

Poznanie jest zawsze procesem dokonywanym przez konkretną jednostkę anali-

zującą problem z określonej perspektywy, dlatego potrzebna jest metodyka i słowa kluczowe.

Profil nigdy nie jest skończonym zbiorem wyjaśniania faktów, nie opiera się na dogmatach, ale na ciągłym poszukiwaniu możliwości diagnostycznych i wykryw-
czych.

Literatura:

- Bilikiewicz A. (red.). Psychiatria. Podręcznik dla studentów medycyny. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa, 2009;
- Paluchowski W.J. Diagnoza psychologiczna. Podejście ilościowe i jakościowe. Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa, 2001, 2006;
- Starowicz Z.L. Seksuologia sądowa. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2000;
- Trempała J. (red.) Psychologia rozwoju człowieka. Wyd. PWN, Warszawa 2011.

EWOLUCJA FILOZOFII KARANIA NA TLE USTAWY Z DNIA 20 LUTEGO 2015 R. O ZMIANIE USTAWY – KODEKS KARNY ORAZ NIEKTÓRYCH INNYCH USTAW

Reforma, która weszła w życie 1 lipca 2015 roku jest bez wątpienia największą nowelizacją przepisów materialnych prawa karnego od czasów ich uchwalenia w 1997 roku. Stanowi ona odpowiedź na bardzo trudną sytuację polskiej polityki karnej oraz wadliwą praktykę polskiego wymiaru sprawiedliwości. Wejście w życie ustawy nowelizującej, a także dyskusja i spory ją poprzedzające, przywróciły do publicznej debaty temat filozofii kary, jej funkcji i założeń. Warto zauważyć, że problem wymiaru kary jest problemem wtórnym w stosunku do kwestii samej koncepcji kary. Mieczysław Ciosek³⁹ proponuje definicję kary – w rozumieniu teorii uczenia się – jako dowolnego zdarzenia, „które towarzyszy danej reakcji lub następuje po niej, a które wskutek związanego z nim przykrego napięcia zmniejsza prawdopodobieństwo wystąpienia jej w przyszłości w tej samej lub podobnej sytuacji”. Również teoria uczenia się każe postawić pytanie, który środek jest bardziej adekwatny do osiągnięcia celu, jakim jest ukształtowanie odpowiedniej reakcji i postawy społecznej – kara czy nagroda? Specjaliści nie znajdują jednoznacznej odpowiedzi na tak sformułowane pytanie. Wciąż w powszechnej świadomości to kara jawi się jako główne narzędzie wychowawcze, lecz być może w przyszłości zamieni się ona w nacisk pozytywny, motywować nie będzie strach przed sankcją, a atrakcyjność nagrody. *De facto* brak nagrody również jest karą w rozumieniu negatywnego przeżycia, peyoratywnych konsekwencji.

³⁹ M. Ciosek, *Psychologia sądowa i penitencjarna*, Warszawa 2013, Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis, s. 44.

Możemy wyróżnić dwie główne grupy koncepcji kary kryminalnej – retrybucyjne i prewencyjne. Pierwsze kładą nacisk na odpłatę za wyrządzone zło, potrzebę rozliczenia się człowieka z popełnionego czynu, odkupienie winy. Kant uwypuklał – w temacie wymiaru kary – znaczenie zasady równości, proporcji wysokości kary do stopnia winy, „przestępca musi bowiem wiedzieć, że zło, które wyrządził drugiemu człowiekowi, wyrządza sobie samemu w tej samej mierze”⁴⁰. Współcześnie akcent przesuwany jest w kierunku osoby poszkodowanego – wyrównanie powstałego uszczerbku staje się elementarną funkcją kary, co widać na kanwie nowelizacji ustaw karnych. Koncepcje prewencyjne również nie są jednolite, akcent przenosi się między prewencją indywidualną, a ogólną - między zapobieganiu powrotowi do przestępstwa, a odstraszaniem ogółu. Twórcą jednej z odmian prewencyjnej teorii kary – koncepcji użytecznej - jest Jeremy Bentham. Ponieważ zgodnie z jego ideologią, istota ludzka ze swej natury dąży do maksymalizacji szczęścia, przyjemności oraz redukcji doznań nieprzyjemnych, kara znajduje swe uzasadnienie, gdyż jest konsekwencją, której człowiek będzie chciał uniknąć. Każda z koncepcji uwypukla inną funkcję kary: resocjalizacyjną, eliminacyjną, punitwną, wyrównawczą, sprawiedliwościową, prewencyjną.

W okolicach XVIII wieku zmienia się postrzeganie kary – przestaje ona być czystym ukaraniem sprawcy, jej zadaniem jest przyniesienie skutków w przyszłości, zaczyna być rozważana w kontekście techniki ameliacji. Ewolucja postrzegania kary doprowadziła do przemiany myślowej, py-

⁴⁰ *Ibidem*, s. 173.

tanie „Jaka jest sankcja karna za popełniony czyn?” przestało być wystarczające, zaczęto pytać „Jak dobrać najodpowiedniejszy środek zaradczy? Jak przewidzieć ewolucję podsądnego? W jaki sposób najskuteczniej sprowadzić go na prostą drogę?”⁴¹. Ta reorientacja, uosabiana przez powyższe pytania, miała miejsce już w XIX wieku, po niespełna 200 latach wracamy do podobnych rozważań. Zastanawiamy się, jak zmienić filozofię karania, ponieważ dotychczasowy system zawiódł, ma zbyt wiele luk. Całe społeczeństwo, a przede wszystkim decydenci, wzbogaciło się o bezcenną wiedzę z dziedzin kryminologii, psychologii, socjologii, pedagogiki, a przede wszystkim o świadomość, że ocena wymiaru kary, jej przydatności w procesie resocjalizacji, wymaga podejścia tak indywidualnego, jak interdyscyplinarnego.

Podczas analizy dotychczasowego stanu w zakresie zwalczania przestępczości rzuca się w oczy istotna rozbieżność pomiędzy zasadami polityki karnej państwa a praktyką sprawowaną przez sądy. Zgodnie z założeniami ustawodawcy, Kodeks karny z 1997 roku dawał priorytet karom wolnościowym. Tymczasem, według statystyk⁴², w ostatnich latach kara pozbawienia wolności stanowiła blisko 70% wszystkich orzekanych kar kryminalnych, a tylko nieco ponad 30% to wskazane kary wolnościowe. Sytuacja ta doprowadziła do pewnych patologii polskiego wymiaru sprawiedliwości. Mamy obecnie najwyższy w Unii Europejskiej stopień prizonizacji, przy średniej – w odniesieniu do innych państw członkowskich Unii – skali przestępczości i spadkowego jej trendu w Polsce. Jednak największym paradoksem i paranoją polskiej polityki karnej jest fakt, że przodujemy zarówno w statystykach ukazujących stopień rozwiązań probacyjnych, jak i tych, które odzwierciedlają stopień prizonizacji. Pokazuje to jasno, że rozwiązania probacyjne

sprzed nowelizacji są nietrafne, nieefektywne, nie spełniają swojej podstawowej roli.

Interesujące refleksje przynosi analiza wykresów⁴³ porównujących współczynnik przestępczości i współczynnik prizonizacji na przestrzeni lat. Widać wyraźnie, że zależność ta kształtuje się bardzo różnie zależnie od badanego państwa, nie można wyciągnąć jednolitych wniosków. Wyższy odsetek osadzonych nie oznacza niższego stopnia przestępczości, czasami wręcz przeciwnie – większy stopień populacji więziennej jest równoczesny z wyższym stopniem przestępczości (Polska lata 1990-2004), bądź spadek współczynnika prizonizacji jest równoczesny ze spadkiem współczynnika przestępczości (Czechy 1991-2001). Wpływ na te tendencje mają zmiany demograficzne, gospodarcze, społeczne, kulturowe, ekonomiczne, materialne, współczynnik uwięzienia nie jest główną determinantą. Sam Autor komentuje pozytywne wyniki, zwracając uwagę na to, iż „twierdzenie, że nasilenie i dynamika przestępczości są jedynie funkcją surowości represji karnej, jest dramatycznym uproszczeniem rzeczywistości społecznej”⁴⁴. Właśnie ta rzeczywistość społeczna każe nam wrócić do rozważań na temat kary jako środka prewencyjnego i ukształtowania systemu represji. Kara izolacyjna, orzekana w Polsce najczęściej, nie prowadzi do zmniejszenia przestępczości i ewolucji myślowych społeczeństwa. Nawet jeżeli przyjąć, że większy odsetek uwięzionych jest efektem wyższego stopnia przestępczości, a przestępczość ta wynika w przytłaczającej większości ze zmian gospodarczych, ustrojowych – jak w przypadku analizy wyżej przytoczonego wykresu dla Polski w latach 1990-2004 – to nie sposób zaprzeczyć, że stosowane ówczesnie sankcje karne nie odwróciły tej tendencji, 14 lat jest wystarczająco wiarygodnym okresem dla staty-

⁴¹ M. Focault, *Nadzorować i karać*, przeł. Tadeusz Komendant, Warszawa 1998, Fundacja Aletheia, s. 21

⁴² Uzasadnienie „Projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny i niektórych innych ustaw”, dostępne na <http://ms.gov.pl> (dostęp: 12.09.2015r.).

⁴³ K. Krajewski, *Rozmiary populacji więziennej a rozmiary i dynamika przestępczości*, w: *Kryminologiczne i penitencjarne aspekty wykonywania kary pozbawienia wolności*, M. Kuć (red.), Lublin 2008, Towarzystwo Naukowe KUL, s. 18-30.

⁴⁴ *Ibidem*, s. 19.

styki. Dlatego tak ważnym aspektem omawianej nowelizacji jest przypomnienie sędziom o narzędziach, które dzierżą w swoich rękach, a spośród których kara bezwzględnego pozbawienia wolności winna być ostatecznością. Mowa tu nie tylko o karach nieizolacyjnych, ale przede wszystkim o środkach karnych i wyróżnionych ustawą środkach kompensacyjnych, które nierzadko spełniają dużo ważniejszą rolę niż kara podstawowa.

Obecnie Polska znajduje się w czołówce krajów z najwyższym współczynnikiem osób osadzonych na 100 000 mieszkańców, a niemal połowa osadzonych w zakładach karnych przebywa tam ze względu na zarządzenie wykonania kary pozbawienia wolności wcześniej zawieszanej. Jednym z istotnych źródeł przepełnienia więzień jest właśnie wadliwa struktura orzekanych kar. W Polsce wskaźnik grzywnien samoistnych od kilkunastu lat utrzymuje się na poziomie ok. 20%, natomiast w Niemczech powyżej 80%. Z kolei wskaźnik kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania w Polsce oscyluje w granicach 60%, zaś w krajach takich jak Niemcy, Wielka Brytania czy Holandia – znacznie poniżej 20%⁴⁵, zatem mimo dość czytelnej aksjologii kodeksu karnego, sądy nie sięgają dostatecznie często po tzw. kary wolnościowe. Liczby te wskazują na ogromne przeciążenie systemu probacji w Polsce. Niewydolność służb probacyjnych nie może zapewnić pozytywnego przebiegu probacji, co w rezultacie prowadzi do masowego zarządzania wykonania warunkowo zawieszonych kar⁴⁶. Ponadto, sądy, orzekając karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, ustalają znacznie wyższy rozmiar kary pozbawienia wolności, niż gdyby orzekały tę karę bez warunkowego zawieszenia. Owa praktyka jest całkowicie

sprzeczna z wynikającym z art. 32 k.k. stanowiskiem, że kara pozbawienia wolności jest karą tego samego rodzaju, niezależnie od tego, czy stosowano warunkowe zawieszenie jej wykonania, czy też nie. Sytuacja ta prowadzi do zarządzania wykonania kar pozbawienia wolności w rozmiarze nieadekwatnym do ciężaru popełnionego przestępstwa i do stopnia zawinienia oraz przyczynia się do wzrostu populacji więziennej. Warto przy tym zwrócić uwagę na to, iż taki niewspółmierny wymiar kary stanowi pogwałcenie zasady proporcjonalności wyrażonej w art. 31 ust. 3 Konstytucji RP. Traktowanie prawa karnego jako instrumentu *ultima ratio* zakazuje bowiem wymierzania kary zbędnej, nadmiernie dolegliwej i nieuzasadnionej potrzebą rozpatrywanego wypadku. Ponadto Mieczysław Ciosek⁴⁷ wskazuje, że niski wyrok stanowi jeden z czynników hamujących proces asymilacji więziennej, akceptacji kultury więziennej oraz identyfikacji z grupą przestępczą. Obecne doświadczenia pokazują, że skazani, wobec których zarządzono wykonanie poprzednio zawieszanej kary pozbawienia wolności, odsiadują *de facto* więcej, niż na to zasługują i są poddawani demoralizującym wpływom populacji więziennej, co jest sprzeczne z ideą prewencji indywidualnej i techniką amelioracji.

Opierając się na powyższych rozważaniach, należy negatywnie odnieść się do pomysłu ustawodawcy polegającego na zwiększeniu maksymalnego wymiaru terminowej kary pozbawienia wolności jako kary łącznej oraz jako kary nadzwyczajnie obostrzonej z 15 do 20 lat. Jeżeli bowiem kara ta ma spełniać walor instrumentu humanitarnego i wychowawczego, to jej długość musi korespondować z prawdziwymi możliwościami realnego pozytywnego oddziaływania na skazanego. Niewątpliwie jednak możliwości te wskazywałyby na znacznie niższy wymiar owej kary (maksymalnie 10 lat)⁴⁸. Górny jej wymiar określony w art. 37 k.k. stanowi swoisty kom-

⁴⁵ Uzasadnienie „Projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny i niektórych innych ustaw”, dostępne na <http://ms.gov.pl> (dostęp: 12.09.2015 r.).

⁴⁶ K. Mycka, T. Kozłowski, *Paradoksy polskiej polityki karnej, czyli jak zapewniamy więzienia nadużywając środków probacji*, „Probacja” 2013, nr 2, s. 26 i n.

⁴⁷ M. Ciosek, *op. cit.*, s. 214.

⁴⁸ Zob. np. M. Królikowski, R. Zawłocki, *Prawo karne*. Warszawa, 2015, C.H.Beck, s. 344-345.

promis pomiędzy społecznymi oczekiwaniami karania surowego a racjonalnymi funkcjami kary kryminalnej. Wydaje się, że nie było zasadnych powodów, by dodatkowo podwyższać ten limit w przypadku kary łącznej oraz kary nadzwyczajnie obostrzonej.

W świetle powyższych uwag bardzo pozytywnie ocenić należy działania polskiego ustawodawcy zmierzające do zredukowania orzekanych kar pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem ich wykonania, odwrócenia proporcji polityki karania i urzeczywistnienia kodeksowej dyrektywy wymiaru kar wolnościowych. W tym kontekście niezwykle istotna wydaje się zmiana art. 58 § 1 k.k., w którym określono zasadę priorytetu sięgania przez sąd do kar wolnościowych w przypadku, gdy przestępstwo jest zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 5, a ustawa przewiduje możliwość wyboru rodzaju kary. W poprzednim brzmieniu zasada *ultima ratio* dotyczyła wyłącznie bezwzględnej kary pozbawienia wolności. Obecnie ustawodawca wprowadził pierwszeństwo kar wolnościowych wobec każdej formy wykonywania detencji. Jest to bardzo słuszny krok. Masowe zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności wcześniej warunkowo zawieszanej stanowią ważny sygnał nieskuteczności stosowanych sankcji, które nie są w stanie realizować swoich podstawowych funkcji prewencyjnych, a mianowicie nie powstrzymują sprawców od popełniania kolejnych przestępstw. W odbiorze społecznym kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania jest postrzegana jako fikcyjna dolegliwość. Tymczasem w reakcji prawnokarnej konieczne jest orzekanie kar realnie dotkliwych. Zwracał na tą uwagę już w 1764 roku Cesare Beccaria w swoim dziele „O przestępstwach i karach”, głosząc, iż „pewność ukarania, choćby umiarkowanego, robi zawsze większe wrażenie niż strach przed inną, surowszą karą, z którym jednak łączy się nadzieja na bezkarność”⁴⁹. Kara pozbawienia wolności w zawieszeniu,

często orzekana wielokrotnie wobec tej samej osoby, utwierdza ją w przekonaniu o bezkarności i skłania do powrotu do przestępstwa. W związku z powyższym, w obecnym ujęciu instytucja warunkowego zawieszenia wykonania orzeczonej kary została ograniczona tylko do kary pozbawienia wolności w wymiarze nieprzekraczającym roku. Warto zauważyć, że środki probacyjne – przynajmniej z teoretycznego punktu widzenia – nie są instrumentami reakcji karnoprawnej, lecz modyfikacjami wykonania orzeczonych kar kryminalnych. Jednakże praktyka wymiaru sprawiedliwości ponownie okazuje się niespójna z doktryną. Sądy traktują bowiem wskazany środek probacyjny jako specyficzny instrument reakcji karnoprawnej zastępujący kary wolnościowe oraz niskoterminową karę pozbawienia wolności. Należy pamiętać, że generalną podstawą zastosowania probacji jest tzw. pozytywna prognoza kryminologiczna, przy czym owa pozytywna prognoza w przypadku skazania na karę pozbawienia wolności jest co do zasady zjawiskiem bardzo rzadkim, a nie powszechnym⁵⁰, natomiast w polskich warunkach orzekanie odbywa się bez przeprowadzenia profesjonalnej diagnostyki przedsądowej oskarżonego, zatem raz jeszcze należy podkreślić, że praktyka sądowa jest w tej kwestii niezgodna z ideą warunkowego zawieszenia wykonania kary. Potwierdzeniem tej tezy może być również fakt, że w zdecydowanej większości przypadków wskazanej konkluzji procesowej nie towarzyszy orzekanie jakichkolwiek obowiązków probacyjnych. W praktyce oznacza to, że kara pozbawienia wolności w zawieszeniu nie wiąże się dla skazanego z żadnymi negatywnymi konsekwencjami poza krótkotrwałym wpisem do rejestru karnego. Ustawodawca, aby odwrócić tę negatywną tendencję i uczynić relacjonowaną instytucję bardziej dolegliwą, zmienił art. 72 § 1 k.k. Jego obecne brzmienie wskazuje, że sąd, zawieszając wykonanie kary, musi nałożyć na skazanego co najmniej jeden

⁴⁹ C. Beccaria, *O przestępstwach i karach*, Warszawa 1959, Wydawnictwo Prawnicze, s. 54

⁵⁰ Zob. M. Królikowski, R. Zawłocki, *op. cit.*, s. 376.

obowiązek probacyjny. Ponadto, od wejścia w życie nowelizacji, warunkiem bezwzględnym zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności jest to, aby sprawca w czasie popełnienia przestępstwa nie był skazany na karę pozbawienia wolności. Do tej rewolucyjnej zmiany należy odnieść się z wielką aprobatą. W dotychczasowym stanie prawnym nawet multirecydywa nie stanowiła bezwzględnej przeszkody w stosowaniu warunkowego zawieszenia wykonania kary. Nie ma wątpliwości, że przez skazanie na karę pozbawienia wolności należy rozumieć skazanie zarówno na karę bezwarunkowego pozbawienia wolności, jak i na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania⁵¹. Ustawodawca, nowelizując w ten sposób art. 69 § 1 k.k., zapobiega nagminnemu stosowaniu warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności więcej niż raz w stosunku do tego samego sprawcy. Uważam to za posunięcie niezwykle racjonalne, jak można bowiem mówić o pozytywnej prognozie kryminologicznej w stosunku do sprawcy, któremu wymierza się karę pozbawienia wolności z zawieszeniem jej wykonania po raz drugi? Nie należy przy tym zapominać, iż analitycy polskiej polityki karnej wskazują na wypadki stosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary wobec jednej osoby nawet ponad 20 razy.

Z omawianą zmianą związane są wszakże pewne wątpliwości, które nowo wprowadzona przesłanka może budzić przy stosowaniu prawa. Po pierwsze w art. 69 § 1 k.k. nie zostało sprecyzowane, czy przeszkodą zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności ma być prawomocne skazanie, czy wystarczy wyrok I instancji. Wątpliwość rodzi się przede wszystkim dlatego, że w innych miejscach kodeksu ustawodawca wyraźnie określa, że przesłanką re-

levantną do stosowania konsekwencji określonych w tych przepisach jest prawomocne skazanie. Przyjęcie jednak, że w art. 69 § 1 k.k. rozstrzygnięto, iż już nieprawomocne skazanie stanowi bezwzględną przeszkodę do warunkowego zawieszenia kary, jest trudne do zaakceptowania ze względu na konsekwencje związane z możliwym późniejszym uniewinnieniem poprzednio skazanego lub warunkowym umorzeniem postępowania karnego. Mając to na uwadze, należy opowiedzieć się za wykładnią, w myśl której sprawca nie może skorzystać z warunkowego zawieszenia wykonania kary, gdy w czasie popełnienia przestępstwa był już skazany za przestępstwo na karę pozbawienia wolności i wyrok ten uprawomocnił się⁵². Kolejna wątpliwość łączy się z instytucją zatarcia skazania. Czy mamy do czynienia z bezwzględną przeszkodą do zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary, jeżeli sprawca w czasie popełnienia przestępstwa był skazany na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, natomiast w chwili orzekania nastąpiło już zatarcie skazania z uwagi na brak zarządzenia wykonania kary? Art. 106 k.k. stanowi, iż z chwilą zatarcia skazania uważa się je za niebyłe, a zatem w chwili orzekania sąd nie może przyjmować, że w czasie popełnienia przestępstwa sprawca był skazany na karę pozbawienia wolności, w związku z czym w tym wypadku za decydujący należy uznać stan z chwili orzekania.

W literaturze można spotkać się ze stanowiskiem, jakoby wprowadzone reformy zmniejszały rolę probacji w prawie karnym. Do takiego stanowiska należy się jednak odnieść zdecydowanie krytycznie. Co prawda zmniejszono ilość możliwości stosowania warunkowego zawieszenia kary, jednakże jednocześnie poszerzone zostały możliwości warunkowego umorzenia postępowania karnego. W nowym stanie prawnym przesunięta została między innymi granica możliwości stosowania warunkowego umorzenia postępowania z 3 na 5

⁵¹ Zob. A. Zoll, *Środki związane z poddaniem sprawcy próbie i zamiana kary*, w: *Nowelizacja prawa karnego 2015*, red. W. Wróbel, Kraków 2015, Krakowski Instytut Prawa Karnego Fundacja, s. 437.

⁵² *Ibidem*, s. 438.

lat kary pozbawienia wolności. W tym miejscu należy podkreślić, że wysokość ustawowego zagrożenia nie determinuje wysokości stopnia społecznej szkodliwości konkretnego czynu, a zatem wprowadzona reforma nie oznacza zmiany w kryteriach oceny społecznej szkodliwości czynu pojmowanej *in concreto*, a jedynie zmianę w przesłankach polityki karnej wobec poszczególnych typów czynów zabronionych, pozwalającą organom wymiaru sprawiedliwości częściej korzystać z instytucji warunkowego umorzenia postępowania karnego⁵³.

W ramach reformy wprowadzono również nową instytucję probacyjnej zamiany kary pozbawienia wolności. Regulacja zawarta w art. 75a k.k. sprowadza się do stwierdzenia, że wystąpienie przesłanek do zarządzenia wykonania warunkowo zawieszanej kary pozbawienia wolności nie musi prowadzić do rzeczywistego wykonania tej kary, lecz może zostać zamienione na grzywnę lub karę ograniczenia wolności. Do omawianej instytucji należy odnieść się bardzo przychylnie. Wpisuje się ona idealnie w ducha reformy i przypuszczalnie pozwoli na uniknięcie sytuacji dalszego zapewniania się więzień osobami skazanymi na karę pozbawienia wolności w zawieszeniu jeszcze przed wejściem w życie nowelizacji, u których okres próby przebiegnie negatywnie. Nie da się jednak ukryć, że strona legislacyjna art. 75a § 1 k.k., w zakresie określenia podstawy stosowania probacyjnej zamiany kary, jest wyjątkowo nieprecyzyjna i pozostawia wiele do życzenia. W szczególności nie jest jasne, czy zamiana może być stosowana w wypadku, gdy zachodzą przesłanki do obligatoryjnego zarządzenia wykonania kary określone w art. 75 § 1 k.k. Uzasadnienie rządowego projektu nowelizacji nie daje żadnych argumentów dla rozstrzygnięcia tego dylematu. Wydaje się jednak, że z uwagi na to, iż wyłączenia możliwości stosowania art. 75a § 1 k.k. zostały zawarte w § 2 i 7, podczas gdy § 1 określa przesłanki stosowania zamiany, należy uznać możliwość stosowania art.

75a § 1 k.k. także wobec sprawcy, który zrealizował przesłanki do zarządzenia wykonania kary określone w art. 75 § 1 k.k.⁵⁴. Może dziwić również ograniczenie, w razie zamiany kary pozbawienia wolności na karę ograniczenia wolności, tylko do postaci obowiązku wykonywania nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne. Jest zrozumiałe, że ustawodawca nie chciał ograniczyć kary ograniczenia wolności do formy związanej wyłącznie z obowiązkami probacyjnymi określonymi w art. 72 § 1 k.k. Wyeliminowanie jednak np. formy związanej z dozorem elektronicznym może budzić wątpliwości.

Wymienione modyfikacje mają charakter fakultatywny. Przy czym zastosowanie zamiany kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na karę ograniczenia wolności albo na grzywnę nie jest możliwe, jeżeli naruszenie porządku prawnego przez skazanego polega na niewykonaniu obowiązku probacyjnego w postaci opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym, naprawienia szkody orzeczonej poza reżimem środków kompensacyjnych, czy też zapłaty świadczenia pieniężnego. Zupełnie niezrozumiałe jest przy tym przyjęcie, że niewykonanie środka kompensacyjnego nie stanowi owej przeszkody. Natomiast w przypadku, gdy skazany uchyla się od wykonania kary ograniczenia wolności, od uiszczenia grzywny, wykonania nałożonych na niego obowiązków lub orzeczonych środków karnych, przepadku lub środków kompensacyjnych, sąd obligatoryjnie uchyla zastosowaną zamianę i zarządza wykonanie orzeczonej pierwotnie kary pozbawienia wolności. Komentarza wymaga również art. 75a § 7 k.k. Ustawodawca popełnił błąd przy jego redagowaniu, powołując się na art. 60a k.k. Przepis ten zawiera materialno-prawną regulację trybu konsensualnego, zawartą wcześniej w art. 343 k.p.k. Pominęto w nim jednak treść paragrafu drugiego, co oznacza, że w tym trybie warunkowe zawieszenie wykonania kary może być orze-

⁵³ *Ibidem*, s. 430.

⁵⁴ *Ibidem*, s. 440.

czony tylko w rygorze art. 69 k.k. Powołany art. 60a k.k. nie stanowi więc żadnej samodzielnej podstawy, odmiennej od art. 69 k.k., zastosowania warunkowego zawieszenia wykonania kary⁵⁵.

Kolejnym filarem reformy i istotnym *novum* dla prawa karnego jest instytucja sankcji zamienniej ustanowionej w art. 37a k.k. Ma ona za zadanie zastąpić istniejącą wcześniej instytucję tzw. kary zamienniej określoną w uchylonym już art. 58 § 3 k.k. Likwidacja tej instytucji spowodowana była faktem, że w praktyce wymiar sprawiedliwości korzystał z niej bardzo rzadko. Zgodnie z nowym art. 37a k.k., jeżeli ustawa przewiduje zagrożenie karą pozbawienia wolności nieprzekraczającą 8 lat, można zamiast tej kary orzec grzywnę albo karę ograniczenia wolności, o której mowa w art. 34 § 1a pkt 1, 2 lub 4. Z formalnoprawnego punktu widzenia, sankcja zamienna nie jest więc zagrożeniem alternatywnym ani też karą zamienną, lecz szczególną dyrektywą ustawowego wymiaru kary⁵⁶. Art. 37a k.k. modyfikuje sankcje *prima facie* jednorodne, określone w przepisach typizujących, w sankcje alternatywne⁵⁷. Słowem, w obecnym stanie prawnym odtworzenie granic ustawowego zagrożenia karą powinno uwzględniać treść tego przepisu, a zatem wskazane w nim kary nieizolacyjne powinny być uwzględniane przy wyborze odpowiedniego rodzaju i wymiaru kary w sytuacjach, w których ustawodawca odwołuje się do zagrożenia karą lub kary przewidzianej za dany typ przestępstwa. Z perspektywy teoretycznoprawnej mamy tutaj do czynienia z zastosowaniem techniki rozczłonkowania treściowej informacji normatywnej. Zdaje się, że dalszą konsekwencją opisanego zabiegu legislacyjnego powinna być całkowita rezygnacja z zamieszczania w opisach sankcji przewidzianej za zachowania

zabronione pod groźbą kary informacji o grożącej sprawcy tego czynu grzywnie lub ograniczeniu wolności, gdyż stanowi to zbędne *superfluum* informacji normatywnej. Niemniej wykładnia tego przepisu może budzić wątpliwości, ponieważ ustawodawca jest bardzo niekonsekwentny w używaniu wyrażen opisujących ustawowe zagrożenie karą. I tak sformułowania „zagrożony karą” (art. 7 § 2 k.k.) oraz „przestępstwo zagrożone karą” (art. 66 § 2 k.k.) rozumie się jako określenie granic ustawowego zagrożenia. Tymczasem w art. 37a k.k. sformułowanie „ustawa przewiduje zagrożenie karą” oznacza już coś zupełnie innego, a mianowicie granicę kary przewidzianą w odpowiednim przepisie typizującym. Na tym tle widoczny jest problem wykładni homonimicznej. Niedoskonałości relacjonowanego przepisu dotyczą jednak tylko techniki legislacyjnej, zaś do samego pomysłu należy odnieść się pozytywnie. W porównaniu do kary zamienniej, ustawodawca rozszerzył formalne i materialne podstawy stosowania sankcji zamienniej. W praktyce oznacza to niczym nieograniczoną możliwość wymierzania kary grzywny albo kary ograniczenia wolności w odniesieniu do niemal każdego typu występku. Omawiane rozwiązanie „za jednym zamachem” ujednolici strukturę sankcji nie tylko w obrębie prawa karnego kodeksowego, lecz także pozakodeksowego. Ustawodawca wyłączył jedynie możliwość nadzwyczajnego złagodzenia kary w stosunku do czynów zagrożonych karą pozbawienia wolności powyżej 5 lat, do których ma zastosowanie art. 37a k.k., uznając, że taka kara byłaby zbyt łagodną reakcją karnoprawną. Przeciwnie rozwiązanie prowadziłoby do możliwości zastosowania art. 60 § 7 k.k., zaś z uwagi na relatywnie wysoką górną granicę ustawowego zagrożenia karą, świadczącą o wysokim stopniu społecznej szkodliwości *in abstracto* danej kategorii czynów, ustawa nie zezwala na jeszcze łagodniejsze potraktowanie sprawcy i odstąpienie od orzeczenia jakiegokolwiek kary. Zaprezentowany sposób odczytywania art. 37a k.k. powoduje, że zbędne jest jego po-

⁵⁵ *Ibidem*, s. 446.

⁵⁶ Zob. np. M. Królikowski, R. Zawłocki, *op. cit.*, s. 327-328.

⁵⁷ Zob. M. Małecki, *Ustawowe zagrożenie karą i sądowy wymiar kary*, w: *Nowelizacja prawa karnego 2015*, red. W. Wróbel, Kraków 2015, Krakowski Instytut Prawa Karnego Fundacja, s. 284-289.

woływanie w podstawie wymiaru kary, tak samo jak niepotrzebne jest podawanie w kwalifikacji prawnej przestępstwa umyślnego art. 8 i 9 § 1 k.k.

Powiedzenie przypisywane Arystotelesowi głosi: „Kara jest także rodzajem lekarstwa”. Jednakże, aby faktycznie nim była, karanie powinno być przede wszystkim aktem racjonalnym i społecznie pożytecznym. Państwowa polityka karania nie powinna więc opierać się na filozofii karania surowego albo łagodnego, lecz racjonalnego. Racjonalność reakcji karnoprawnej na przestępstwo opiera się głównie na dwóch elementach: potrzebie odzwierciedlenia wagi przestępstwa w poziomie dolegliwości karnej, jak również realizacji zapobiegawczego i wychowawczego celu aktu karania. Niestety dane statystyczne⁵⁸ uwypuklają charakterystyczne dla polskiej polityki karnej zjawisko „spłaszczania” odpowiedzialności karnej za przestępstwa o zróżnicowanym zagrożeniu kodeksowym, wyrażającego się w podobnym traktowaniu przez organy wymiaru sprawiedliwości w zakresie konsekwencji prawnokarnych różnych typów czynów zabronionych, bez względu na rodzaj i wielkość zagrożenia przewidzianego w przepisach ustawy. Niezwykle trafnie w tym kontekście brzmią słowa Chabroud: „Czuję się, jakbym miał do czynienia z lekarzem, który na wszystkie choroby ma jedno i to samo lekarstwo”⁵⁹. Masowe orzekanie kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania wywołało efekt premiowania poważnych przestępstw, zagrożonych surowymi sankcjami oraz faktycznego zastraszania represyjności w przypadku przestępstw drobnych, zagrożonych karami alternatywnymi lub karą pozbawienia wolności w relatywnie niskim wymiarze⁶⁰. W stosunku do tej drugiej kategorii czynów

zabronionych dużo bardziej odpowiednie wydają się być kara grzywny oraz kara ograniczenia wolności. Częstsze ich orzekanie zapewniają zmiany wprowadzone w omówionych już przeze mnie art. 37a k.k. oraz art. 58 § 1 k.k. Sama instytucja grzywny nie została w reformie z 2015 roku w żaden sposób znowelizowana. Wskazana w kodeksowym katalogu kar jako *prima ratio* polityki karania stanowi nadal podstawowy instrument reakcji karnoprawnej za przestępstwo. Jej priorytetowy charakter nie znajduje jednak odzwierciedlenia w praktyce organów sądowych. Uwagę zwraca nie tylko relatywnie niski poziom obecności samoistnych grzywien w stosunku do innych państw europejskich w strukturze orzekanych kar, lecz także bardzo nieduża wysokość orzekanych sankcji tego rodzaju, nawet przy uwzględnieniu ograniczonej zamożności polskiego społeczeństwa. Choć ustawodawca daje możliwość stosowania naprawdę surowych grzywien, to jednak w praktyce kara grzywny jest dolegliwością wręcz symboliczną, co w dużej mierze wynika z powielanej bezrefleksyjnie tezy o braku zamożności polskiego społeczeństwa. Pozostaje nadzieja, że polskie sądownictwo zacznie w tej kwestii brać przykład z zachodnich systemów prawnych i uczyni z grzywny samoistnej realny instrument reakcji karnoprawnej odpowiadający jego miejscu w kodeksowym katalogu kar.

Gruntownym zmianom została poddana natomiast kara ograniczenia wolności. W dotychczasowym jej ujęciu to właśnie praca na cele społeczne i ewentualnie potrącenie wynagrodzenia odgrywały kluczową rolę, bowiem to one decydowały w istocie o dolegliwości kary ograniczenia wolności. W obowiązującym modelu treść tej kary może być skomponowana z dwóch grup elementów: podstawowych z art. 34 § 1a k.k. i dodatkowych, aczkolwiek obligatoryjnych z art. 34 § 2 k.k. Ponadto sąd obok kary ograniczenia wolności może orzec obowiązki z art. 34 § 3 k.k. Ów nowy model wyraźnie łączy treść kary ograniczenia wolności z jej nazwą. Wykonywanie tej

⁵⁸ Dane Ministerstwa Sprawiedliwości – Wydział Statystyki – MS-S6r – osoby skazane w I instancji przez Sądy Rejonowe w 2012 r.

⁵⁹ M. Focault, *op. cit.*, s. 113.

⁶⁰ Uzasadnienie „Projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny i niektórych innych ustaw”, dostępne na <http://ms.gov.pl> (dostęp: 12.09.2015r.).

kary polega bowiem teraz na ograniczeniu możliwości korzystania przez skazanego z różnych wolności, przede wszystkim wolności wyboru pracy, miejsca pobytu, sposobu dysponowania wynagrodzeniem ze stosunku pracy, a także prawa do autodeterminacji swoich zachowań⁶¹. Ustawodawca dopuszcza ponadto możliwość kumulowania form wskazanych w art. 34 § 1a pkt 1-4 k.k., w związku z czym za nieaktualny należy uznać pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy, zgodnie z którym „w przypadku ustalenia, iż (...) ze względu na stan swego zdrowia sprawca jest niezdolny do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zasadnym będzie rozważenie wymierzenia innej kary niż kara ograniczenia wolności, która ze swej istoty wiąże się z obowiązkiem wykonywania pracy”⁶². W nowym ujęciu kary ograniczenia wolności nie łączy się ona już ze swej istoty z obowiązkiem wykonywania pracy, zaś niezdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy nie stanowi żadnej przeszkody w orzeczeniu tejże kary w jednej z postaci określonych w art. 34 § 1a pkt 2-3 k.k. Dodatkowym i nie stanowiącym istoty kary ograniczenia wolności, ale obligatoryjnym elementem w każdej formie jej wykonania, jest grupa dwóch obowiązków nakładanych na skazanego, polegających na zakazie zmiany miejsca pobytu bez zgody sądu oraz obowiązek udzielania wyjaśnień dotyczących przebiegu odbywania kary (art. 34 § 2 k.k.). Ponadto, sąd ma możliwość orzeczenia obok tej kary trzech obowiązków: zobowiązania do uiszczenia świadczenia pieniężnego z art. 39 pkt 7 k.k., obowiązku przeproszenia pokrzywdzonego lub obowiązku łżenia na utrzymanie innej osoby (art. 34 § 3 k.k.).

Nowelizacja, poszerzając katalog form wykonywania kary ograniczenia wolności, jednocześnie kładzie nacisk na jej efektywne odbywanie przez skazanego. W związku z tym została zniesiona możli-

wość warunkowego zawieszenia wykonania kary ograniczenia wolności na okres próby. Istotne jest również zwrócenie uwagi na fakt, iż kara ograniczenia wolności co do zasady stanowi dla sprawcy realnie większą dolegliwość niż kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania. Organy wymiaru sprawiedliwości nie powinny oceniać charakteru i dolegliwości kary ograniczenia wolności wyłącznie przez pryzmat jej nazwy i systematyki kodeksowej wynikającej z art. 32 k.k., winny to bowiem czynić na podstawie jej materialnoprawnej treści, w tym dolegliwości poszczególnych elementów składowych. Ich charakter i możliwość różnorodnego komponowania sprawia, że kara ograniczenia wolności jest najbardziej elastyczną karą ze wszystkich kar w Kodeksie karnym i w znacznej liczbie wypadków będzie ona dla sprawcy większą dolegliwością niż kara pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania⁶³. Jest całkowicie realne, aby kara ograniczenia wolności przybrała postać, w której skazany, pracujący zawodowo, byłby jednocześnie zobowiązany do powstrzymywania się od nadużywania alkoholu i powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym, do nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w godzinach popołudniowych oraz do pozostawiania w miejscu stałego pobytu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego, w godzinach wieczornych, zaś dodatkowo potrącana byłaby część jego wynagrodzenia. Kolejnego argumentu przemawiającego za większą dolegliwością kary ograniczenia wolności dostarcza porównanie tejże kary z art. 34 § 1a pkt 3 k.k. z warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności i obowiązkami probacyjnymi. Łatwo zauważyć, że w wypadku kary ograniczenia wolności niewykonanie orzeczonego obowiązku z art. 72 § 1 pkt 4-7a k.k. stanowi obligatoryjną przesłankę zarządzenia wykonania zastępczej

⁶¹ Zob. R. Giętkowski, w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. R. A. Stefański, Warszawa 2015, Krakowski Instytut Prawa Karnego Fundacja, s. 290.

⁶² Wyrok SN z 5 III 2008 r., V KK 453/07, „Prokuratura i Prawo” – wkładka 2008, nr 9, poz. 2.

⁶³ Zob. T. Sroka, *Kara ograniczenia wolności*, w: *Nowelizacja prawa karnego 2015*, red. W. Wróbel, Kraków 2015, Krakowski Instytut Prawa Karnego Fundacja, s. 85-92.

kary pozbawienia wolności, zaś w wypadku kary pozbawienia wolności, której wykonanie zostało warunkowo zawieszone na okres próby, niewykonanie obowiązków z art. 72 k.k. stanowi jedynie przesłankę fakultatywną zarządzenia wykonania tej kary. Ponadto sąd może wówczas zamiast zarządzania wykonania kary pozbawienia wolności zamienić ją na karę ograniczenia wolności z art. 34 § 1a pkt 1 k.k. albo na grzywnę, której to kompetencji nie posiada już w wypadku niewykonania obowiązku z art. 72 § 1 pkt 4-7a k.k. przez osobę skazaną na karę ograniczenia wolności.

Dodatkowo nowelizacja wydłuża okres, na który może być orzeczona kara ograniczenia wolności, z 12 miesięcy do 2 lat, co również wpływa na potencjalną możliwość zaostrzenia jej represyjności. Kara ta staje się najbardziej elastyczną i możliwą do konkretyzowania *a casu ad casum*. Do jej zakresu przesuwa się pozbawienie wolności w trybie dozoru elektronicznego oraz inne obowiązki ograniczające konkretne wolności człowieka, a sąd uzyskuje możliwość skomponowania treści kary ograniczenia wolności o charakterze zmiennym w czasie. Wszystkie wymienione reformy bez wątpienia wpływają na wzrost atrakcyjności tej kary. Pozwalają one także sformułować prognozę, że jej potencjał dla wymiaru sprawiedliwości zostanie wreszcie wykorzystany i stanie się ona – zgodnie z intencją twórców Kodeksu karnego z 1997 r. – podstawowym środkiem reakcji karnoprawnej na przestępstwo, mimo że niewątpliwie jest to kara trudna do orzekania, ponieważ wymaga dokładnego rozważenia i doboru różnych sankcji karnych. Natomiast inne trudności pojawiają się przy wymierzaniu kary pozbawienia wolności.

Geneza współczesnej kary pozbawienia wolności wiązana jest powszechnie w nauce prawa karnego z wprowadzeniem na przełomie XVI i XVII wieku kary kryminalnej w postaci tzw. domów przymusowej pracy poprawczej, w których umieszczano przestępców z marginesu społecznego. Foucault, który instytucji więzienia, jego organizacji i ewolucji, poświęcił wiele badań

i analiz, pisze tak: „(...) więzienie jest podwójnym błędem ekonomicznym: bezpośrednim, że względu na koszty jego organizacji i pośrednim, że względu na koszt przestępczości, której nie zmniejsza”⁶⁴. Słowa wciąż aktualne, co pokazują już przytoczone zależności między stopniem prizonizacji, a wskaźnikami przestępczości, wskazują, że czeka nas jeszcze jedna rewolucja w myśleniu o karze i wymiarze sprawiedliwości, której początek być może właśnie obserwujemy.

Po okresie kaźni i tortur, więzienie – na fali humanitaryzmu – stało się reakcją karną w przytłaczającej liczbie spraw – każdej, niezasługującej na śmierć. Odpowiedzią była fala krytyki, obecna w dyskursie do dziś: fakt wtłaczania skazanego w środowisko kryminalne, znikoma funkcja resocjalizacyjna, ogromne koszty ekonomiczne, ale również społeczne – pozbawienie rodzin ich członków, miejsc pracy pracowników, a także bardzo poważny zarzut podnoszony również w debacie toczącej się wokół nowelizacji, a mianowicie: to, co zwykło się określać mianem „penitencjarny” jest marginesem całego procesu, mimo, iż powinno być dokładnie odwrotnie. Wracając do wspomnianej wcześniej rewolucji – nowoczesne systemy prawne odchodzą od izolacji jako kary centralnej, promuje się kary wolnościowe – ze względu na aspekty funkcjonalne, ekonomiczne, utylitarne.

Dariusz Schmidt w swoim artykule „Wybrane aspekty przebudowania jednostek penitencjarnych”⁶⁵ wskazuje na kolejny poważny problem całego systemu – przebudowanie więzień. Wpływa to na dysfunkcję całego systemu, izolacja nie spełnia swojej roli, w tym także funkcji resocjalizacyjnej. Sytuacja ta spowodowana jest w dużej mierze problemami samej służby więziennej, przede wszystkim brakiem wiedzy i kompetencji decydentów – uwię-

⁶⁴ M. Foucault, *op. cit.*, s. 262.

⁶⁵ D. Schmidt, *Wybrane aspekty przebudowania jednostek penitencjarnych*, w: *Kryminologiczne i penitencjarne aspekty wykonywania kary pozbawienia wolności*, M. Kuć (red.), Lublin: Towarzystwo Naukowe KUL 2008, s. 125.

zienie w rzeczywistości staje się eliminacją ze społeczeństwa, znikomy odsetek pracy służby więziennej skierowany jest w kierunku procesu powtórnej socjalizacji.

Problem zbyt licznej populacji więziennej próbuje rozwiązywać się w Polsce poprzez niewykonywanie kary pozbawienia wolności, co generuje z kolei zjawisko tzw. kolejki skazanych oczekujących na wykonanie kary. Od pięciu lat liczba nieosadzonych oscyluje w granicach 70 000 i jako taka stanowi swoistą zaległość w wykonywaniu kary pozbawienia wolności⁶⁶. Nadużywana jest również instytucja warunkowego przedterminowego zwolnienia z wykonywanej kary pozbawienia wolności, ponieważ jest ona wykorzystywana jako swoisty instrument regulacji liczebności populacji więziennej, co oczywiście sprzeczne jest z leżącą u jego podstaw ideą probacji.

„Skuteczność nacisku negatywnego lub tak zwanego wzmocnienia negatywnego stanowi od dawna kwestię kontrowersyjną. Przeciwnicy kary twierdzą, iż kary są nieskuteczne, bo jedynie tłumią reakcje niepożądane, ale są ponadto szkodliwe, ponieważ wywołują lęk i strach, prowadzą do frustracji i nerwic. Zwolennicy zaś kary – rozumiałe, że w granicach rozsądku – utrzymują, iż jest ona warunkiem wytworzenia reakcji unikania oraz, że ma ona dużą wartość informacyjną”⁶⁷. Jak już zaznaczano na wstępie, kwestię kary należy rozważać interdyscyplinarnie, szczególnie uwagę należy zwrócić ku naukom socjologicznym oraz psychologicznym. Nie sposób analizować konsekwencji kary pozbawienia wolności, nie uwzględniając negatywnych skutków społecznych, niewykonywanie określonych ról w społeczeństwie: rodzinnych czy zawodowych. Osoba wyizolowana ze społeczeństwa nierzadko pozostawia bliskich bez zabezpieczenia finansowego, a jeśli jest to matka bądź ojciec – bez opiekuńcy czy wychowawcy. Prowadzi to do kryminalnych sytuacji, w której para-

doksalnie: izolowanie jednego członka społeczności, innego(-ych) zmusza do wejścia w środowisko kryminalne i popełnienia wykroczeń bądź przestępstw.

W literaturze⁶⁸ podkreśla się, a potwierdzają to wywiady ze skazanymi, iż najbardziej dolegliwe są pierwsze tygodnie i miesiące uwięzienia. Dlatego krótkoterminowe kary pozbawienia wolności wywołują pożądaną efekt, podczas gdy wraz z upływem czasu skazany uodparnia się na więzienne warunki, wymazując z pamięci doświadczenia okresu początkowego i związane z nim refleksje. Badania porównawcze (J. Wąsik, 1981 rok)⁶⁹ powrotności do przestępstwa u osób skazanych na krótkoterminowe kary bezwzględnej pozbawienia wolności, a skazanych na karę pozbawienia wolności z zawieszeniem jej wykonania pokazują, że powrotność u osób z pierwszej grupy jest wyższa (24,13%) niż u badanych z drugiej grupy (14,16%). Nie można jednak wykluczyć wpływu innych czynników na otrzymane rezultaty, np. w grupie skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania mogło być więcej osób mniej zdemoralizowanych, na co zwraca uwagę sam Autor. Co jednak znamienne, psychika człowieka wytwarza mechanizmy obronne, adaptacyjne, które sprawiają, że przymiot nieuchronności kary wywołuje bardziej pożądaną skutki niż przymiot surowości.

W podsumowaniu powyższego wywodu należy z aprobatą odnieść się do zmian wprowadzonych reformą. Ukazują one nowe tendencje filozofii karania i całej polityki karnej. Poprzednie mechanizmy nie sprawdziły się w praktyce, w związku z czym odmiana była nieunikniona. Omawiana nowelizacja zmierza do odwrócenia struktury orzekanych kar. Oczywiście na ocenę rezultatów nowych rozwiązań jest jeszcze za wcześnie, niemniej na poziomie założeń teoretycznych zapowiadają się bardzo obiecująco.

⁶⁶ Uzasadnienie „Projektu ustawy o zmianie ustawy Kodeks karny i niektórych innych ustaw”, dostępne na <http://ms.gov.pl> (dostęp: 12.09.2015r.).

⁶⁷ M. Ciosek, *op. cit.*, s. 44.

⁶⁸ *Ibidem*, s. 181.

⁶⁹ *Ibidem*, s. 180.

Leszek Koźmiński - zastępca kierownika Zakładu Służby Kryminalnej Szkoły Policji w Pile, ekspert Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, wpisany na listę biegłych sądowych przy Sądzie Okręgowym w Poznaniu

Marcin Nowakowski - kierownik sekcji badań dokumentów i fonoskopii, biegły w dziedzinie kryminalistycznych badań dokumentów Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu

O BŁĘDACH I ZASADACH SPORZĄDZANIA POSTANOWIENIA O DOPUSZCZENIU DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO - Z PRAKTYCZNYCH DOŚWIADCZEŃ

Zgodnie z art. 193 § 1 i 2 k.p.k., jeżeli stwierdzenie okoliczności mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy wymaga wiadomości specjalnych, zasięga się opinii biegłego, biegłych, instytucji naukowej lub specjalistycznej. Interpretacja tego przepisu, w doktrynie i orzecznictwie nie pozostawia żadnych wątpliwości co do tego, że powołanie biegłego w sytuacji, o jakiej mowa w § 1 omawianego przepisu nie jest prawem, lecz obowiązkiem organu procesowego. Jeśli więc w sprawie koniecznym było zasięgnięcie opinii biegłego - dowodu z biegłego nie można zastąpić innym dowodem.

Do wiadomości specjalnych nie należą te wiadomości, które są dostępne dla przeciętnego, dorosłego człowieka o odpowiednim doświadczeniu życiowym, wykształceniu i zasobie wiedzy ogólnej.

Zgodnie z art. 194 k.p.k. w postanowieniu o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego należy wskazać:

- 1) imię, nazwisko i specjalność biegłego lub biegłych, a w wypadku opinii instytucji, w razie potrzeby, specjalność i kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy,
- 2) przedmiot i zakres ekspertyzy ze sformułowaniem, w miarę potrzeby, pytań szczegółowych,
- 3) termin dostarczenia opinii.

Wskazanie w sposób prawidłowy przedmiotu i zakresu ekspertyzy decyduje o prawidłowym postawieniu problemu. Jest to o tyle istotne, że zakres ekspertyzy jest określony granicami badawczymi, wytyczonymi biegłemu przez organ procesowy (poprzez wskazanie celu i materiału badawczego). Przedmiotem czynności wykonywanych w ramach ekspertyzy będą okoliczności mające istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, przedmiotem badań biegłego – właściwości rzeczy i zjawisk.

Po zdefiniowaniu rodzaju i celu wnioskowanych badań specjalistycznych należy przejść do kolejnego ważnego etapu – sprecyzowania szczegółowych pytań do biegłego. Pytania te powinny merytorycznie obejmować pełny zakres „niewiedzy”, każdy fragment niejasności należy odzwierciedlić w stosownym pytaniu. Pytania należy ujmować w języku wspólnym dla procesualisty i eksperta.

Pytania powinny spełniać następujące kryteria:

- dotyczyć zakresu wiedzy reprezentowanej przez biegłego,
- uwzględniać aktualne możliwości badawcze,
- być rzeczowe, jasne i zrozumiałe,
- być sformułowane w kolejności odpowiadającej regule od ogółu do szczegółu,
- nie sugerować odpowiedzi.

W praktyce policyjnych śledczych z treścią wystawianych postanowień o dopuszczeniu dowodu bywa bardzo różnie, w wielu przypadkach nie najlepiej, co niejednokrotnie rzutuje w sposób zdecydowanie negatywny na przebieg czynności procesowych. W najgorszym przypadku sformułowane postanowienie utrudniać może wykonywanie wnioskowanych badań, przedłużać ich czas, a nawet uniemożliwiać wydanie

opinii. Ta ostatnia sytuacja nie pozwala tym samym na zdobycie nowego dowodu, co może mieć diametralnie zły wpływ na proces wykrywczy.

Do najczęściej spotykanych błędów należy zaliczyć:

- brak wskazania przedmiotu badań - brak określenia materiału kwestionowanego (dowodowego) i porównawczego,

postanowił	
zasięgnąć opinii na piśmie biegłego z Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu pracownia badań dokumentów (imię, nazwisko, specjalność biegłego lub biegłych albo nazwa instytucji naukowej, specjalistycznej i w razie potrzeby specjalność, kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy)	
w celu ustalenia:	
1. Czy zakwestionowany podpis na materiale dowodowym został podpisany przez którąś z tych osób, których wzory pisma i podpisów przedstawiono do badań jako materiał porównawczy? 2. Czy zakwestionowany podpis zawiera cechy, które świadczą o jego sfalszowaniu? (podać przedmiot i zakres ekspertyzy, a w miarę potrzeby sformułować pytania szczegółowe)	
☐	wezwać biegłego do udziału w przeprowadzeniu dowodów podczas czynności (nazwa czynności)
☒	przekazać biegłemu: Akta sprawy RSD – 4720/13
☐	udostępnić biegłemu akta postępowania przygotowawczego
☐	zastrzec swoją obecność przy przeprowadzaniu badań dotyczących
☐	wskazać termin złożenia pisemnej opinii do dnia: 2013-01-15
Na podstawie art. 197 § 3 w związku z art. 190 § 1 kpk uprzedzam, że za wydanie fałszywej opinii grozi odpowiedzialność karna z art. 233 § 4 kk.	
Zarządzenie:	KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI w Poznaniu LABORATORIUM KRYMINALISTYCZNE

- nielogicznie i niezrozumiale sformułowane pytania,

w celu stwierdzenia:

1. Badanie podpisu o treści „Piotr Bursztyn” na fakturze nr 26/08/2012 - Czy zakwestionowany tekst nakreśliła któraś z osób których wzory pisma przedstawiono do badań jako materiał porównawczy?
2. Badanie podpisu o treści „Piotr Bursztyn” - na fakturze nr 26/08/2012 - czy tekst podpisu nakreśliła jedna osoba?
3. Badanie podpisu o treści „Piotr Bursztyn” na fakturze nr 26/08/2012 - fakturze Czy zakwestionowany podpis jest podpisem autentycznym osoby, której podpisy porównawcze przedstawiono do badań, czy został podrobiony?

w celu stwierdzenia: Czy na podstawie podpisów na umowach i pobranego materiału porównawczego od Waldemara Woźniczaka można stwierdzić lub wykluczyć aby dokonała tego ta osoba?
(podać przedmiot i zakres ekspertyzy, a w miarę potrzeby sformułować pytania szczegółowe)

☐ wezwać biegłego do udziału w przeprowadzeniu dowodów podczas czynności
(nazwa czynności)

☒ przekazać biegłemu:

☒ materiał dowodowy w postaci: akta sprawy RSD-338/07 i RSD- 446/09 w całości.

☒ materiał porównawczy w postaci: próbek pisma ręcznego pobranych od Waldemara Woźniczaka, wniosków o wydanie dowodu osobistego, wniosku do MOPR Konin o pomoc finansową.

KOMENDA WOJEWÓDZKA POLICJI
LABORATORIUM KRYMINALISTYCZNE

Wpł.
dnia

08-10-2019

- bezcelowe powielanie pytań,

w celu stwierdzenia ..1.czy zakwestionowane teksty nakreśliła któraś z osób których wzory pisma przedstawiono do badań jako materiał porównawczy?
 2.czy cały tekst spornych dokumentów nakreśliła jedna osoba?
 3. czy wszystkie rękopisy dowodowe nakreśliła jedna osoba?
 4.czy zakwestionowane podpisy nadają się do badań?
 5. czy zakwestionowane podpisy zawierają cechy, które świadczą o ich sfalszowaniu?
 6. czy zakwestionowane podpisy są autentycznymi podpisami którejś z osób, której podpisy porównawcze przedstawiono do badań?
 7. czy wszystkie podpisy nakreśliła jedna osoba?
(podać przedmiot i zakres ekspertyzy, a w miarę potrzeby sformułować pytania szczegółowe)

☐ wezwać biegłego do udziału w przeprowadzeniu dowodów podczas czynności
 przekazać biegłemu: (nazwa czynności)

☒ materiał dowodowy w postaci ;
 1.faktura nr 15/08 z dnia 7.04.2008r. wystawiona na Macieja Magdzianz Tomasz dot.
 Komenda Wojewódzka Policji
 LABORATORIUM KRYMINALISTYCZNE

- „wklejanie” materiału badawczego z jednej sprawy do innej sprawy,

zasięgnąć opinii ☐ ustnej ☒ **na piśmie**
 Biegłego z Sekcji Badań Dokumentów i Fonopskopii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu
(imię, nazwisko, specjalność biegłego lub biegłych albo nazwa instytucji naukowej, specjalistycznej i w razie potrzeby specjalność, kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy)

w celu stwierdzenia :
 czy w nadesłanym do badań materiale dowodowym tj.:
 Umowa o Świadczenie Usług Telekomunikacyjnych nr TM/2013/03/22/394
 -zakwestionowany podpis w rubryce „Data i Podpis Abonenta” nakreśliła Gertruda Cioroch lub Maciej Kłos, których wzory pisma przedstawiono do badań jako materiał porównawczy czy też inna osoba?
 -jakie jest prawdopodobieństwo wniosków w tej sprawie?
(podać przedmiot i zakres ekspertyzy, a w miarę potrzeby sformułować pytania szczegółowe)

☐ wezwać biegłego do udziału w przeprowadzeniu dowodów podczas czynności
 przekazać biegłemu: (nazwa czynności)

☒ materiał dowodowy w postaci – Umowa o Świadczenie Usług Telekomunikacyjnych nr TM/2013/03/22/394

☒ materiał porównawczy w postaci akta postępowania RSD 1206/13

1. Protokół przyjęcia ustnego zawiadomienia o przestępstwie od Gertrudy Cioroch k. nr 2-3
2. Protokół przesłuchania świadka Adam Kłos k. nr 19-21
3. Protokół pobrania materiału porównawczego od Adama Macieja Kłosa k. nr 22
4. Wzory pisma pobrane od Krzysztofa Zimnego k. nr 23
5. Protokół pobrania materiału porównawczego od Gertrudy Cioroch
6. Wzory pisma pobrane od Gertrudy Cioroch

- w pełni niekompletna i nielogiczna treść postanowienia (sic!).

.....

.....

.....

☐ materiał porównawczy w postaci próby pisma ręcznego

.....

.....

☐ udostępnić biegłemu dokumenty z akt postępowania przygotowawczego, nr kart :

.....

.....

☐ zastrzec swoją obecność przy przeprowadzaniu badań dotyczących

.....

.....

☐ wskazać termin złożenia pisemnej opinii do dnia

Na podstawie art. 197 § 3 w związku z art. 190 § 1 kpk uprzedzam, że za wydanie fałszywej opinii grozi odpowiedzialność karna z art. 233 § 4 kk.

W celu uniknięcia, podczas formułowania postanowień o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego, podobnych błędów, warto przypomnieć w pierwszej kolejności zasadę właściwego komponowania pytań:

Przykładowe pytanie:

„czy kwestionowany podpis „(wskazać w miarę możliwości jego brzmienie)” występujący w pozycji „(wskazać pozycję/rubrykę, w której się znajduje)” na (dokładnie opisać dokument dowodowy) został nakreślony przez „(wskazać imię i nazwisko

osoby/osób)”, której/których wzory pisma ręcznego i podpisów przedstawiono do badań jako materiał porównawczy?

Przykładowe pytanie:

„czy kwestionowane zapisy ręczne występujące na (dokładnie opisać dokument dowodowy) zostały nakreślone przez „(wskazać imię i nazwisko osoby/osób)”, której/których wzory pisma ręcznego i podpisów przedstawiono do badań jako materiał porównawczy?

Zasady sporządzania postanowienia o dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego

POSTANOWIENIE
O DOPUSZCZENIU DOWODU Z OPINII BIEGŁEGO
na podstawie art. 193 kpk

.....
(stopień, imię i nazwisko)

RSD -
(nazwa jednostki Policji, w której wydano postanowienie)

d	d	m	m	r	r
---	---	---	---	---	---

w sprawie o
(określenie i kwalifikacja prawna czynu będącego przedmiotem postępowania)

przeciwko podejrzanemu(ym)
(wypełnić, jeżeli w sprawie występuje podejrzany - imię i nazwisko, określenie i kwalifikacja prawna zarzucanego czynu)

.....
.....
.....

postanowił

wpisujemy:
stopień, imię i nazwisko sporządzającego postanowienie

wpisujemy:
numer sprawy (RSD lub ewent. Ldz.), do której wydajemy postanowienie,
nazwę jednostki Policji, w której wydano postanowienie

wpisujemy:
datę sporządzania postanowienia

wpisujemy:
określenie i kwalifikację prawną czynu będącego przedmiotem postępowania,
np. w sprawie o *sfalszowania dowodu rejestracyjnego seria DR/BAC 724481 pojazdu osobowego marki Renault Clio 1,2 16V o numerze rejestracyjnym PP 34456, tj. o czyn z art. 270 § 1 k.k.*

w przypadku występowania w sprawie podejrzanego wpisujemy:
imię i nazwisko oraz **określenie i kwalifikację prawną czynu** będącego przedmiotem postępowania,
np. *przeciwko podejrzanemu Rafałowi Sypniewskiemu o kradzież z włamaniem do mieszkania Janiny Jankowskiej w Pile przy ul. Mickiewicza 6/12 w dn. 05.01.2011 r., tj. o czyn z art. 269 § 1 k.k.*

należy **oznaczyć** odpowiednią kratkę: w praktyce żądamy wydania opinii na piśmie, gdy jednak biegły jest wzywany w charakterze eksperta w tzw. wypadkach nie cierpiących zwłoki (art. 308 § 1 k.p.k.) poprzez tzw. powołanie „ustne” do czynności na miejscu np. wypadku drogowego, bądź też miejscu ujawnienia zwłok, wymagają one potwierdzenia poprzez późniejsze wydanie pisemnego postanowienia, które winno zawierać w swojej treści wszystkie składniki przewidziane w art. 194 k.p.k.

wpisujemy:

imię i nazwisko biegłego oraz określamy jego **specjalność**, np. *Jan Kowalski biegły sądowy w dziedzinie mechanoskopii*, w przypadku zaś powoływania instytucji naukowej lub specjalistycznej wpisujemy jej **nazwę instytucji** oraz w razie konieczności określamy kwalifikacje czy specjalność ekspertów, którzy mają wziąć udział w opiniowaniu, np. *Laboratorium Kryminalistyczne KWP w Poznaniu, ekspert z zakresu traseologii*

postanowił

zasięgnąć opinii ☐ ustnej ☒ na piśmie

(imię, nazwisko, specjalność biegłego lub biegłych albo nazwa instytucji naukowej,

specjalistycznej i w razie potrzeby specjalność, kwalifikacje osób, które powinny wziąć udział w przeprowadzeniu ekspertyzy)

w celu stwierdzenia

(podać przedmiot i zakres ekspertyzy, w miarę potrzeby sformułować pytania szczegółowe)

☐ wezwać biegłego do udziału w przeprowadzeniu dowodu

czynności

(nazwa czynności)

w przypadku potrzeby udziału biegłego w wybranych czynnościach procesowych należy oznaczyć kratkę i wpisać nazwę czynności, jednocześnie należy pamiętać, że w sprawach karnych **biegły nie może samodzielnie zdobywać materiału badawczego**, gdyż nie ma do tego ani kompetencji procesowych, ani władczych

wpisujemy **pytania**, które powinny spełniać następujące kryteria:

- dotyczyć zakresu wiedzy reprezentowanej przez biegłego,
- uwzględniać aktualne możliwości badawcze,
- być rzeczowe, jasne i zrozumiałe,
- być sformułowane w kolejności odpowiadającej regule od ogółu do szczegółu,
- nie sugerować odpowiedzi.

należy **oznaczyć** odpowiednią kratkę przy poszczególnych pozycjach wypełnianych przez sporządzającego postanowienie

opisujemy przesłany do badań **materiał dowodowy**, pamiętając, iż opis musi jednoznacznie pozwalać na identyfikację przesłanego materiału badawczego, określając postać materiału, właściwości identyfikacyjne, ilość, pochodzenie procesowe, np. *dowód rejestracyjny seria DR/BAC 724481 pojazdu osobowego marki Renault Clio 1,2 16V o numerze rejestracyjnym PP 34456, zabezpieczony w dn. 20.10.2010 r. podczas przeszukiwania mieszkania J. Kozikowskiego przy ul. Drygasa 15/3 w Pile*

opisujemy przesłany do badań **materiał porównawczy**, pamiętając, iż opis musi jednoznacznie pozwalać na identyfikację przesłanego materiału badawczego, określając postać materiału, właściwości identyfikacyjne, ilość, pochodzenie procesowe, np. *w postaci odbitek małżowiny usznej prawej i lewej Jana Maciejewskiego i Krzysztofa Górki (6 śladów porównawczych na dwóch kawałkach czarnej folii daktyloskopijnej pobranych od Jana Maciejewskiego)*

☐ przekazać biegłemu:

☐ materiał dowodowy w postaci

☐ materiał porównawczy w postaci

☐ udostępnić biegłemu dokumenty z akt postępowania przygotowawczego, nr kart :

☐ zastrzec swoją obecność przy przeprowadzaniu badań dotyczących

☐ wskazać termin złożenia pisemnej opinii do dnia

wskazujemy **termin** wykonania opinii, np. *10.04.2011 r.*

Termin ten nie powinien być abstrakcyjny (np. „jak najszybciej”, „niezwłocznie” itp.), ale jednocześnie winien uwzględniać realne możliwości instytucji lub biegłego oraz prędkość badań

przewodzący postępowanie może w tym miejscu **wskazać czynności**, podczas których zastrzega swoją obecność

w razie potrzeby biegłemu należy przesłać dokumenty procesowe mogące mieć znaczenie dla rozpoznania materiału badawczego, jak i przebiegu samych badań, w takim przypadku **wpisujemy numery** poszczególnych kart z akt postępowania

w przypadku potrzeby doręczenie odpisu postanowienia pokrzywdzonemu **oznaczamy** odpowiednią kratkę i **wpisujemy numer strony** dokumentu z akt z danymi i adresem pokrzywdzonego

sporządzający postanowienie policjant, składając **podpis**, zatwierdza przedmiotowy dokument

Na podstawie art. 197 § 3 w związku z art. 190 § 1 kpk uprzedzam, że wydanie fałszywej opinii grozi odpowiedzialność karna z art. 233 § 4 kk.

.....
(podpis policjanta)

Zarządzenie:
Na podstawie art. 118 kpk odpis postanowienia doręczono:

☐ pokrzywdzonemu (ej) - imię i nazwisko oraz adres / adresat* w aktach sprawy – karta(y) nr:

☐ pełnomocnikowi pokrzywdzonego (ej) – imię i nazwisko oraz adres / adresat* w aktach sprawy – karta(y) nr:

☐ podejrzanemu (ej) - imię i nazwisko oraz adres / adresat* w aktach sprawy – karta(y) nr:

☐ obrońcy podejrzanego (ej) – imię i nazwisko oraz adres / adresat w aktach sprawy – karta(y) nr:

.....
(podpis policjanta)

.....
(podpis policjanta)

* nie należy określać
☐ przed znak x w odpowiedniej kratce

w przypadku potrzeby doręczenia odpisu postanowienia podejrzanemu **oznaczamy** odpowiednią kratkę i **wpisujemy numer strony** dokumentu z akt z danymi i adresem podejrzanego

sporządzający postanowienie policjant, składając podpis, zatwierdza przedmiotowy dokument

w przypadku potrzeby doręczenia odpisu postanowienia pełnomocnikowi pokrzywdzonego **oznaczamy** odpowiednią kratkę i **wpisujemy numer strony** dokumentu z akt z danymi i adresem pełnomocnika

w przypadku potrzeby doręczenia odpisu postanowienia obrońcy podejrzanego **oznaczamy** odpowiednią kratkę i **wpisujemy numer strony** dokumentu z akt z danymi i adresem obrońcy podejrzanego

Krzysztof Opaliński

Starszy wykładowca Wydziału Organizacji Szkolenia i Dowodzenia
Szkoly Policji w Pile

„POSTĘPOWANIE ODWOŁAWCZE W POSTĘPOWANIU DYSCYPLINARNYM W SŁUŻBACH MUNDUROWYCH”

Pod takim tytułem odbyło się w Szkole Policji w Pile w dniu 20 listopada 2015 r. kolejne, szóste już seminarium poświęcone odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych.

W seminarium wzięło udział ponad 60 osób, wśród nich przedstawiciele Sądu Najwyższego, środowisk naukowych (Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej Wydział Zamiejscowy w Poznaniu, Wyższej Szkoły Gospodarki w Pile, Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Pile), Żandarmerii Wojskowej, Straży Granicznej, Służby Więziennej, Służby Celnej, Państwowej Straży Pożarnej i jednostek organizacyjnych Policji (Komendy Głównej Policji, garnizonów wojewódzkich i powiatowych, szkół) - ekspertów, teoretyków i praktyków.

Seminarium otworzył Komendant Szkoły Policji w Pile insp. Jerzy Powiecki, który w swoim wystąpieniu powitał uczestników seminarium i przedstawił cel oraz agendę zorganizowanego przedsięwzięcia.

Następnie w sesji obrad prof. dr hab. Katarzyna Dudka z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie zaprezentowała wystąpienie pt. **„Sądowa kontrola orzeczeń dyscyplinarnych”**. W jego trakcie przedstawiła modelowe kwestie związane z sądową kontrolą postępowań dyscyplinarnych. Podkreśliła, iż w każdym postępowaniu dyscyplinarnym, nie tylko w służbach

mundurowych, mamy do czynienia z sądową kontrolą orzeczeń wydanych przez organ dyscyplinarny. Za takim rozwiązaniem przemawia zbieżność i podobieństwo prawa dyscyplinarnego i prawa karnego oraz ich przynależność do prawa represyjnego, charakteryzującego się stosowaniem środków, z założenia niekorzystnych dla sprawcy oraz oparciem odpowiedzialności na zasadzie winy. Zaznaczyła, że sądowa kontrola odpowiedzialności dyscyplinarnej stanowi formę nadzoru państwa nad postępowaniami dyscyplinarnymi. Jej zdaniem, z uwagi na charakter kar stosowanych w tym postępowaniu, pozostawienie tylko korporacjom zawodowym możliwości orzekania dyscyplinarnego, bez żadnego nadzoru państwowego, byłoby niewłaściwe. Zwróciła także uwagę, że skoro, zgodnie z poglądem Trybunału Konstytucyjnego, postępowanie dyscyplinarne nie stanowi wymiaru sprawiedliwości w rozumieniu art. 175 ust. 1 Konstytucji RP, to istotne jest, by poddać orzecznictwo dyscyplinarne kontroli sądowej. Ponadto, podkreśliła, że ideę sądowej kontroli postępowań dyscyplinarnych należy wywodzić z przysługującego każdemu obywatelowi prawa do sądu - omawiając następnie elementy składające się na to prawo. Wskazała także, iż Konstytucja RP określa, jakie są wymogi, by uznać dany organ państwowy za sąd. W dalszej części wystąpienia zwróciła uwagę, że w orzecznictwie Trybunału Strasburskiego można zauważyć, iż niekiedy Trybunał zalicza postępowania dyscyplinarne do spraw karnych, a niekiedy do spraw cywilnych. Ponadto, Trybunał określił, jakie muszą być

spełnione warunki (organizacyjne, proceduralne i funkcjonalne), aby uznać dany organ państwa za organ sądowy. Zaznaczyła także, iż zgodnie z art. 77 ust.2 Konstytucji RP zamykanie dostępu do drogi sądowej jest niedopuszczalne. Podkreśliła, iż Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż jeśli sądy same nie rozstrzygają konfliktów prawnych, to przynajmniej powinny w zakresie wymiaru sprawiedliwości sprawować kontrolę nad orzecznictwem organów quasi-sądowych, a takimi są organy dyscyplinarne. Następnie omówiła modele sądowej kontroli postępowań dyscyplinarnych. Podkreśliła, że Konstytucja RP zastrzega dla sądów administracyjnych sprawowanie kontroli działalności administracji publicznej. Na koniec zaznaczyła, iż z uwagi na to, że Policja i inne służby mundurowe są organami władzy publicznej wykonującymi działania z zakresu administracji publicznej, to ich działania, także w zakresie odpowiedzialności dyscyplinarnej, muszą być poddane kontroli sądu administracyjnego, a nie innego sądu.

Następnie głos zabrał Sędzia Sądu Najwyższego Wiesław Koziół prezentując referat pt. **„Kontrola kasacyjna postępowania dyscyplinarnego w służbach mundurowych”**. Na wstępie prelegent stwierdził, iż od dawna postulowano w doktrynie poddanie kontroli sądowej wszystkich spraw dyscyplinarnych, a w szczególności tych, które są załatwiane w ramach tzw. pozasądowych postępowań dyscyplinarnych, i to niezależnie od obowiązującego katalogu kar dyscyplinarnych. Wskazał, iż ustawodawca prawo do sądu wynikające z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP zrealizował wobec określonych zawodów prawniczych, medycznych oraz w zawodzie rzecznika patentowego poprzez wprowadzenie instytucji kasacji w postępowaniach dyscyplinarnych członków tych korporacji zawodowych. Natomiast w regulacjach z obszaru dyscyplinarnego służb mundurowych,

przyznających prawo zaskarżania ostatecznego orzeczenia organu dyscyplinarnego do sądu administracyjnego przewidziano instytucję skargi kasacyjnej. Następnie prelegent przedstawił funkcjonowanie instytucji kasacji w systemach prawnych na ziemiach polskich od początku XIX w. Zwrócił uwagę, że kasacje w sprawach dyscyplinarnych prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy i rzeczników patentowych mogą być wniesione z powodu rażącego naruszenia prawa lub rażącej niewspółmierności kary. Jest to poszerzenie w stosunku do kasacji w sprawach karnych, gdzie nie można oprzeć kasacji na zarzucie rażącej niewspółmierności kary – czy to jej surowości, czy łagodności. Natomiast w sprawach dyscyplinarnych kasację na takim zarzucie oprzeć można. Zaznaczył, iż strona, która nie zaskarżyła orzeczenia sądu I instancji wydanego w przedmiocie odpowiedzialności dyscyplinarnej, nie może wnieść kasacji od orzeczenia sądu II instancji, jeżeli to orzeczenie utrzymało w mocy orzeczenie sądu I instancji lub zmieniło je na jej korzyść. Następnie prelegent przedstawił powody kasacji w sprawach odpowiedzialności dyscyplinarnej w zawodach medycznych oraz analizę rozstrzygnięć Sądu Najwyższego kasacji złożonych w sprawach dyscyplinarnych w tych zawodach w okresie ostatnich 5 lat. Podkreślił także, iż Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 25 czerwca 2012 r. uznał, że przepisy o kasacji dot. adwokatów, prokuratorów, radców prawnych i notariuszy są zgodne z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Trybunał wskazał, iż prawo do kasacji w sprawach dyscyplinarnych w tych zawodach w stosunku do kasacji w sprawach karnych jest szersze, bo zakłada również kontrolę orzeczenia w zakresie wymiaru kary. Następnie zwrócił uwagę, iż postępowania dyscyplinarne funkcjonariuszy służb mundurowych prowadzone są przez przełożonych dyscyplinarnych. Jednakże ten fakt, zdaniem

Trybunału Konstytucyjnego, także nie narusza art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, gdyż przepis ten nie zapewnia funkcjonariuszowi prawa rozpatrzenia sprawy jako sprawy administracyjnej o charakterze represyjnym od początku do końca przez organ realizujący wszystkie gwarancje prawa do sądu. Z Konstytucji RP, jak i aktów międzynarodowych dot. Polski, nie wynika konieczność rozpatrywania spraw dyscyplinarnych od początku do końca przez organy, które spełniają wszystkie gwarancje art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. Prelegent podkreślił, iż w postępowaniu dyscyplinarnym policjantów (jak i funkcjonariuszy innych służb mundurowych) zagwarantowana jest kontrola orzeczeń dyscyplinarnych wydawanych przez przełożonych dyscyplinarnych – od orzeczenia kończącego postępowanie przysługuje prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego. Zgodnie z art. 3 § 3 ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi – sądy administracyjne orzekają w sprawach, w których przepisy ustaw szczególnych przewidują kontrolę sądową, a takim przepisem jest art. 138 ustawy o Policji. Jednakże brzmienie tego przepisu nasuwa wątpliwości co do katalogu aktów podejmowanych w postępowaniu dyscyplinarnym podlegających zaskarżeniu do sądu administracyjnego. W związku z tym przedstawił stanowiska doktryny oraz orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego w tej sprawie, podkreślając, iż w ostatnim orzeczeniu dot. tej kwestii NSA wyraził pogląd, iż skarga do sądu administracyjnego przysługuje policjantowi od każdego orzeczenia wydanego w II instancji, w tym od orzeczenia o charakterze kasacyjnym, a więc takim, w którym przełożony dyscyplinarny uchyla orzeczenie zaskarżone przez policjanta. W dalszej części wystąpienia prelegent przedstawił tryb postępowania przed sądem administracyjnym, podkreślając, że sąd ten nie rozpoznaje sprawy dyscyplinarnej, a kon-

troluje zgodność z prawem przeprowadzonego postępowania dyscyplinarnego i wydanego orzeczenia dyscyplinarnego. Przeprowadzenie zaś uzupełniającego postępowania dowodowego jest zatem uzależnione od oceny prawidłowości ustalenia stanu faktycznego przez organ administracji publicznej. Następnie omówił problematykę skargi kasacyjnej od orzeczeń sądu administracyjnego kończących postępowanie w sprawie, wskazując kiedy skarga do NSA nie przysługuje, a także na jakich podstawach można taką skargę oprzeć. Podkreślił jednocześnie, że NSA jest związany podstawami skargi kasacyjnej i jakie rodzi to konsekwencje. Następnie omówił wymogi formalne stawiane skardze kasacyjnej i konsekwencje ich niezachowania. Zwrócił uwagę, że to autor skargi kasacyjnej wyznacza zakres kontroli, wskazując, które normy prawne zostały naruszone orzeczeniem WSA. Podsumowując prelegent podkreślił, iż w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego dot. spraw dyscyplinarnych przyjęto, iż standardem wynikającym z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP jest kontrola prawidłowości przebiegu postępowania przed organami dyscyplinarnymi, która powinna umożliwiać uchylenie wadliwego orzeczenia dyscyplinarnego.

Kolejna prelegentka - prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego - wygłosiła referat pt. „**Zasada dwuinstancyjności w postępowaniu dyscyplinarnym w służbach mundurowych**”. Na wstępie omówiła problematykę instancyjności modelu postępowań prawnych, w tym postępowania dot. spraw dyscyplinarnych w służbach mundurowych. Zwróciła uwagę, że ta instancyjność może być rozumiana jako taka cecha tego postępowania, która nakazuje poddanie rozstrzygnięcia rozpoznawanej w tym postępowaniu sprawy co najmniej dwóm organom, które pozostają w stosunku do siebie w pewnej

relacji. To wzajemne usytuowanie organów postępowania dyscyplinarnego może być, w ujęciu modelowym, bardzo różnie ukształtowane. Zwróciła uwagę, że budowa modelu w oparciu o dwa (lub więcej) organy, z których jeden jest organem pierwszoinstancyjnym, a drugi ma charakter organu kontrolnego, jest zawsze związana z możliwością zaskarżenia wydanego rozstrzygnięcia. Następnie podkreśliła, że ustawodawca, który ma prawo ukształtowania i charakteru tego postępowania odwoławczego, ale także i samego jego przebiegu, ma także możliwość uznania, jakie środki zaskarżenia w danym modelu przyjmie i które z tych środków będą rzeczywiście powodować kontrolę wydanego orzeczenia. Niezależnie jednak od tego, jaki model ustawodawca ostatecznie przyjmie – musi zapewnić spełnienie standardu wynikającego z art. 78 Konstytucji RP, dot. zasady kontroli orzeczeń. Zwróciła uwagę, iż postępowanie odwoławcze nigdy nie ma charakteru postępowania wszczynanego z urzędu, a co za tym idzie, musi pojawić się środek zaskarżenia, który przenosi sprawę do skontrolowania do innego organu. W dalszej części wystąpienia prelegentka omówiła standard konstytucyjny wynikający z art. 78 Konstytucji RP. Podkreśliła, że prawo do zaskarżenia orzeczeń wydanych w toku postępowania, także dyscyplinarnego, ma każda ze stron toczącego się postępowania. Prawo to formułowane jest do orzeczeń i decyzji. Ponadto, chodzi o możliwość kontroli tylko takich rozstrzygnięć, które zostały wydane przez organ pierwszoinstancyjny. Zwróciła uwagę, że Konstytucja zakłada także możliwość odstępstw od tak sformułowanej zasady kontroli orzeczeń, ale tylko aktem normatywnym o charakterze ustawowym. Podkreśliła, iż Konstytucja nie wymaga zapewnienia dwuinstancyjności, przynajmniej w obszarze postępowań niesądowych, a takim jest postępowanie dyscyplinarne. Wymaga natomiast, zgodnie

z art. 78, by zapewniona została w przyjętym modelu zasada kontroli orzeczeń, zakładając, że najlepiej będzie, jeśli to będą dwa organy. To co mamy przyjęte w modelu postępowań dyscyplinarnych jest raczej zasadą kontroli, a nie zasadą dwuinstancyjności. Ponadto, podkreśliła, iż niezależnie od tego jak ustawodawca kształtuje model postępowania odwoławczego jako modelu, w którym wymagana i zapewniona jest kontrola orzeczenia przez organ instancyjnie wyższy – to jako dodatkowa kontrola pojawia się możliwość odwołania do sądu. Następnie wskazała, jakie cechy powinien mieć środek zaskarżenia, by rzeczywiście mógł doprowadzić w danym modelu do kontroli rozstrzygnięcia wydanego w I instancji. W dalszych rozważaniach prelegentka porównała modele postępowań dyscyplinarnych dot. policjantów i funkcjonariuszy Służby Celnej. Zwróciła uwagę, iż w obu wypadkach model postępowania dyscyplinarnego został ukształtowany w ustawie ustrojowej, odnoszącej się do danej służby mundurowej oraz w aktach wykonawczych, dot. tego postępowania. W każdym tym modelu została zachowana konstytucyjna zasada prawa do zaskarzania orzeczeń. To prawo dotyczy przede wszystkim obwinionego. W dalszych rozważaniach wskazuje, że implementacja konstytucyjnej zasady kontroli przy kształtowaniu jednego i drugiego modelu postępowania przebiega inaczej i przedstawia, dlaczego tak się dzieje. Jednakże, jak podkreśla, w obu przypadkach konstytucyjny standard kontroli jest zachowany, ale nie ma standardu dwuinstancyjności. Następnie zwraca uwagę, iż porównując obie ustawy – w ustawie o Policji ustawodawca uregulował szczegółowiej, niż w ustawie o Służbie Celnej, zagadnienia dot. przebiegu postępowania dyscyplinarnego. Jest to o tyle istotne, iż w ustawie o Służbie Celnej ustawodawca nakazuje stosować w kwestiach nieuregulowanych odpowiednio przepisy

kodeksu postępowania karnego. Co za tym idzie, nawet odpowiednie stosowanie przepisów kpk otwiera, jak podkreśla prelegentka, zupełnie inną drogę do postępowania odwoławczego w odniesieniu do funkcjonariuszy Służby Celnej. Z tego też względu – zdaniem prelegentki – standard postępowania kontrolnego dot. funkcjonariuszy Służby Celnej jest wyższy.

Prof. dr hab. Radosław Giętkowski z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego wygłosił referat pt. **„Zakres przedmiotowy prawa do wniesienia środka odwoławczego w postępowaniach dyscyplinarnych przeciwko funkcjonariuszom służb mundurowych”**. Na wstępie prelegent podkreślił, iż regulacje prawne w zakresie postępowań dyscyplinarnych we wszystkich służbach mundurowych przewidują różne środki zaskarżenia decyzji procesowych. Regulacje ustanawiające te środki zazwyczaj zawarte są w odpowiednich ustawach. Jednakże, zwłaszcza w starszych regulacjach, znajdują się one niejednokrotnie w rozporządzeniach. Biorąc pod uwagę, że środki odpowiedzialności dyscyplinarnej oddziałują na status prawny funkcjonariusza, na sferę jego praw i obowiązków, to zdaniem prelegenta, przebieg postępowania dyscyplinarnego, w tym środki zaskarżenia, powinien być uregulowany ustawowo. Następnie zwrócił uwagę na niejednorodność unormowania środków zaskarżenia rozstrzygnięć dyscyplinarnych wobec funkcjonariuszy służb mundurowych. Przedmiot środka zaskarżenia różnicowany jest w zależności od tego, z jakim środkiem zaskarżenia mamy do czynienia. Wskazuje, iż wśród środków zaskarżenia możemy wyróżnić środki odwoławcze, charakteryzujące się m. in. dewolutywnością i inne środki, które takiego charakteru nie mają. Prelegent scharakteryzował poszczególne środki odwoławcze (odwołanie, zażalenie, wniosek o wznowienie postępowania) występujące w postępowaniach dyscypli-

narnych w służbach mundurowych, wskazując kiedy one przysługują. Zwrócił uwagę, że o ile generalnie każde orzeczenie może być zaskarżone odwołaniem, o tyle już tylko określone postanowienia mogą być zaskarżone postanowieniem, przy czym przepisy dyscyplinarne przewidują różne sposoby regulacji tej kwestii. W dalszej części wystąpienia prelegent omawia jakie postanowienia można zaskarżyć zażaleniem, zwracając uwagę, że na gruncie poszczególnych służb mundurowych ten katalog ma różny zakres. Podkreśla również, iż występują i takie rozwiązania legislacyjne, że przepisy dyscyplinarne w ogóle nie wspominają o zażaleniu na postanowienia np. ustawa o Służbie Celnej, czy też w ogóle nie wspominają o postanowieniach np. ustawa o Państwowej Straży Pożarnej. Jednakże jedna i druga ustawa zawierają przepis nakazujący w sprawach nieuregulowanych stosować odpowiednio przepisy kodeksu postępowania karnego. Podkreśla, iż kwestia zaskarżalności postanowień w postępowaniach dyscyplinarnych służb mundurowych jest uregulowana w sposób niejednorodny oraz, że trudno znaleźć racjonalne uzasadnienie dla tych różnic. W dalszej części wystąpienia charakteryzuje instytucje wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz sprzeciwu, wskazując co to są za środki, w jakich postępowaniach i na jakie decyzje dyscyplinarne przysługują. Odnosił się również do takich środków jak m. in. rozmowa dyscyplinująca, rozmowa ostrzegawcza, zwrócenie uwagi – podkreślając, iż odpowiednie ustawy nie zawierają żadnego środka zaskarżenia względem tego typu środków – co narusza zasadę kontroli. Podsumowując, prelegent stwierdził, iż zakres przedmiotowy prawa do wniesienia środka zaskarżenia w postępowaniach dyscyplinarnych niekiedy różni się w sposób istotny między poszczególnymi służbami mundurowymi i trudno znaleźć racjonalny powód takiego różnicowania. Co za tym idzie,

należałoby podnieść postulat ujednolicenia tego typu regulacji, by składały się na jeden spójny system odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych.

Kolejny prelegent - dr Piotr Józwiak z Katedry Prawa Karnego Wyższej Szkoły Psychologii Społecznej Wydział Zamiejscowy w Poznaniu – przedstawił referat pt. **„Konstytucja a podstawowe zasady odwoławczego postępowania dyscyplinarnego policjantów”**. Na wstępie podkreślił, iż kary dyscyplinarne godzą w prawa i wolności obywatelskie. Stosowanie tego rodzaju sankcji wymaga więc uzasadnienia mającego swe źródło w Konstytucji RP. Zwrócił uwagę, iż jednym z najważniejszych praw zagwarantowanych w Konstytucji RP jest prawo do sądu (art. 45 i 77 ust. 2). Przepisy ustawy o Policji co do zasady gwarantują realizację tego prawa (art. 138). Jednakże art. 135n tej ustawy nie daje możliwości zaskarżania wszystkich orzeczeń lub postanowień, wydanych w postępowaniu dyscyplinarnym, ale tylko tych, które postępowanie kończą. Następnie prelegent omówił problematykę tzw. rozmowy dyscyplinującej – art. 134 ust. 4b ustawy o Policji. Zauważył, iż przepis ten z jednej strony jest słuszny, bo umożliwia załatwienie sprawy bez konieczności przeprowadzania niejednokrotnie czasochłonnego i nieekonomicznego postępowania, to z drugiej strony budzi wątpliwości natury konstytucyjnej – wskazując, iż takie rozwiązanie, co podkreśla się w literaturze, stanowi naruszenie przysługującego obwinionemu prawa do obrony. Prelegent rozważa to zagadnienie również z punktu widzenia tzw. prawa do sądu. Zwraca uwagę, iż w literaturze procedurę związaną z przeprowadzeniem rozmowy dyscyplinującej zalicza się do uproszczonego postępowania dyscyplinarnego, a czynności podjęte w takim postępowaniu uważa się za niezaskarżalne – co godzi w konstytucyjne prawo do sądu. Zwraca uwagę na możliwe konsekwencje

przeprowadzenia rozmowy dyscyplinującej i umieszczenia w aktach osobowych policjanta notatki z takiej rozmowy. Przywołując odpowiednie artykuły Konstytucji RP stoi na stanowisku, iż dopuszczalne wydaje się odwołanie na gruncie nawet obowiązującego porządku prawnego do sądu powszechnego od postępowania zakończonego rozmową dyscyplinującą. W dalszej części wystąpienia zwraca uwagę na wątpliwości natury konstytucyjnej co do tego, iż sądem właściwym do rozpoznania sprawy od ostatecznego rozstrzygnięcia dyscyplinarnego jest sąd administracyjny. Podkreśla, iż w postępowaniu przed sądami administracyjnymi nie tylko nie jest możliwe prowadzenie postępowania dowodowego, ale nie ma w nim wielu innych gwarancji przewidzianych dla postępowania represyjnego. Zwraca uwagę, iż są poglądy, by właściwym do kontroli orzeczeń dyscyplinarnych był sąd karny, który z istoty rozpoznawanych spraw jest szczególnie wyczulony na realizację gwarancji procesowych, a dzięki temu mógłby w sposób celniejszy zastosować procedurę karną odpowiednio w postępowaniu dyscyplinarnym. Następnie prelegent podkreślił, iż celem, jaki stawia się każdemu postępowaniu sądowemu, w którym rozpoznaje się odwołanie od prawomocnych orzeczeń dyscyplinarnych jest zapewnienie efektywnej i rzeczywistej kontroli prawidłowości procedowania w postępowaniu dyscyplinarnym. Analiza uprawnień kontrolnych sądów administracyjnych pozwala na stwierdzenie, że osiągnięcie tego celu jest możliwe także w postępowaniu administracyjnym. Zwraca uwagę, że powierzenie kontroli nad orzecznictwem dyscyplinarnym w Policji sądom administracyjnym jest świadomym wyborem ustawodawcy. Wszakże sądy administracyjne są właściwe w wielu innych sprawach dot. Policji. Następnie prelegent omówił problematykę prawa do obrony w postępowaniu dyscyplinarnym w Policji. Zwrócił

uwagę, że rzecznik dyscyplinarny nie jest uprawniony do wnoszenia odwołania zarówno na korzyść, jak i niekorzyść obwinionego. Ponadto, jego zdaniem, art.135n ust. 6 ustawy o Policji stanowi pewne pogwałcenie zakazu *reformationis in peius*, który przez niektórych autorów jest uważany za jeden z elementów konstytucyjnego prawa do obrony. Istnienie ryzyka związanego z możliwością modyfikacji orzeczenia na niekorzyść wnoszącego odwołanie może paraliżować działania ukaranego, a w konsekwencji ograniczać korzystanie z uprawnień składających się na prawo do obrony. Jednakże biorąc pod uwagę wyjątkowy charakter przypadków, kiedy to wyższy przełożony dyscyplinarny może orzec wobec obwinionego surowszą karę niż kara wydana w orzeczeniu w I instancji – w przekonaniu prelegenta – nie prowadzi to do naruszenia istoty konstytucyjnego prawa do obrony. Ograniczenie zakazu *reformationis in peius* będzie więc dopuszczalne tylko wtedy, gdy utrzymanie orzeczenia w mocy przez wyższego przełożonego dyscyplinarnego mogłoby zagrażać innym, konstytucyjnie chronionym wartościom.

Następny prelegent - dr Ireneusz Adamczak – prof. Wyższej Szkoły Gospodarki w Pile – przedstawił referat pt. **„Udział obrońcy w dyscyplinarnym postępowaniu odwoławczym funkcjonariuszy Służby Celnej”**. W swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na praktyczne aspekty czynności obrońcy w tym postępowaniu. Podkreślił, iż prawo do obrony gwarantuje Konstytucja RP. Omawiając art. 176 ustawy o Służbie Celnej wskazał, iż obwiniony ma prawo do korzystania z pomocy obrońcy, którym może być adwokat, radca prawny, jak również inny funkcjonariusz Służby Celnej. W postępowaniu dyscyplinarnym, jeśli funkcjonariuszowi grozi wydalenie ze służby, a nie ma obrońcy – to wówczas wyznacza mu się spośród funkcjonariuszy osobę, która pełni funkcję obrońcy. W tym

miejscu prelegent rozważa, czy taka osoba posiada kompetencje, by bronić obwinionego tak jak robiłby to fachowy obrońca, czy obrona będzie skuteczna, biorąc pod uwagę wiedzę i doświadczenie tego funkcjonariusza? Zwraca uwagę, że on – będąc obrońcą obwinionego funkcjonariusza - nie gwarantuje mu uniewinnienia, natomiast gwarantuje staranne prowadzenie sprawy, zgodnie z wiedzą, doświadczeniem, a przede wszystkim z prawem. Dalej wskazuje, jakie czynności winien podjąć obrońca na określonym etapie postępowania dyscyplinarnego. Podkreśla, iż w postępowaniu dyscyplinarnym w Służbie Celnej orzeczenie wydane przez organ I instancji wraz z uzasadnieniem doręcza się funkcjonariuszowi z urzędu. Używanie tego uzasadnienia jest niezbędne do przygotowania i wniesienia odwołania do II instancji, a następnie jego popierania. Prelegent zaznacza wagę analizy tego uzasadnienia (stan faktyczny, materiał dowodowy, stanowisko organu orzekającego) – gdyż pozwala to na opracowanie odwołania. Następnie prelegent wskazuje, jaka powinna być treść tego odwołania, zaznaczając, iż żaden przepis tego nie określa. Według niego treść odwołania powinna wskazywać zaskarżone orzeczenie, formułować stawiane mu zarzuty oraz podawać, czego odwołujący się domaga. Treść odwołania należy tak formułować, by nie budziła wątpliwości. Wskazuje, jakich błędów nie należy popełniać formułując odwołanie. Zdaniem prelegenta, jeżeli odwołanie pochodzi od obrońcy to powinno zawierać uzasadnienie, będące rozwinięciem postawionych w odwołaniu zarzutów. Zwraca uwagę, by odwołanie do II instancji kierować za pośrednictwem organu, który wydał zaskarżone orzeczenie – ponieważ to organ I instancji dokonuje tzw. formalnej kontroli odwołania. Następnie prelegent przedstawia zakres działania organu II instancji, zaznaczając, że bada ten organ przede wszystkim, czy orzeczenie jest zgodne z prawem. Nato-

miast nie bada sprawy od początku. Podkreśla, iż od orzeczenia organu II instancji – Dyrektora Izby Celnej przysługuje odwołanie do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego, a w ostateczności – poprzez nadzwyczajny środek zaskarżenia, jakim jest skarga kasacyjna – do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

Dr Barbara Janusz – Pohl z Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przedstawiła referat pt. **„Ustalenia faktyczne organu odwoławczego w postępowaniu dyscyplinarnym wobec policjantów”**. Na wstępie stwierdziła, iż do rozwiązania problemu ustaleń faktycznych organu odwoławczego sięgnęła do koncepcji poznania sądowego, wskazując na następujące założenia: poznanie faktów w postępowaniu odwoławczym i analiza przy wykorzystaniu instrumentów poznania sądowego, określenie modelu postępowania odwoławczego oraz ustalenia faktyczne organu odwoławczego z perspektywy zasady bezpośredniości i pośredniości. Zwróciła uwagę, iż z punktu widzenia modelowania poznania czy quasi-poznania sądowego możemy wyróżnić trzy elementy: podmioty posiadające kompetencje do ważnego udziału w postępowaniu i kształtowaniu jego struktury – najczęściej strony postępowania (aspekt podmiotowy poznania), czynności poznawcze i ich wytwory (aspekt czynnościowo-decyzyjny poznania) oraz przedmiot poznania. Podkreśliła, że postępowanie dyscyplinarne sensu largo jest postępowaniem inkwizycyjnym z wyodrębnioną funkcją obrony. Nie mamy w nim dwóch stron – rzecznik dyscyplinarny, przełożony dyscyplinarny i wyższy przełożony dyscyplinarny – są organami, a stroną jest tylko obwiniony i jego obrońca. Następnie kontynuowała rozważania, czy formuła poznania faktów w postępowaniu dyscyplinarnym sensu largo wobec policjantów przyjmuje postać modelu poznania materialnego, pro-

ceduralnego czy też mieszanego. W następstwie stwierdza, iż modelem, który został przyjęty w ustawie o Policji w postępowaniu dyscyplinarnym w I i w II instancji jest model mieszany, a poznanie oparte jest na zasadzie inkwizycyjności z wykształconą funkcją obrony. W konsekwencji, zdaniem prelegentki, organ dyscyplinarny w ogóle nie pozostaje pod kontrolą sądową w zakresie ustaleń faktycznych. Oparcie poznania na zasadzie inkwizycyjności powoduje, iż gwarancje prawa do obrony są niedostatecznie zapewnione przez ustawodawcę. W dalszej części wystąpienia prelegentka scharakteryzowała inne cechy modelu postępowania odwoławczego – brak wyodrębnienia właściwej strony czynnej, kwalifikowana pośredniość instrumentów poznawczych organu rozstrzygającego, skarga strony biernej, dwuinstancyjność jedynie formalna oraz dwutorowość postępowania (wariant z komisją i z jej pominięciem). Podkreśliła, iż w postępowaniu odwoławczym nie funkcjonuje zasada bezpośredniości i jakie to rodzi konsekwencje. Wskazuje, iż by doprecyzować granice poznania organu odwoławczego należy ustalić, w jaki sposób model poznania w postępowaniu dyscyplinarnym I instancji oraz czy treść odwołania, wpływają na zakres i sposób realizacji poznania organu odwoławczego oraz jak kształtuje się poznanie organu odwoławczego w zależności od wybranego trybu postępowania odwoławczego (przy powołaniu komisji lub z jej pominięciem). Charakteryzując model poznania faktów w postępowaniu dyscyplinarnym w I instancji zwraca uwagę na kaskadowość organów tego postępowania, dokumentowanie czynności dowodowych, możliwość wykorzystywania akt innych postępowań, problematykę wniosków dowodowych, dokumentów prywatnych, prawo obwinionego do przeglądania akt postępowania i jego ograniczenia. Zwróciła uwagę na rolę sprawozdania rzecznika dyscyplinarnego

z przeprowadzonego postępowania dowodowego. Wskazuje, iż obwiniony nie otrzymuje odpisu tego sprawozdania i jakie to rodzi konsekwencje zarówno z punktu widzenia prawa do obrony, jak i formułowania odwołania. Przekłada się to pośrednio na zakres i sposób poznania organu odwoławczego. W konsekwencji prezentuje wniosek, iż treść środka odwoławczego nie przesądza o zakresie i sposobie poznania organu odwoławczego, aczkolwiek zarzut błędu w ustaleniach faktycznych i załączony do odwołania dowody mogą oddziaływać na zakres i charakter czynności poznawczych. W dalszych rozważaniach prelegentka przedstawia warianty procedowania w instancji odwoławczej (z komisją i z jej pominięciem), dochodząc do wniosku, że gdy zarzuty odwołania dotyczą błędu w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia – uczestnikiem poznania w postępowaniu odwoławczym winna być komisja. Prezentując wnioski końcowe postulowała zmiany w zakresie: ograniczenia podstaw odmowy dostępu obwinionemu do akt postępowania dyscyplinarnego, doręczania obwinionemu sprawozdania rzecznika dyscyplinarnego, wprowadzenia instytucji zarzutów do sprawozdania, obligatoryjnego powoływania komisji w każdym postępowaniu odwoławczym oraz likwidacji wyjątku od zakazu *reformationis in peius*.

Następnie zabrał głos mł. insp. Sebastian Maj – radca z Komendy Wojewódzkiej Policji w Opolu, przedstawiając temat pt. **„Wpływ polityki wizerunkowej w Policji na orzecznictwo dyscyplinarne w II instancji”**. Na wstępie stwierdził, iż objęcie policjantów odpowiedzialnością dyscyplinarną uzasadnia społeczna rola tej formacji, charakter powierzonych zadań i kompetencji oraz związane z działalnością Policji publiczne zaufanie. Służyć ma również przeciwdziałaniu takim zachowaniom, które mogłyby pozbawić ją wiarygodności

w oczach opinii publicznej. Wskazał podmioty kształtujące politykę dyscyplinarną. Wyjaśnił, dlaczego Policja musi dbać o wizerunek w sposób szczególny. Zwrócił uwagę, iż naruszenie obowiązku dbania o wizerunek Policji jest deliktem dyscyplinarnym. Omówił wyniki prowadzonych badań dotyczących społecznego nastawienia do wizerunku m.in. Policji, podkreślając, iż wskazują one jednoznacznie, iż Policja musi dbać o wizerunek. Zwrócił uwagę, iż jednym z elementów kształtowania tego wizerunku jest polityka dyscyplinarna. Następnie omówił wyniki badań porównawczych orzeczeń dyscyplinarnych, w które trafiły do sądów administracyjnych w latach 2004-2005 i 2014-2015. Wskazał na trzykrotny wzrost spraw dyscyplinarnych rozpoznawanych przez sądy administracyjne i przyczyny wzrostu zaskarżanych orzeczeń. Podkreślił, iż wizerunek Policji miał wpływ na prawie co trzecie orzeczenie dyscyplinarne, z tych które zostały zaskarżone do sądu administracyjnego.

Wystąpienie podsumowujące seminarium było udziałem prof. WSG dr Ireneusza Adamczaka, który odniósł się do poszczególnych referatów.

Na zakończenie obrad głos zabrał Zastępca Komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Piotr Gaca, który dziękując uczestnikom seminarium za przybycie i konstruktywną dyskusję, stwierdził, że tego typu spotkania, podczas których można wymienić doświadczenia i uwagi oraz wypracować wspólne rozwiązania, wnoszą wartość dodaną i nieodzownie mogą wpływać na poprawę jakości realizowanych zadań przez policjantów.

Robert Kreczmer

Wykładowca Zakładu Służby Kryminalnej Szkoły Policji w Pile

PODSTAWOWE MECHANIZMY UKRYWANIA KORZYŚCI FINANSOWYCH POCHODZĄCYCH Z PROCEDERU ŁAMANIA PRAW AUTORSKICH

„Policja zatrzymała osoby odpowiedzialne za pranie brudnych pieniędzy pochodzących z procederu łamania praw autorskich...”, „Na gorącym uczynku została zatrzymana osoba zakładająca konta „na słupa” w celu legalizacji przychodów wynikających z łamania...”, tego typu informacje, regularnie pojawiają się na łamach prasy lub portali prezentujących treści kryminalne. Jednakże z racji postępu, charakter, jak i ilość tego typu informacji może diametralnie ulec zmianie.

Wbrew pozorom, prowadzenie portali, na których możemy znaleźć filmy, muzykę czy gry nie stanowi większego problemu. Wystarczy założyć stronę a następnie w odpowiedni sposób przygotować regulamin określający treści, następnie oczekiwać na chętnych „mocnych wrażeń” jakie niewątpliwie dostarczają najnowsze miery kinowe. Istnieje także możliwość dostępu do pełnych funkcji danego portalu, zakupując płatne konto premium.

Koszt SMS Premium kosztuje 1,23 zł za dzień, usługa aktywuje dostęp na 25 dni (30,75 zł).

<http://www.meczyki.pl/>[12.04.2016]

Każdorazowo należałoby także zaznaczyć, w jakiej walucie przyjmuje się opłaty za pełen dostęp do serwisu.

Metody płatności:

<http://www.lot.com/pl/pl/>[12.04.2016]

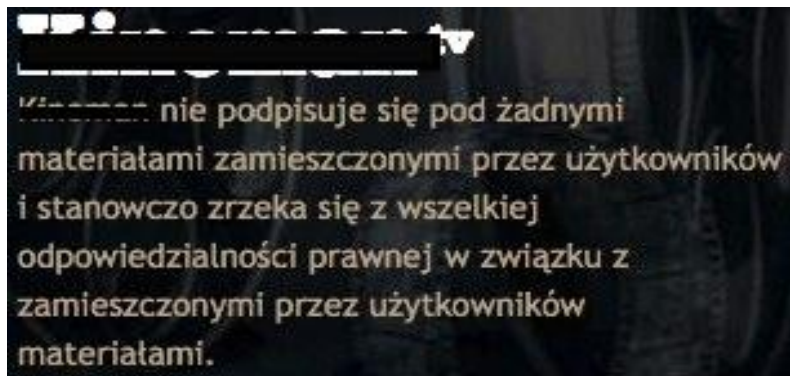
Oczekiwanie na wpłatę za korzystanie z konta premium oraz weryfikowanie „wrzucanych” materiałów będzie jedynym zmar-

twieniem właściciela, gdyż odpowiednio dobrani administratorzy będą bacznie sprawdzali czy aby nie nastąpiło przekro-

czenie granic wyznaczonych prawem, związanych z nielegalnymi filmami, muzyką lub gramami. Bardzo łatwym rozwiązaniem może być stworzenie tak zwanej „poczekalni”, czyli miejsca gdzie materiały będą weryfikowane, oczywiście, w domyśle –

możliwie jak najszybciej, dodam na marginesie, że administrator może być zajęty, w związku z czym, taki materiał może dość długo oczekiwać na usunięcie.

Bardzo ważnym elementem, każdego „szanującego” się serwisu będzie informacja:

<http://kinoman.tv/>[12.04.2016]

Wnioskując z powyższego opisu, można pozwolić sobie na: potencjalnie legalne uzyskiwanie korzyści finansowych, z których oczywiście należy rozliczyć się przed urzędem skarbowym. Jednakże należy pamiętać o tym, iż czym bardziej proceder dotyczący łamania praw autorskich jest nielegalny, tym bardziej stara się przedsiębiorczy właściciel, udostępniać „lepszy materiał” i co za tym idzie tym wyższe apanaże za korzystanie ze wspomnianych kont premium będą wymagane.

Potencjalny właściciel tego typu portalu zaczyna uzyskiwać korzyści, z których raczej legalnie nie można się rozliczyć, a przychody rosną i dla przykładu w trakcie śledztwa: „...po doniesieniu złożonym przez dystrybutorów, którzy oskarżyli wspomniany serwis o nielegalną dystrybucję filmów. Jednocześnie oszacowali ponieszone z tego tytułu straty na przeszło 60 mln złotych.”⁷⁰

⁷⁰ <http://www.pcworld.pl/news/401929/Serwis.eKino.tv.zamkniety.Bliski.koniec.serwisow.z.filma-mi.html> [12.04.2016]

Zatem, pytanie nasuwa się samo: „ile zarabiali właściciele, do momentu zamknięcia?” - dla przykładu jeden z zamkniętych serwisów zawierających filmy przynosił swoim szefom kwotę rzędu 300 000 zł miesięcznie co daje 3,6 miliona złotych w skali roku, za co? - za płatny dostęp i reklamy wyświetlane w serwisie, który gromadził około 1,5 miliona członków. Jak widać, są to bardzo wysokie kwoty, które niewątpliwie uszczuplają finanse całego grona zaangażowanych w produkcję i dystrybucję utworów. Tak duże kwoty wymagają wskazania numeru konta, banku itp. Kwoty te generują „ślady”, które sprawcy pozostawiają za sobą. Ślady te zwykle prowadzą do miejsc egzotycznych, jakimi są: Seszele, Karaiby, Hongkong – tak zwanych rajów podatkowych, jednak obecnie następuje zwrot w kierunku kryptowalut. Zwrot ten podyktowany jest łatwością w nabyciu i zbyciu tego typu środków. Przepisy podatkowe wielu państw zwalniają z obowiązku płacenia VAT za operacje związane z nabyciem i zbyciem kryptowalut, kolejnym atutem jest możliwość posiadania „papierowe-

go portfela”, czyli dostępu do konta, na którym znajduje się kryptowaluta za pośrednictwem zadrukowanej kartki posiada-

jącej identyfikator QRCode dający dostęp do zgromadzonych środków bez wykorzystania sieci Internet, przykład poniżej.

Bitcoin Adres

Adresy są identyfikatorami, których używasz, aby wysłać bitcoiny do kogoś innego.

Podsumowanie		transakcje	
Adres		Liczba transakcji	3
Hash 160	0d061e3fc2a86c46e4c2bd0bb679586b393ddd68	Razem otrzymano	0.00053295 BTC
Przybory	Analiza Taint - Powiązane tagi - Niewykorzystane wyjścia	Ostateczny stan	0.00053295 BTC
		Żądanie płatności	Przycisk dotacji

Escrow transakcje (Najpierw starsze)

Filtr

1137ebd8737d9df5b6b3fd95a156f7a887c4acbb8fa8f18125632dc366635fa5

2016-03-20 21:00:10

1G4dnmVwfmn67qMa8eEMpTp5jP8UyYfhU
18ubg9etqNjRX99MTBB4T5nkbh1gkcAqP6
1Q3FtFYvH67XaT8SyppK6vj4aadFbT1Uo
1EG8J2cu9YAHWW54jrYHmNzF6ZtyFIDTzQ
1994BjjoBNq2Q1EBtgvcwJu4rRiCsfhCf
152ZbSDn6nJhdbBWUF1sSLNU19o42DoLZN

<https://blockchain.info/pl/address/...>

Tak jak w przypadku każdego numeru konta bankowego, tak i „portfel” posiada odpowiedni adres. Cechą charakterystyczną tego adresu, w przypadku Bitcoin, jest to, iż każdy zaczyna się od cyfry 1, jako że są generowane w oparciu o odpowiedni algorytm mający na celu spełnienie wymogu jakim jest właśnie wspomniana cyfra na początku adresu, innym wymogiem jest pomijanie cyfry zero, oraz liter O (o - wielka litera), I (i - wielka litera), l (L - mała litera)⁷¹, komentarz w tym przypadku jest zbędny, z racji tej, iż podanie wymogów dotyczących cyfry i liter powyżej, mimo starań dotyczących łatwości w zrozumieniu jakie znaki podlegają eliminacji, było dość skomplikowane. Oczywiście jeśli ktoś zażyczyłby sobie aby adres „portfela” był związany np. z imieniem, nazwiskiem, nazwą firmy osób zainteresowanych, nic nie stoi na przeszkodzie, wystarczy odpowiedni program np. Vanitygen, wydajny komputer i sporo czasu, w zależności od liczby znaków własnych w adresie.

Za sprawą wymogów dotyczących „portfela” oraz ścieżki zmiany nazwy numeru konta, łatwo zauważyć, iż jest to proces skomplikowany, wymagający wiedzy specjalistycznej, zapewne dla wielu tematyka kryptowaluty jest skomplikowana, i właśnie brak wiedzy na ten temat wpływa na to, że wiele osób zajmujących się uzyskiwaniem korzyści z nielegalnych źródeł, w szczególności związanych z łamaniem praw autorskich próbuje zalegalizować środki poprzez lokowanie ich w „portfelach” kryptowalut, a następnie nabywać za nie różnego rodzaju dostępne dobra, które to dobra oferowane są za pośrednictwem podmiotów akceptujących płatności w kryptowalucie, np. Bitcoin, poniżej znaczek oznajmiający taką gotowość.

⁷¹ <http://www.bitcoin.pl/poradniki/pozostale/578-adres-bitcoin-jak-generowac.html> [12.04.2016]

<http://www.farrierservices.net/bitcoin-accepted/.html> [12.04.2016]

Świadomość osób, dotycząca bezkarności, którzy biorą udział w procederze prania brudnych pieniędzy za pomocą krypto walut jest na szczęście bardzo niska. Przeświadczenie o niemożności ustalenia przychodu jest iluzoryczna, jednakże potencjalni zwolennicy łamania prawa powinni pamiętać o tym, że „Wszystkie transakcje

Bitcoin są przechowywane stale i publicznie w sieci, co oznacza, że każdy może sprawdzić saldo i transakcje zawarte przez dowolny adres Bitcoin”⁷², oraz o tym, że w ramach programów kursów specjalistycznych organizowanych w Policji, szeroko omawiana jest tematyka, nie tylko Bitcoin, ale także innych typów kryptowalut, co prowadzi do oczywistych wniosków.

⁷² <http://www.bitcoin.org/pl/co-potrzebujesz-wiedziec.html> [12.04.2016]

Z ŻYCIA BIURA KRYMINALNEGO KOMENDY GŁÓWNEJ POLICJI

Działamy w nowej strukturze

15 kwietnia 2016 roku wszedł w życie nowy Regulamin Komendy Głównej Policji (na mocy Zarządzenia nr 2 Komendanta Głównego Policji z dnia 1 kwietnia 2016 roku w sprawie regulaminu Komendy Głównej Policji).

Regulamin określa strukturę organizacyjną nowej komórki organizacyjnej Komendy Głównej Policji o nazwie Biuro Kryminalne, które powstało z podziału dotychczasowego Biura Służby Kryminalnej na dwie odrębne komórki organizacyjne. Zadania realizowane dotychczas przez Biuro Służby Kryminalnej Komendy Głównej Policji zostały podzielone pomiędzy Biuro Kryminalne oraz Biuro Wywiadu i Informacji Kryminalnych.

Najważniejsze zmiany dotyczące Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji to rozszerzenie zadań Wydziału Kryminal-

nego o zagadnienia związane ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej, koordynacją programów ochrony i pomocy pokrzywdzonym i świadkom oraz koordynację zadań wynikających z przepisów o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób. Dokonano również przeniesienia zadań związanych z prowadzeniem poszukiwań osób ukrywających się przed organami ścigania i wymiaru sprawiedliwości z Wydziału Kryminalnego do Wydziału Poszukiwań i Identyfikacji Osób. Zadania realizowane dotychczasowych przez Wydział Techniki Specjalnej i Realizacji, Wydział Systemów Techniki Operacyjnej i Wydział Techniki Operacyjnej zostały skupione w jednym Wydziale Techniki Operacyjnej.

* * *

Narada służbowa Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji poświęcona problematyce zapobiegania i wykrywania przestępstw popełnionych z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych

W dniach 13-15 kwietnia 2016 roku w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Kaper” w Juracie odbyła się narada służbowa Wydziału Dochodzeniowo-Śledczego Biura Służby Kryminalnej (od 15 kwietnia – Biura Kryminalnego) Komendy Głównej Policji dla koordynatorów z Komend Wojewódzkich/Komendy Stołecznej Policji

monitorujących przestępstwa z nienawiści na terenie poszczególnych garnizonów.

W naradzie uczestniczyli obok funkcjonariuszy Policji, przedstawiciele Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji, Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Praw Człowieka Ministerstwa Sprawiedliwości, Departamentu Postępo-

wania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej, Pełnomocnik Komendanta Głównego Policji do spraw Ochrony Praw Człowieka, funkcjonariusze Delegatury Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w Gdańsku oraz przedstawiciele organizacji społecznych zajmujących się prawami człowieka i przeciwdziałaniem dyskryminacji.

Podczas spotkania omówiono problematykę zwalczania przestępstw z nienawiści na terenie kraju, jak również charakterystykę przestępstw popełnianych z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych na przykładzie monitoringu Zespołu do spraw Ochrony Praw Człowieka Departamentu

Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji. Ponadto zaprezentowano wyniki prowadzonych postępowań przygotowawczych dotyczących przestępstw z nienawiści za 2015 r. na podstawie danych gromadzonych przez Prokuraturę Krajową. Dodatkowo uczestnicy odprawy mieli okazję zapoznać się z analizą dogmatyczną czynów zabronionych wprost odnoszących się do przestępstw popełnionych z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych. Przedstawiono również perspektywy zagrożeń związanych z przestępstwami motywowanymi uprzedzeniami.

* * *

Odprawa szkoleniowa dotycząca efektywności działań Policji w zakresie ujawniania, identyfikacji, zajmowania oraz zabezpieczania i odzyskiwania mienia związanego z przestępstwem i podlegającego zabezpieczeniu w postępowaniu karnym lub karno-skarbowym

W dniach 11-13 kwietnia 2016 w Juracie odbyła się odprawa szkoleniowa dotycząca efektywności działań Policji w zakresie ujawniania, identyfikacji, zajmowania oraz zabezpieczania i odzyskiwania mienia związanego z przestępstwem i podlegającego zabezpieczeniu w postępowaniu karnym lub karno-skarbowym. W spotkaniu wzięli udział funkcjonariusze i pracownicy z Komend Wojewódzkich Policji, Komendy Stołecznej oraz Centralnego Biura Śledczego Policji, szkół Policji a także przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Prokuratury i Straży Granicznej.

Podczas seminarium poruszano wiele zagadnień związanych między innymi z funkcjonowaniem Wydziału ds. Odzyskiwania Mienia oraz doświadczeniami poszczególnych instytucji tj. Prokuratury, Ministerstwa Finansów czy Straży Granicznej

w ustalaniu majątku podejrzanych w kraju i zagranicą. Omówiono także tematy dotyczące zmian w prawodawstwie oraz możliwości prawnych współpracy organów ścigania z prokuraturą czy organami skarbowymi. Znaczną część dyskusji zdominowała problematyka wynikająca ze zmian w Kodeksie Postępowania Karnego w aspekcie możliwości zabezpieczania majątku przestępczego na etapie postępowania przygotowawczego.

Zorganizowane seminarium było wartościową formą szkoleniową, stanowiącą także platformę wymiany doświadczeń pomiędzy służbami i instytucjami zaangażowanymi w tworzenie polskiego systemu odzyskiwania mienia i mającą na celu zwiększenie efektywności działań ukierunkowanych na pozbawianie sprawców przestępstw nielegalnie uzyskanego majątku.

Odprawa służbowa Zastępców Komendantów Wojewódzkich (Stołecznego) Policji ds. kryminalnych.

W dniach 18 – 19 kwietnia 2016 roku w Ośrodku Szkoleniowo-Wypoczynkowym „Kaper” w Juracie odbyła się odprawa służbowa Zastępców Komendantów Wojewódzkich (Stołecznego) Policji ds. kryminalnych.

Obradom przewodniczył I Zastępca Komendanta Głównego Policji, insp. Andrzej Szymczyk. W trakcie odprawy zaplanowano między innymi wystąpienia Komendanta Centralnego Biura Śledczego Policji, Komendanta Szkoły Policji w Pile, Dyrektora Centralnego Laboratorium Kryminalistycznego Policji, przedstawicieli kierownictwa Biur Komendy Głównej Policji oraz przedstawiciela Prokuratury Krajowej. Organizatorem odprawy było Biuro Kryminalne Komendy Głównej Policji.

W trakcie dwudniowego spotkania podsumowano realizację zadań służbowych w pierwszym kwartale 2016 roku, omówiono również priorytety i najważniejsze zadania służby kryminalnej na kolejne miesiące, w tym największe wyzwania stojące przed Policją w bieżącym roku – zabezpieczenie Szczytu NATO, Światowych Dni Młodzieży oraz wizyty w Polsce Jego Świątobliwości Papieża Franciszka.

Kolejny omawiany temat to zmiany procedury karnej, wprowadzone na mocy ustawy z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2016 r., poz. 437), szczególnie w kontekście ich wpływu na realizację zadań przez Policję.

Przedstawiciele Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie oraz Szkoły Policji w Pile podsumowali stan doskonalenia zawodo-

wego policjantów służby kryminalnej realizowanego w I kwartale 2016 roku oraz omówili nowe inicjatywy i narzędzia szkoleniowe.

W drugim dniu odprawy jej uczestnicy dyskutowali między innymi na temat koncepcji sprawowania nadzoru nad postępowaniami przygotowawczymi, w celu wypracowania najbardziej efektywnych

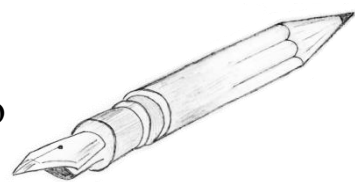
metod monitorowania prowadzonych postępowań oraz zmian w przepisach dotyczących kontroli operacyjnej i ustaleń telekomunikacyjnych.

Odprawa była również okazją do dyskusji na temat wielu innych zagadnień, istotnych dla służby kryminalnej oraz wymiany doświadczeń w tych obszarach.

Piórem i ołówkiem

Opowiada i rysuje Zbigniew Wlazło

W stałym cyklu „Piórem i ołówkiem” przedstawiamy artykuł z serii *A to Polska właśnie* poświęconej dworom polskim, w którym Zbigniew Wlazło prezentuje jeden z dawnych budynków gospodarczych, jakim był lamus, który stawiano przy dworach, plebaniach i chatach wiejskich oraz opisuje dwór Hercowo w Kościerzynie Wielkim.

Lamus

W skład niegdysiejszych zabudowań dworskich nieodzownie wchodził budynek gospodarczy konstrukcji drewnianej lub murowanej zwany lamusem. Zamożniejsi ziemianie posiadali murowane lamusy, które nazywano skarbcami. Lamus jest nazwą zapożyczoną z języka niemieckiego (Lehmhaus). Budynek ten przeznaczony był do przechowywania bardzo różnych przedmiotów np. dokumentów, zbroi, żelaza, metali kolorowych, zapasów jedzenia oraz sprzętów gospodarskich. Lamusy posiadały różne formy - od prostych po bardzo ozdobne architektonicznie, bywały jedno- lub wielokondygnacyjne, a niektóre budowano nawet z podcieniami i gankami tak jak dwory. Moda na lamusy przeszła też do gospodarstw wiejskich, gdzie wykorzystywano je do przechowywania sprzętu gospodarczego, narzędzi, ziarna i żywności. „Przy dworach i dworach szlacheckich budowano zazwyczaj lamusy drewniane, czasem dachówką lub gontami, częściej strzechą słomianą pokryte, służące przeważnie do przechowywania wędlin, zapasów spiżarnianych,

narzędzi wszelakich, siodeł, rzemieni i t. d. Lamusy takie miały podsienia i bardzo często pieterka, gdzie lokowana była w porze letniej młodzież, przybywająca na wakacje. Niedawno jeszcze widzieliśmy taki walący się już lamus z „salką” na pieterku w Zaosiu mickiewiczowskim. Tradycja miejscowa wskazywała tę salkę jako miejsce noclegów wieszczą z jego kolegami, czego dowodziły stare szyby w okienkach, na których pierścionkiem wypisywali swe imiona i nazwiska. Ale szyby te były już przez kogoś kupione i zabrane.”⁷³ Tak było dawniej, a obecnie lamusem nazywamy pomieszczenie lub budynek, w którym przechowuje się stare lub nieużywane już przedmioty.

Dwór Hercowo

Dla wszystkich, którym widok starego i jednocześnie wspaniale utrzymanego dworu przyspiesza bicie serca, miejscowość Kościerzyn Wielki położona w północnej Wielkopolsce jest obowiązkowym miejscem odwiedzin. Zatopiony w zieleni drzew, otulony zdawałoby się wszechobecnym tu spokojem i ciszą, nad rzeką Łobżonką, z dala od codzienności i pośpiechu stoi dumnie XIX-wieczny Dwór Hercowo, którego nazwa pochodzi od nazwiska jednego z poprzednich właścicieli – Louisa Hertza. Historia dworu i tego magicznego miejsca sięga końca XVIII w. – pierwsze

⁷³ Z. Gloger, *Encyklopedia staropolska ilustrowana*, Warszawa 1972, t. III s. 133-134.

wzmianki o majątku pochodzą z 1789 r. W I połowie XIX w. folwark należał do Krystyny i Krzysztofa Bethke, a w II połowie XIX w. nowym właścicielem został Franz Bucholtz, po nim Albert Bucholtz i na krótko władanie majątkiem przejęli Teodor Vogt oraz Ludwik Etzler. W 1878 r. dobra zakupił Ernest Dobberstein. Po dziesięciu latach majątek przeszedł w ręce Louisa Hertza. Z początkiem XX w. dobra zakupił radca prawny ze Szczecina Paul Ramm, który w 1911 r. wybudował obecnie istniejący dwór Hercowo. „W latach międzywojennych Dwór Hercowo przechodził różne koleje losu, przewłaszczony na Skarb Państwa Polskiego owładnięty zawieruchą wojenną był czasami siedzibą wizyt i spotkań hitlerowskich oficerów a także krążyły opowieści o sesjach masonskich. Po wojnie Dwór Hercowo uwłaszczono na wzór PRL, a następnie w kilku etapach dokonano parcelacji.”⁷⁴

Autor: Zbigniew Wlazło „Dwór Hercowo w Koście-rzynie Wielkim” 2016 r. Ołówek na papierze 21 x 28,5 cm

Obecnie do posiadłości zajeżdża się prowadzoną z boku aleją, z której podziwiamy wspaniałe monumentalne starodrzewy tworzące niepowtarzalną atmosferę należącego do dworu parku. W parku stoi też dawna kuźnia, którą wybudowano jeszcze w II połowie XIX w. z kamienia i cegły. Koniec alei tradycyjnie wieńczy gazon, który obsadzono bukszpanem. Przez centralnie ustawiony ganek, nad którym znajduje się wsparty na czterech kolumnach porządku doryckiego balkon typu tarasowego, wchodzi się do obszernej sieni. Wnętrze dworu wypełniają stylowe meble podkreślające klimat epoki. Obecni właściciele dworu – Państwo Adam i Elżbieta Nowakowie, którzy nabyli posiadłość w 2002 r., po przeprowadzonym gruntownym remoncie, zaadaptowali ją na cele hotelowe, a sam dwór został wpisany do rejestru zabytków. Dla odwiedzających dwór są przygotowane pokoje o wdzięcznych nazwach: „Senty-

mentalny”, „Kasztanowy”, „Art Deco”, „Słoneczny”, „Południowy”, „Romantyczny”, „Ambadorski” i „Chiński” oraz apartament „Liliowy”. Ponadto do dyspozycji gości jest salonik na piętrze z prześlicznym zabytkowym piecem kaflowym oraz tarasem, z którego rozciąga się wspaniały widok na park i okolicę. W samym dworze podziwiać możemy łącznie cztery tego typu historyczne piece

kaflowe. Atrakcyjnym miejscem dworu są też jego piwnice, w których urządzono sale biesiadne. Sklepienia piwnic posiadają oryginalne ślady narzędzi i pędzli, którymi je wyprawiano. Podczas remontu odkryto też zamurowane gdzieś tam otwory drzwiowe i okienne, którym przywrócono

74

http://www.dworhercowo.pl/dworhercowo.php?id_stony=26&id_grupy=5&id_dzialu=1&lang=pl [dostęp 16.02.2016].

dawne przeznaczenie i tym samym odtworzono zgodnie z koncepcją projektu pierwotną funkcjonalność dworu, który posiada niesymetryczny układ pomieszczeń. Zrekonstruowano zniszczoną stolarkę okienną i drzwiową, a także schody, przy których zachowała się w całości oryginalna dębowa poręcz. Od strony ogrodu znajduje się półkolisty taras typu balkonowego wsparty na kolumnach doryckich podobnie jak z frontu budynku. Z dolnego również półkolistego tarasu kamienne schody kierują nas do ogrodu, którego centralna ścieżka prowadzi do oazy spokoju – parku z wiekowymi okazami drzew. Prostokątna bryła dworu nakryta jest dachem czterosпадowym z ceramiczną dachówką, a strych doświetlają bawole oka – po dwa z przodu i z tyłu oraz po jednym z każdego boku budynku. Budynek dworu jest dwukondygnacyjny. Górna kon-

dygnacja jest oddzielna od dolnej prostym gzymsem. Prostokątne okna parteru umieszczone są w półkolistych niszach. Dwór wybudowano z pełnej cegły. Grubość murów oraz właściwości termiczne użytych do jego wybudowania cegieł pozwalają utrzymać komfortowe temperatury zarówno zimą jak i latem, toteż zrezygnowano ze współczesnych systemów dociepleń, porzeczając jedynie na jego otynkowaniu. Ciekawym dopełnieniem architektury dworu jest współcześnie wzniesiona dobudówka, którą postawiono w miejscu dawnego, bocznego wejścia dla służby. W dobudówce urządzono werandę, do której prowadzą półokrągłe kamienne schody. Dwór Hercowo jako willa o zwartej bryle bez przesadnej ornamentyki zaliczany jest do architektury wczesnego modernizmu.

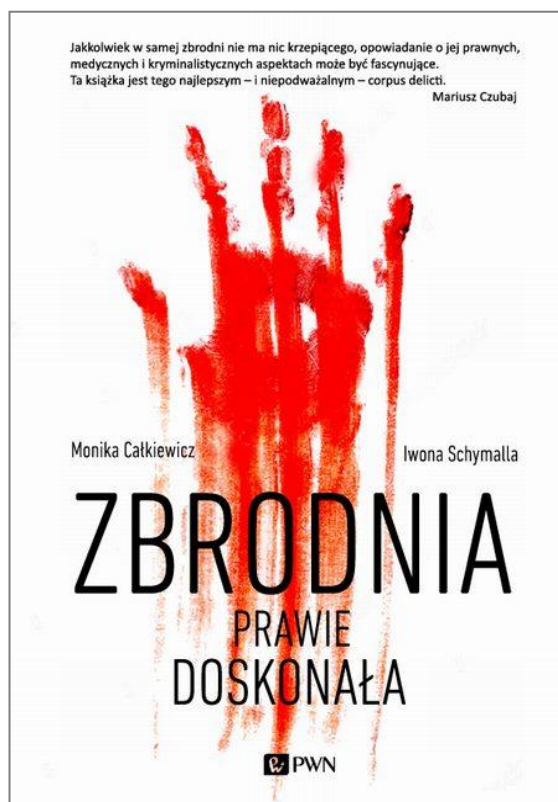

Z biblioteczki policjanta służby kryminalnej

Duet współauterek „Zbrodnie prawie doskonałej” jest zaskakujący. Z jednej strony znana dziennikarka telewizyjna, Iwona Schymalla, która stawia pytania, z drugiej strony, niezwyklej kobiecie - prokurator i naukowcowi w jednej osobie, Monice Całkiewicz. Nie jest przesadą stwierdzenie, że wykładowczyni Akademii im. Leona Koźmińskiego w Warszawie jest jedną z najbardziej utytułowanych znawców kryminalistyki. Każda bowiem jej praca naukowa, począwszy od magisterskiej, a skończywszy na pracy habilitacyjnej zdobywała nagrody oraz uznanie czytelników, niezależnie od tematyki pisma patologicznego, oględzin zwłok czy modus operandi sprawców zabójstw.

Zaskakująca jest również oficyna wydawnicza, która postanowiła zaoferować czytelnikowi obszerny wywiad poświęcony tak naprawdę temu wszystkiemu, co spotkamy na ścieżce od zbrodni do kary - Wydawnictwo Naukowe PWN. To znamieny naszych czasów, w których czytelnicza moda ukierunkowana jest na powieści kryminalne, a zainteresowania sporej grupy społeczeństwa krążą wokół zbrodni i skrywających ją mroków. Recenzowana pozycja „Zbrodnie prawie doskonała” posiada klasyczny układ kompozycyjny. Poszczególne rozdziały dysponują motywem zagadnieniowym ukrytym w tytule rozdziału, wokół którego prowadzona jest rozmowa. Za każdym też razem finałem poszczególnej części jest podsumowanie realizowane przez Monikę Całkiewicz. Doświadczona naukowiec w bardzo przystępny, zrozumiały i plastyczny sposób przybliży i objaśnia róż-

norodne kwestie i zagadnienia występujące w śledztwach. Dowiadujemy się wiele o metodach śledczych, sposobach i technikach przesłuchań. Poznajemy historie zbrodniarzy i ich ofiar, ale też wiele słów pada o osiągnięciach policjantów i prokuratorów. Całkiewicz często odwołuje się do licznych aktualnych i historycznych przykładów z praktyki śledczej.

„Zbrodnie prawie doskonała” nie jest jednak podręcznikiem ani też jakimkolwiek rodzajem vademecum kryminalistyki. To bardzo wyważona, minimalistycznie poprowadzona „opowieść” wtajemniczająca czytelnika w meandry kryminalistyki, rozumianej jako dziedziny poświęconej zasadom i metodom rozpoznawania oraz wykrywania przestępstw i ich sprawców.

Książka przeznaczona dla każdego, zarówno początkującego policjanta, jak i przede wszystkim tych wszystkich, którzy znają realia pracy śledczej wyłącznie z ekranu lub

kart fikcyjnych powieści.

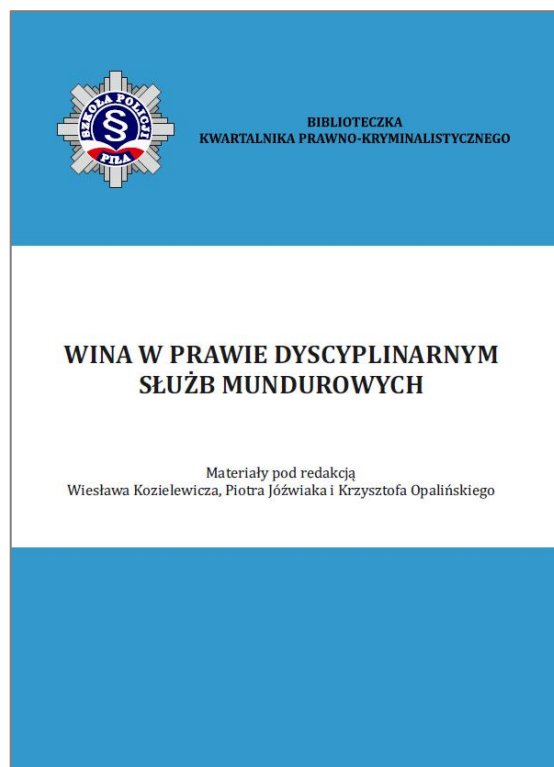
Leszek Koźmiński

* * *

„Wina w prawie dyscyplinarnym służb mundurowych”, pod red. Wiesława Kozielewicza, Piotra Józwiaka i Krzysztofa Opalińskiego, Wydawnictwo Szkoły Policji w Pile, Piła 2015 r. To kolejna publikacja wydana w ramach Biblioteczki Kwartalnika Prawno – Kryminalistycznego prezentująca materiały z V Seminarium dotyczącego odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych, które odbyło się w listopadzie 2014 r. w Szkole Policji w Pile.

Publikacja zawiera pogłębione rozważania prelegentów wygłaszających referaty w trakcie seminarium. Przedstawione artykuły poświęcone są problematyce winy, zarówno w ujęciu materialnym, jak i procesowym, na płaszczyźnie odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych.

Opracowanie kierowane jest przede wszystkim do funkcjonariuszy pełniących funkcję rzecznika dyscyplinarnego. Jednakże z uwagi na dostępność zarówno samej publikacji, jak i wystąpień poszczególnych prelegentów – na stronie internetowej Szkoły, mogą zapoznać się z nimi wszyscy, którzy zainteresowani są problematyką odpowiedzialności dyscyplinarnej w służbach mundurowych.

Znaczenie niniejszej publikacji wzmacnia fakt, iż zawiera ona wystąpienia tak wybitnych znawców problematyki odpowiedzialności dyscyplinarnej jak m. in. SSN Wiesław Kozielewicz, prof. dr hab. Katarzyna Dudka (Wydział Prawa i Administracji UMCS), prof. dr hab. Radosław Giętkowski (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego) i prof. dr hab. Hanna Paluszkiewicz (Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Zielonogórskiego).

Krzysztof Opaliński

LUTY

Kradzież sygnału telewizyjnego

Kradzież sygnału telewizyjnego to przede wszystkim kradzież dóbr intelektualnych, ale także niejednokrotnie dewastacja mienia, skutkująca pogorszeniem jakości sygnału telewizyjnego, awariami i przerwami w odbiorze. Operatorzy telewizji kablowej są narażeni na włamania do skrzynek na klatkach schodowych, podłączenia przy użyciu nielegalnych złączy, instalacje nielegalnych filtrów do odbioru płatnych kanałów.

Od kilku lat Stowarzyszenie SYGNAŁ organizuje szkolenia i seminaria m.in. dla Policji oraz prokuratury, w których udział wzięło już kilka tysięcy osób. Do grona tych osób należą również słuchacze kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej, którym w dniu 29 stycznia pan Zbigniew Taraś przybliżył tematykę związaną z kradieżą sygnału telewizyjnego, regulacje prawne oraz sposoby ujawniania i ścigania sprawców tego procederu.

Łączy nas piłka

W dniu 27 stycznia odbył się turniej w halowa piłkę nożną o mistrzostwo Szkoły Policji w Pile. Turniej zorganizowali: mł. asp. Przemysław Zublewicz z Zakładu Służby Kryminalnej, asp. szt. Ryszard Rudnicki z Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych oraz kom. Wojciech Kur z Wydziału Organizacji Szkolenia i Dowodzenia.

Otwarcia turnieju dokonał: Z-ca Komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Piotr Gaca. Przy udziale licznie zgromadzonej i żywiołowo reagującej publiczności w zawodach wzięło udział siedem drużyn reprezentujących słuchaczy poszczególnych kompanii oraz drużyna, w której składzie znajdowali się przedstawiciele kadry Szko-

ły. Mecze w fazie eliminacyjnej turnieju odbywały się w dwóch grupach rozgrywkowych. W półfinałach spotkały się: reprezentacje kadry szkoły oraz kompanii 1. Mecz zakończył się wynikiem 2-1 dla kompanii 1. W drugim półfinale zmierzyły się reprezentacje kompanii 3 kursu OR oraz kompanii 6 kursu DS. Mecz zakończył się wynikiem 2-0 dla kompanii 3. W tzw. małym finale (meczu o 3. miejsce) kadra po zaciętym meczu uległa reprezentacji kompanii 6 kursu DS, 4-2. W finale kompania 1 wygrała z kompanią 3 (3-1).

Uczestnicy turnieju otrzymali okolicznościowe pamiątki oraz niespodziankę od organizatorów turnieju.

Parabanki - jak się przed nimi ustrzec?

O parabankach zrobiło się w naszym kraju głośno, szczególnie po aferze związanej z Amber Gold. Parabanki stanowią tzw. shadow banking, a więc bankowość cienia, będąc uzupełnieniem sektora bankowego. Część z firm równoległego systemu bankowego działa jednak na granicy prawa lub wręcz posługując się praktykami nielegalnymi.

W ramach doskonalenia zawodowego, w dniu 4 lutego podkom. Hanna Bigielmajer - młodszy wykładowca Zakładu Służby Kryminalnej Szkoły Policji w Pile, przeprowadziła szkolenie poświęcone parabankom.

W prelekcji, wzbogaconej o prezentację multimedialną, wzięli udział słuchacze kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo - śledcze oraz operacyjno - rozpoznawcze, słuchacze kursu specjalistycznego w zakresie czynności zmierzających do zabezpieczenia majątkowego oraz kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej z zakresu taktyki i tech-

nik przesłuchań (FBI). Ponadto, w szkoleniu uczestniczyli także wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej Szkoły.

Podczas szkolenia omówiono podstawy prawne działania instytucji parabankowych, ich cechy charakterystyczne, przepisy karne dotyczące parabanków, rodzaje pożyczek udzielanych przez parabanki oraz stosowane przez nie nieuczciwe praktyki, w tym niedozwolone klauzule umowne. Wskazano też, jakie są różnice pomiędzy parabankiem a piramidą finansową i systemem argentyńskim (konsorcyjnym). Ponadto przedmiotem wykładu były możliwości weryfikowania legalności działania parabanków oraz prawa konsumenta (pożyczkobiorcy) wynikające z kodeksu cywilnego i ustawy o kredycie konsumenckim – prawo do otrzymania formularza informacyjnego dotyczącego całkowitego kosztu pożyczki i bezpłatnego, niewiążącego strony projektu umowy pożyczki oraz prawo odstąpienia w terminie 14 dni od zawartej umowy pożyczki bez podania przyczyny i ponoszenia dodatkowych kosztów.

Początek roku z „HL”

Handel ludźmi to nie tylko poważne przestępstwo, skodyfikowane w polskim prawie karnym jako zbrodnia, ale także groźne zjawisko społeczne. Ulega ciągle przemianom oraz nadal pozostaje problemem nie do końca rozpoznanym. W wydanych, w ostatnich latach aktach prawnych, poświęca się wiele uwagi właściwemu szkoleniu osób zajmujących się zapobieganiem przestępstwom handlu ludźmi i ich zwalczaniu, w tym także funkcjonariuszy Policji.

Mając na uwadze powyższe fakty, w Szkole Policji w Pile przeprowadzono dwie edycje kursu specjalistycznego z zakresu zapobiegania przestępstwom handlu ludźmi i ich zwalczania. Na przełomie stycznia i lutego funkcjonariusze służby kryminalnej realizujący zadania służbowe związane z zapobie-

ganiem i zwalczaniem przestępstwa handlu ludźmi, uczestniczyli w I i II edycji kursu specjalistycznego z zakresu zapobiegania przestępstwom handlu ludźmi i ich zwalczania.

Prelegentami, którzy podzielili się wiedzą z uczestnikami kursu, byli wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej: asp. Jolanta Kamińska, podinsp. Krzysztof Sawicki, podinsp. Jarosław Zientkowski oraz asp. Alicja Baranowska i kom. Ewa Polewska-Strug z Wydziału Organizacji Szkolenia i Dowodzenia. W charakterze eksperta zewnętrznego w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępstwa handlu ludźmi wykłady prowadziła kom. Elżbieta Czop-Łanoszka - ekspert Wydziału ds. Handlu Ludźmi Biura Służby Kryminalnej KGP.

Zwalczanie przestępczości gospodarczej w praktyce

Wczoraj w Szkole gościliśmy nadkom. Rafała Zatarę z Wydziału do Walki z Przestępczością Gospodarczą Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie, który spotkał się ze słuchaczami pierwszej w tym roku edycji kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej.

Nasz gość przybliżył słuchaczom zagrożenia związane z przestępczością na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej, przestępczością farmaceutyczną oraz przestępczością przeciwko środowisku. Nadkom. Rafał Zatarę, opierając się na konkretnych przykładach zakończonych postępowań przygotowawczych, przybliżył

aspekty prawne i taktyczne tego rodzaju przestępczości, metody przestępcze wykorzystywane przy wyłudzeniu dotacji (na przykładzie sprawy dotyczącej wyłudzeń dopłat do biletów ulgowych z tzw. „ustawowej dopłaty do przewozów”) i metody przestępcze wykorzystywane w handlu podrobionymi lekami – na potencję, na odchudzanie, tzw. tabletkami gwałtu.

Ponadto tematem wykładu był narastający problem nielegalnego składowania i utylizacji odpadów medycznych w Polsce (na

przykładzie sprawy szczecińskiej), związane z tym zagrożenia epidemiologiczne dla życia i zdrowia ludzkiego oraz dla środowiska, jak również problematyka współpracy organów ścigania przy prowadzeniu tego typu postępowań przygotowawczych z instytucjami zewnętrznymi, powołanymi do prowadzenia działalności na rzecz ochrony środowiska, jak chociażby z Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska czy Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Grupa Allegro z wizytą w Szkole

Wraz z pojawieniem się na rynku serwisu aukcyjnego Allegro rozpoczął się polski e-commerce, czyli system zakupów przez Internet. Do jego zadań należy m.in. udzielanie odpowiedzi na zapytania dotyczące wszelkich nadużyć prawa związane z transakcjami zawieranymi za pośrednictwem serwisów allegro.pl i otomoto.pl, reprezentowanie serwisu przed organami wymiaru sprawiedliwości, działalność edukacyjna i szkoleniowa, w tym szkolenie funkcjonariuszy Policji, sędziów i prokuratorów.

10 lutego br. Szkoła Policji w Pile gościła Marcina Ochocińskiego - specjalistę ds. bezpieczeństwa transakcji Grupy Allegro

Sp. z o.o. Tematem wykładu, w którym udział wzięli słuchacze kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej oraz słuchacze kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo – śledcze, była m.in. polityka bezpieczeństwa Grupy Allegro oraz metody oszustw popełnianych na szkodę Allegro na konkretnych przykładach (case study), ze zwróceniem szczególnej uwagi na metody phishingowe stosowane przy wyłudzeniu haseł i kradzieży tożsamości. Podczas prelekcji omówiono również zasady współpracy z Policją i system komunikowania się

Policji drogą elektroniczną z Działem Bezpieczeństwa Grupy Allegro, z zaakcentowaniem konieczności wskazania w kiero-

wanych zapytaniach prawidłowej podstawy prawnej, którą stanowi art. 18 ust. 6 ustawy o świadczeniu usług drogą elektroniczną.

Bankowcy na kursie PG

11 lutego br. gośćmi Szkoły Policji w Pile byli Dariusz Polaczyk – Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Alior Bank S.A., pełniący jednocześnie funkcję Przewodniczącego Rady Bezpieczeństwa Banków Związku Banków Polskich oraz Jacek Petrykiewicz – Dyrektor Departamentu Bezpieczeństwa Credit Agricole.

Nasi goście przybliżyli słuchaczom, kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej, m.in. otoczenie prawne banku, typy przestępstw bankowych, najczęstsze przestępstwa bankowe na podstawie badań, najnowsze trendy w przestępczości bankowej, największe przestępstwa bankowe w historii, psycholo-

gię działania oszusta, współpracę banków z Policją, współpracę międzybankową w obszarze bezpieczeństwa, jak również działalność Związku Banków Polskich, systemy IT i organizację struktur bezpieczeństwa banków.

Podczas spotkania poruszono również zagadnienie tajemnicy bankowej, przestępstw wewnętrznych i zewnętrznych dokonywanych na szkodę banków i z wykorzystaniem systemu bankowego – wyłudzenia kredytów, kradzież środków z rachunków bankowych, fałszerstwo dokumentów, fraudy pracownicze, wyłudzenia z użyciem technik socjotechnicznych i zagrożenia związane z obrotem gotówkowym.

Każdy koniec, to początek...

Ktoś, kiedyś powiedział, że życie składa się z powitań i pożegnań. Te pierwsze są radosne i zapowiadają coś nowego, pożegnania uświadamiają nam, że coś się kończy. Dzisiejsza uroczystość, jaka miała miejsce w Szkole Policji w Pile, łączy w swoisty sposób te dwa czynniki - przeszłość z przyszłością, to, co się kończy z tym, co się zaczyna.

12 lutego, podczas uroczystej zbiórki, miało miejsce pożegnanie ze służbą wieloletniego pracownika pilskiej Szkoły Policji – asp. szt. Romana Laszuka. Uroczystość zakończenia pełnienia służby i pożegnania z mundurem stanowiła stosowny moment do podsumowania zawodowej przeszłości. Asp. szt. Roman Laszuk pracę w Szkole Policji w Pile rozpoczął w 1983 roku jako pracownik cywilny w Wydziale Transportu. W roku 1990 założył policyjny mundur, kontynuując pracę we wspomnianym wydziale. Od roku 2010 aż do dnia przejścia

na emeryturę pełnił funkcję Dyżurnego Szkoły w Sekcji Ochrony Informacji Niejawnych. Podczas uroczystości Naczelnik Wydziału Kadr mł. insp. Agnieszka Kozłowska-Kordy odczytała rozkaz personalny, a słowa wdzięczności za wzorową służbę wyrazili bezpośredni przełożeni policjanta - Kierownik Sekcji Ochrony Informacji Niejawnych - nadkom. Zbigniew Wlazło oraz pełniący obowiązki Komentant Szkoły Policji w Pile - insp. Piotr Leciejewski.

Cytując słowa wybitnej noblistki Marii Skłodowskiej-Curie, że „człowiek nigdy nie ogląda się na to co zrobione, ale patrzy, co ma przed sobą do zrobienia” życzymy, aby czas emerytury sprzyjał urzeczywistnianiu tych pragnień, marzeń i pasji, które do tej pory ustępowały miejsca policyjnej profesji.

Foto - WloCh

„Pozwólcie dziecku wyruszać w podróż odkrywcze...”

Grupa przedszkolaków z Lubasza odwiedziła naszą Szkołę, aby dowiedzieć się, na czym polega praca policjanta. Ze względu na dużą liczebność grupy oraz rozpiętość wiekową, dzieci zostały podzielone na dwa mniejsze zespoły. Młodsza grupa rozpoczęła zwiedzanie od wizyty w bibliotece, gdzie dzieci mogły obejrzeć policyjne maskotki oraz zobaczyć, w jaki sposób układa się na półkach książki, aby później łatwo było je odszukać. Dużą frajdę sprawiła dzieciom zabawa z przesuwanymi regałami.

W tym samym czasie grupa starszaków, pod opieką kierownika Sekcji Teleinformatyki, podinsp. Rafała Sochy udała się na strzelnicę, gdzie zaprezentowane zostały jednostki broni wykorzystywane przez policjantów w codziennej służbie. W dalszej

części wycieczki nasi goście odwiedzili podkom. Pawła Leśniewskiego z Zakładu Służby Kryminalnej, który po zaprezentowaniu sali oględzinowej, wykonał każdemu dziecku pamiątkową daktyloskopię. Wykładowcy Zakładu Służby Prewencji i Technik Interwencyjnych - kom. Radosław Spychalski oraz podkom. Marcin Kolański zaprezentowali dzieciom sprzęt do udzielania pierwszej pomocy oraz wytłumaczyli, jak ważna jest pomoc drugiemu człowiekowi, a także jak postępować, kiedy coś złego przytrafi się komuś.

W tym roku, decyzją pełniącego obowiązki Komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Piotra Leciejewskiego, zwiedzanie obiektów Szkoły odbywać się będzie raz w miesiącu, na wniosek zainteresowanych.

Przestępczość ubezpieczeniowa

Prowokowanie stłuczek, symulacja choroby, podpalanie własnych nieruchomości czy nawet samookaleczenie - to częste sposoby wyłudzenia odszkodowań. Szacuje się, że rocznie w naszym kraju z firm ubezpieczeniowych wyłudza się ok. 1,5 mld zł, a suma ta powiększa się z roku na rok. Najwięcej prób wyłudzenia odszkodowania dotyczy wciąż szkód komunikacyjnych. Problem zwalczania i minimalizowania skutków przestępczości ubezpieczeniowej od kilku już lat coraz bardziej aktywizuje działalność zarówno organów ścigania, jak też całego rynku ubezpieczeniowego. Przestępstwa ubezpieczeniowe oznaczają wysokie koszty społeczne, a odszkodowania wypłacane w wyniku popełnionych przestępstw ubezpieczeniowych - stratę dla uczestników rynku, zakładów ubezpieczeń, akcjonariuszy i ubezpieczonych - jednym słowem całego społeczeństwa.

W celu wzbogacenia wiedzy słuchaczy kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania

przestępczości gospodarczej o wspomniane kwestie, zaprosiliśmy do Szkoły pana Bogdana Lisowskiego – kierownika Zespołu Przeciwdziałania Fraudom w Biurze Bezpieczeństwa Centrali PZU SA/PZU Życie SA z siedzibą w Warszawie. Podczas prelekcji omówił on podstawowe pojęcia z obszaru ubezpieczeń, rodzaje ubezpieczeń, pojęcie tajemnicy ubezpieczeniowej i zasady udostępniania informacji nią objętą organom ścigania. Ponadto, przedmiotem zajęć było zagadnienie przestępczości ubezpieczeniowej, skala tego zjawiska, stosowane przez sprawców metody wyłudzenia nienależnych odszkodowań majątkowych, z tytułu ubezpieczeń na życie oraz z tytułu szkód osobowych (studium przypadku). Przedstawiono również zasady zwalczania tej przestępczości przez zakłady ubezpieczeń oraz zasady współpracy w tym zakresie z Policją i prokuraturą.

Odwiedziny w szpitalu

Wolontariusze z naszej Szkoły odwiedzili pacjentów oddziału dzieci starszych w pilskim szpitalu, którym przekazali upominki w postaci zabawek, książek, gier planszowych, kredek oraz kolorowanek.

Lata obserwacji podczas dziesiątków odbytych już wizyt, utwierdzają nas w przekonaniu, że śmiech dzieci, to jedna z najko-

rzystniejszych terapii, dzięki której szybciej wracają one do zdrowia. Trwają już przygotowania do organizacji wspólnego pikniku (powitanie wiosny) wolontariuszy z naszej szkoły z uczestnikami placówek z powiatu pilskiego, zajmującymi się osobami niepełnosprawnymi.

Fot. P. Politowska

Szkolenie na temat metod dokonywania oszustw

W ramach doskonalenia zawodowego, podkom. Hanna Bigielmajer i kom. Michał Zielonka z Zakładu Służby Kryminalnej, przeprowadzili szkolenie na temat metod dokonywania oszustw, w którym wzięli udział wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej, Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych oraz pracownicy Policji z Wydziału Kadr naszej Szkoły.

Podczas prelekcji, wzbogaconej o prezentację multimedialną, omówiono znamiona przestępstwa oszustwa z art. 286 kodeksu karnego, profil sprawcy oszustwa i charakterystykę pokrzywdzonych przestępstwem oszustwa. Ponadto przedstawiono najpowszechniejsze metody dokonywania oszustw

- oszustwo kredytowe, oszustwo za pośrednictwem portalu aukcyjnego Allegro, oszustwo ubezpieczeniowe (asekuracyjne), oszustwo metodą „na wnuczka”, „na kuferek”, „na rulon”, oszustwa trikowe, zawodowe, inseratowe, przy sprzedaży mieszkań, na okazjny zakup, na podmianę faktur za energię elektryczną, darmowe doładowania do telefonów komórkowych, kosztowna „strzałka” z Afryki, oszustwa matrymonialne, metodą „na jeden grosz”, przy sprzedaży monet (tzw. one penny), oszustwa nigeryjskie, oszustwa na inkaso, oszustwa phishingowe oraz na portalach społecznościowych i oszustwa karuzelowe.

Spotkanie w Szkole Policji w Pile na temat modernizacji obiektów sportowych

Powiat Pilski przygotowuje się do modernizacji stadionu przy ul. Okrzei w Pile. Bieżący rok poświęcony będzie przede wszystkim na wypracowanie odpowiedniej koncepcji funkcjonalnej i technicznej obiektu. Służyć temu mają m.in. wizytacje podobnych, już funkcjonujących obiektów sportowych.

Wicestarosta pilski Stefan Piechocki i Eligiusz Komarowski, etatowy członek zarządu spotkali się z komendantem Szkoły Policji w Pile insp. Piotrem Leciejewskim i zastępcą komendanta insp. Romanem Gryczką. Spotkanie dotyczyło rozwiązań jakie zostały wykorzystane podczas remontu obiektów sportowych pilskiej Szkoły. Na przestrzeni ostatnich kilku lat baza sportowa Szkoły Policji w Pile została gruntownie zmodernizowana, z zastosowaniem nowoczesnych technologii. Remont budynku, w którym znajdują się sale sportowe kosztował blisko 4 mln złotych, a modernizacja boiska sportowego 1,8 tys. zł.

- *Przygotowując się do modernizacji stadionu przy ul. Okrzei chcemy zapoznać się w jaki sposób inni remontowali podobne*

obiekty – mówi Eligiusz Komarowski, etatowy członek zarządu. - Jeżeli chodzi o Szkołę Policji w Pile to jesteśmy pod wrażeniem zarówno sal sportowych jak i samego boiska. Część z zastosowanych tu rozwiązań funkcjonalnych i technologicznych moglibyśmy z powodzeniem wykorzystać planując modernizację naszych, szkolnych hal sportowych jak i samego stadionu przy ul. Okrzei.

- *Bez wątpienia zaplecze sportowe Szkoły Policji w Pile jest bardzo dobre, choć zdajemy sobie sprawę, że taki standard jest dziś wymagany i jest on kosztowny – mówi wicestarosta Stefan Piechocki. - Planując modernizację własnych obiektów musimy brać pod uwagę nie tylko ich nowoczesność i funkcjonalność ale przede wszystkim możliwości finansowe, dlatego zakładamy etapowe realizowanie inwestycji.*

Modernizacja najstarszego, blisko 100-letniego stadionu w Pile, to wyzwanie, z którym planują zmierzyć się obecne władze Powiatu Pilskiego. Realizacja inwestycji miałyby być rozłożona na dwa, trzy lata.

Odprawa roczna

Początek nowego roku to dobry moment na to, by podsumować i dokonać zestawienia wszystkich aspektów działalności Szkoły oraz przedstawić plan jej funkcjonowania na najbliższe miesiące. 18 lutego br. w Szkole Policji w Pile, z udziałem Komendanta, jego Zastępców oraz kierowników i przedstawicieli wszystkich komórek organizacyjnych, odbyła się roczna odprawa, podczas której omówione zostały kwestie kadrowe i realizacja zadań z zakresu pionu dydaktycznego i logistycznego.

Odprawę rozpoczął pełniący obowiązki Komendant Szkoły Policji w Pile insp. Piotr Leciejewski, który omówił m.in.: strukturę służb w polskiej Policji (wskazując, że pilska szkoła należy do części służby kryminalnej i śledczej, które stanowią około 32%

całej struktury), ogólną strukturę etatową w szkolnictwie policyjnym, a także kwestie struktury etatowej Szkoły związane z wykształceniem, kwalifikacjami oraz stażem pracy i służby kadry dydaktycznej. W dalszej części Komendant odniósł się do poprawy stanu dyscypliny służbowej w Szkole oraz wyraził zadowolenie ze spadku liczby wypadków (mniej o 39%). Podziękował również wszystkim zatrudnionym za całoroczną pracę. Stwierdził, że szkoła zrealizowała wiele różnych zadań i cieszy go fakt, że wróciła do kształcenia policjantów służby kryminalnej. Na zakończenie swojego wystąpienia wspominał, że plany na rok 2016 są optymistyczne i ambitne (realizacja kolejnych zadań związanych z budową akademika).

W dalszej części odprawy głos zabrał insp. Piotr Gaca, który przedstawił wykonanie ubiegłorocznych zadań w pionie dydaktycznym. Zastępca Komendanta Szkoły ds. dydaktycznych podkreślił, że miniony rok był pierwszym, kiedy to Szkoła zwiększyła poziom realizacji szkoleń w zakresie służby kryminalnej. Zadania szkoleniowe Szkoły Policji w Pile realizowane były na podstawie zatwierdzonych przez Dyrektora Gabinetu Komendanta Głównego Policji „Planu szkoleń” oraz „Planu doskonalenia zawodowego centralnego” Szkoły Policji w Pile na rok 2015. Realizacja sprecyzowanych w nich zadań doprowadziła do przeprowadzenia ogółem 119 naborów na kursy specjalistyczne, które objęły łącznie 3428 słuchaczy. Wszystkie kursy realizowane w roku 2015 objęły 3833 słuchaczy. Ponadto przemawiający omówił zagadnienia takie jak: efektywność szkolenia, badania ewaluacyjne, które są dobrym miernikiem kontroli realizowanych przedsięwzięć szkoleniowych, działalność wydawniczą (Kwartalnik Prawno-Kryminalistyczny, podręczniki dla nowych kursów), działalność kulturalno-oświatową i wolontaryjną (Ogólnopolski Turniej „Policjant Służby Kryminalnej”, Turniej Klas Policyjnych, Festiwal Kryminału „Kryminalna Piła”, odsłonięcie tablicy

upamiętniającej cmentarz żydowski, działalność szkolnego zespołu Avans Blues, działania wspierające WOŚP, współpracę z Caritas, spotkania w szkołach dot. problematyki z zakresu cyberprzestępczości, współpracę z Itaką).

Jako ostatni, zagadnienia z zakresu pionu logistyki, omówił Zastępca Komendanta Szkoły ds. logistycznych – insp. Roman Gryczka. Dokonał on prezentacji struktury planu finansowego, omówił wydatki bieżące oraz realizację zadań wspomnianego pionu. Podczas wystąpienia zapoznał zebranych z przeprowadzonymi zadaniami remontowymi i inwestycyjnymi (nowa instalacja wodociągowa, remont pomieszczeń dydaktycznych, wykonanie projektu budowy akademika) podkreślając, że zrealizowanych zostało blisko 800 zleceń na prace konserwacyjne oraz ok. 700 zamówień publicznych. Na zakończenie Komendant Gryczka opowiedział o potrzebach i planach na rok bieżący. Poza realizacją kolejnych zadań z zakresu przygotowań do budowy akademika, zaplanowany jest również remont pomieszczeń zakwaterowania dla około 150 osób. Końca dobiega także remont pomieszczenia, w którym swoje miejsce ma szkolna galeria sztuki oraz remont klatki schodowej.

Opinia pismoznawcza, a zatrzymanie fałszywego konwojenta

13 lutego Policja zatrzymała fałszywego konwojenta, który w lipcu 2015r. ukradł 8 mln. złotych. Sprawą żyła cała Polska. Zatrzymany mężczyzna zanim zatrudnił się jako konwojent, ogolił głowę i zapuścił brodę. Zadbął także o to, aby znacznie przytyć. Konwojent przez rok posługiwał się fałszywą tożsamością. Zatrudnił się w profesjonalnym biurze ochrony, gdzie pracował kilka miesięcy. Posługiwał się dokumentami wystawionymi na nie swoje nazwisko. Dysponował też podrobionym pozwoleniem na broń. Mężczyzna nie pozostawił żadnych odcisków palców - by temu zapobiec przez pół roku chodził w rękawiczkach. Wszystko po to, aby zmylić śledczych. Dzisiaj wygląda zupełnie inaczej. Ma włosy, zgolił brodę, jest szczupły.

To miało być przestępstwo doskonałe. Żadnych śladów, fałszywa tożsamość i podrobione dokumenty. Nie ma jednak przestępstw doskonałych. Sprawcy co prawda nie można było zidentyfikować po wyglą-

dzie, liniach papilarnych, ale pozwoliło na to pismo ręczne. Dzięki dużej wiedzy z zakresu kryminalistyki, jaką posiadać musieli śledczy z prokuratury i KWP w Poznaniu, wzięto pod uwagę właśnie aspekt pisma ręcznego jako śladu pozostawionego przez człowieka, a nadającego się do identyfikacji. Tak stało się w opisywanej sprawie. W identyfikacji sprawcy pomogła opinia pismoznawcza wydana przez podinsp. Leszka Koźmińskiego – biegłego Sądu Okręgowego w Poznaniu i eksperta Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, na co dzień pracującego w Szkole Policji w Pile. Z jego wiedzy i doświadczenia każdego dnia korzystają słuchacze pilskiej szkoły. Jest on również autorem skryptu dostępnego w E-bibliotece: *Dokument jako ślad kryminalistyczny. Wybrane aspekty*. Pozycja jest autorskim przedstawieniem najważniejszych zagadnień występujących w kryminalistycznych badaniach dokumentów – od oględzin do opinii biegłego. Zachęcamy do lektury!

Szkolenie dla słuchaczy

Grzegorz Surowców - specjalista ds. antypirackich z FOTA BIURO PRAWNE przeprowadził kolejne szkolenie dla słuchaczy Szkoły, tym razem kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej oraz kursu specjalistycznego dla policjantów służby kryminalnej wykonujących czynności dochodzeniowo-śledcze.

Głównymi tematami szkolenia były: techniczne aspekty dot. obchodzenia skutecznych technicznych zabezpieczeń w konsolach do gier firmy SONY Playstation, a także rozpoznawanie znaków towarowych oraz podrobionych akcesoriów firmy SONY Playstation.

Szkolenie rzeczników dyscyplinarnych

Ponad 40 funkcjonariuszy opolskiego garnizonu szkoliło się pod okiem wykładowców ze Szkoły Policji w Pile. Podinsp. Arkadiusz Pawlak oraz podinsp. Arkadiusz Bajerski przybliżyli opolskim policjantom niektóre zagadnienia, związane z prowadzeniem postępowań dyscyplinarnych.

Pięciodniowe szkolenie odbyło się w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Opolu i zorganizowane zostało przez funkcjonariuszy z Wydziału Kadr i Szkolenia. W or-

ganizację przedsięwzięcia włączył się również Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Policjantów. Pod okiem wykładowców ze Szkoły Policji w Pile, szkolili się Rzecznicy Dyscyplinarni z jednostek Policji naszego województwa.

Prowadzący, w profesjonalny sposób przybliżyli zagadnienia z zakresu odpowiedzialności dyscyplinarnej funkcjonariuszy, a także trybu i zasad prowadzenia postępowań dyscyplinarnych. Na koniec I Zastępca

Komendanta Wojewódzkiej Policji w Opolu – insp. Jacek Tomczak, podziękował wykładowcom za wysoki poziom

merytoryczny szkolenia, a opolskim policjantom za udział w spotkaniu.

Tajemnice entomoskopii sądowo-lekarskiej

Owady żądają, kąsają, piją krew, przenoszą choroby, gnieźdzą się w szafach, spiżarniach, łazienkach, są niepokojąco wszechobylskie! Ale nie można zapominać, że zapewniają równowagę biologiczną oraz odpowiadają za rozkład martwej substancji organicznej, tej pochodzenia roślinnego i zwierzęcego. Te owadzie funkcje są nie do przecenienia i zdaniem entomologów bardzo istotne dla istnienia naszej planety. Owady, które doprowadzają do rozkładu martwej substancji organicznej pochodzenia zwierzęcego (również zwłok ludzkich) są w zainteresowaniu organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości.

To tej tematyce poświęcone były zajęcia fakultatywne prowadzone przez podkom. Pawła Leśniewskiego z Zakładu Służby Kryminalnej. Zgromadzonym przedstawił problematykę entomologii sądowo - lekar-

skiej, zwanej entomoskopią. Jej przedmiotem są ślady entomologiczne i zasady postępowania z nimi. Dziedzina ta wykorzystywana jest do ustalania czasu śmierci, ustalania innych okoliczności, np. przemieszczania, zwłok, przyczyny zgonu, ustalanie czy miejsce znalezienia zwłok jest miejscem, gdzie nastąpiła śmierć.

Entomoskopia pozwala także odpowiedzieć na trzy z siedmiu złotych pytań kryminalistycznych: KIEDY? GDZIE? KTO? Wyjątkową częścią zajęć była próba podzielenia się wykładowcy ze słuchaczami własnymi doświadczeniami i ustaleniami praktycznymi w zakresie śladów entomologicznych, które powstały na przestrzeni kilku ostatnich miesięcy w ramach eksperymentów przeprowadzanych w Szkole Policji w Pile.

Nagroda specjalna dla Ani Fons

W sobotni wieczór, podczas gali, jaka odbyła się w Regionalnym Centrum Kultury w Pile, nagrodą specjalną uhonorowana została Anna Fons. Pracownica Szkoły Policji w Pile zmarła w ubiegłym roku w wyniku nieszczęśliwego wypadku. Podczas tegorocznej gali Syriuszy została pośmiertnie wyróżniona nagrodą specjalną Prezydenta Miasta Piły za działania na rzecz Piły

oraz promocję naszego regionu. W imieniu Ani nagrodę odebrała jej mama, która podkreśliła, że Ania bardzo kochała to, co robiła. Syriusze to coroczne nagrody przyznawane przez Prezydenta Miasta Piły w sześciu kategoriach, związanych z osiągnięciami w dziedzinie twórczości artystycznej, upowszechniania i ochrony kultury oraz sportu.

MARZEC

Zwalczanie przestępczości korupcyjnej

1 marca gościem Szkoły Policji w Pile był płk SG Krzysztof Kruciński - naczelnik Wydziału XIV Zamiejscowego w Gdańsku Biura Spraw Wewnętrznych Straży Granicznej.

Tematem prelekcji, w której udział wzięli słuchacze drugiej edycji kursu specjalistycznego w zakresie zwalczania przestępczości korupcyjnej, była problematyka korupcji kierowanej w stosunku do funkcjonariuszy Straży Granicznej, której towarzyszy udzielanie korzyści materialnych i osobistych w zakresie przemytu towarów akcyzowych, dotarcia do informacji służbowych przez osoby nieuprawnione czy ułatwianie „przerzutu” pochodzących z kradzieży luksusowych samochodów. Jak się okazuje,

obszarami najbardziej zagrożonymi w Straży Granicznej tego rodzaju przestępczością są: kontrola ruchu granicznego, ochrona granicy państwowej (tzw. zielonej granicy), kontrola ruchu drogowego, kontrola cudzoziemców, zamówienia publiczne oraz dostęp do danych wykorzystywanych przez funkcjonariuszy SG w trakcie realizacji czynności służbowych. Podczas wykładu omówiono również aspekty prawne korupcji oraz działania podejmowane przez Straż Graniczną w ramach tzw. profilaktyki antykorupcyjnej. Swoistego rodzaju ciekawostką było zagadnienie nielegalnego wydobycia bursztynu, którego złoża są zlokalizowane m.in. w obszarze działania gdańskiego oddziału SG.

Wykład, z elementami dyskusji, wzbogacony o ciekawe prezentacje multimedialne oraz krótki film dydaktyczny, spotkał się z dużym zainteresowaniem słuchaczy. Była

to również niepowtarzalna okazja do wzajemnej wymiany doświadczeń. Jest to pierwsza tego typu wizyta przedstawiciela Straży Granicznej w naszej Szkole.

Do ustawowych zadań Straży Granicznej należy rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców, w zakresie właściwości Straży Granicznej, a w szczególności przestępstw określonych w art. 228 k.k. (korupcja bierna), art. 229 k.k. (korupcja czynna) i art. 231 k.k. (nadużycie uprawnień/niedopełnienie obowiązków przez funkcjonariusza), popełnionych przez pracowników Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych, jak również przestępstw określonych w art.

229 k.k., popełnionych przez osoby niebędące funkcjonariuszami lub pracownikami Straży Granicznej w związku z wykonywaniem czynności służbowych przez funkcjonariuszy lub pracowników Straży Granicznej.

Natomiast Biuro Spraw Wewnętrznych jest wyspecjalizowaną jednostką organizacyjną Straży Granicznej, powołaną do rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania zagrożeń godzących w wykonywanie ustawowych zadań Straży Granicznej.

Cyberprzemoc - co to takiego?

Internet oferuje dzieciom doskonałe szanse rozwoju i kontaktów społecznych. Pod jednym jednak warunkiem, że jest on narzędziem do rozwoju młodego człowieka, czy też relaksu, a nie narzędziem służącym np. do poniżania, czy też straszenia. To prowadzi do społecznej izolacji, utraty poczucia własnej wartości, a te negatywne skutki przemocy rówieśniczej prowadzą do absencji w szkole, pogorszenia wyników w na-

uce, depresji, czy nawet do prób samobójczych. Dlatego bardzo ważną rolę w przeciwdziałaniu cyberprzemocy powinno pełnić najbliższe otoczenie dziecka, czyli rodzice i nauczyciele. To oni powinni podejmować działania profilaktyczne oraz szybko interweniować w sytuacji, gdy zachodzi podejrzenie, że dziecko jest ofiarą lub sprawcą przemocy w sieci.

W związku z powyższym, na zaproszenie dyrekcji Szkoły Podstawowej nr 5 w Pile nasi wykładowcy z Zakładu Służby Kryminalnej: podinsp Zbigniew Bogusz i kom. Michał Zielonka przeprowadzili wykłady dla klas 5 i 6 na temat przemocy i agresji w cyberprzestrzeni.

W trakcie spotkania młodzież dowiedziała się, jakich zagrożeń należy unikać korzy-

stając z Internetu oraz jakie zachowania podczas korzystania z komunikacji cyfrowej są niedozwolone i karalne.

Wykładowcy opowiedzieli uczniom także o zasadach bezpieczeństwa i profilaktyki w korzystaniu z zasobów sieci oraz jak nie stać się ofiarą cyberprzemocy i jakie podjąć działania, kiedy stanie się już ofiarą.

III edycja kursu HL

Walka z handlem ludźmi jest jednym z najistotniejszych wyzwań, jakie stoją dzisiaj przed organami ścigania. Dlatego tak ważne jest, by starać się za wszelką cenę i wszelkimi dostępnymi środkami wpływać na zminimalizowanie skali tego zjawiska. Pomocna w tym może okazać się również wiedza i doświadczenie, jakie nabyli uczestnicy zakończonej w dniu 4 marca III edycji 5-dniowego kursu specjalistycznego. Osiemnastu funkcjonariuszy ze wszystkich garnizonów policyjnych oraz wykładowcy ze Szkoły Policji w Słupsku wzbogacało swoją wiedzę o współczesne formy wykorzystania osób jako ofiary han-

dlu ludźmi oraz taktykę prowadzenia czynności wykrywczych.

Prelegentami, którzy podzielili się wiedzą z uczestnikami kursu byli wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej: podinsp. Krzysztof Sawicki, podinsp. Jarosław Zientkowski, asp. Agnieszka Kuszyk oraz nadkom. Ewa Mańka z Wydziału Organizacji Szkolenia i Dowodzenia. W charakterze ekspertów zewnętrznych w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępstwa handlu ludźmi wykłady prowadzili nadkom. Jarosław Kończyk oraz podkom. Tomasz Plecha z Wydziału ds. Handlu Ludźmi Biura Służby Kryminalnej KGP.

Zagadnienia, które przedstawili prelegenci dotyczyły m.in.: form i metod pracy operacyjnej skutecznych w zwalczaniu przestępstwa handlu ludźmi, struktury grupy i mechanizmów działania sprawców, taktyki prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz sposobów nawiązywania pierw-

szego kontaktu z ofiarą przestępstwa handlu ludźmi. Ponadto omówiono współpracę międzynarodową w ramach: umów międzynarodowych, Interpolu, Europolu, Eurojustu oraz krajową w ramach Krajowego Planu Działania Przeciwko Handlowi Ludźmi.

Posiedzenie Zarządu IPA

Czteroosobowa grupa przedstawicieli działającego przy Szkole Policji w Pile regionu IPA - Alicja Baranowska, Jarosław Zientkowski, Janusz Trzyna, Dawid Wudarczyk - wzięła udział w posiedzeniu zarządu Wielkopolskiej Grupy Wojewódzkiej IPA, które odbyło się 5 marca br. w Kunowie. Podczas obrad, w których uczestniczyli przedstawiciele Międzynarodowego Stowarzyszenia Policji wszystkich powiatów, omówione zostały bieżące sprawy Stowarzyszenia, a każdy z regionów przedstawił zamierzenia i plany na rok obecny. Przewodniczący naszego regionu, Jarosław Zientkowski, w swoim wystąpieniu m.in.: podziękował przewodniczącemu regionu IPA Poznań Witoldowi Drzażdżyńskiemu za dotychczasową współpracę i w dowód uznania wręczył pamiątkową odznakę

Szkoły Policji w Pile. Po spotkaniu przewodniczący gostyńskiego oddziału IPA pan Ryszard Balczyński zaprosił delegatów do uczestnictwa w atrakcji jaką było zwiedzanie Opactwa Benedyktynów w Lubinie połączone z degustacją wyrabianych przez tamtejszych zakonników likierów, tzw. Benedyktynek. Po opactwie Benedyktów gości oprowadził przeor Izaak Rafał Kapała. Oprócz historycznych kościołów zwiedzający mogli podziwiać najstarszy w Polsce kasztanowiec „Benedykt” oraz aleję 120 grusz przyciętych na kształt kandelabrow. Ciekawym punktem wycieczki była również możliwość zwiedzania jedyne w Polsce muzeum Tercetu Egzotycznego obrazującego działalność istniejącego zespołu muzycznego.

Międzynarodowe Święto Kobiet w Szkole Policji

Słowa Ericha Osterfelda „kobieta jest najsłabsza, gdy kocha, a najsilniejsza, gdy jest kochana” rozpoczęło się wczorajsze spotkanie z okazji Dnia Kobiet. Uroczystość została przygotowana przez Samorząd Słuchaczy Szkoły Policji w Pile we współpracy z Niezależnymi Samorządowymi Związkami Zawodowymi Policjantów ze Szkoły Policji. Zebranych Paniom życzenia złożyli m.in.: p.o. Komendant Szkoły Policji w Pile insp. Piotr Leciejewski oraz przewodniczący NSZZ Policjantów podinsp. Rafał Socha. W części artystycznej dla zebranych na sali Pań zaśpiewały

uczennice z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2 w Pile. Był to także czas na małą retrospekcję – zaprezentowane zostały nagrania z występów, jakie miały miejsce podczas obchodów Dnia Kobiet w roku 2010. Najbardziej wyczekany punktem spotkania był natomiast występ jednego z pracowników Szkoły Policji w Pile, Marka Szukaja.

Wyrecytowane przez niego wiersze wywołały wzruszenie u sporej części widowni. Całość została uwieczniona gromkimi brawami. Po uroczystości organizatorzy zaprosili Panie na poczęstunek.

„Krwawy” Dzień Kobiet

W Międzynarodowy Dzień Kobiet wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej, podkom. Paweł Leśniewski i st. asp. Marcin Mańczak, zaproponowali wyjątkowy wykład w ramach zajęć dodatkowych zatytułowany „Jak mordują kobiety?”

Podczas spotkania scharakteryzowali, pod względem metodologicznym i statystycznym, czyny największych morderczyń XIX

i XX wieku. Szczególną uwagę zwrócili na sposoby popełniania zbrodni przez kobiety, podkreślając szeroką gamę rozwiązań z użyciem trucizn. Pytania i dyskusja prowadzone na końcu wykładu wyraźnie potwierdziły duże zainteresowanie i akceptację tak „mocnego” tematu w świąteczny dzień.

Szkolenie żołnierzy

W ubiegłym tygodniu wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej, podinsp. Wojciech Miś i mł. asp. Maciej Galar, realizowali gościnnie zajęcia z zakresu techniki kryminalistycznej dla funkcjonariuszy Żandarmerii Wojskowej. Miejszem zajęć teoretycznych i praktycznych było Centrum Szkolenia Żandarmerii Wojskowej w Mińsku Mazowieckim.

Wykłady i ćwiczenia obejmowały zagadnienia mechanoskopii, traseologii i badanie śladów zębów w zakresie ich ujawniania, zabezpieczania i możliwości badawczych. Ponadto, w ramach zajęć teoretycznych sprawdzono wiedzę słuchaczy z podstaw kryminalistyki oraz daktyloskopii.

Podczas zajęć praktycznych technicy z Żandarmerii Wojskowej wykonywali zdjęcia zabezpieczanych śladów z użyciem obiektywów standardowych, jak i macro z użyciem skalówek i numerków, wykonywali różne repliki silikonowe śladów mechanoskopijnych oraz odlewy gipsowe śladów traseologicznych z wykorzystaniem

szerokiej gamy materiałów. Uczyli się pobierać materiał porównawczy do badań traseologicznych. Sporządzali odpowiednią dokumentację procesową dot. zabezpieczonych śladów oraz zapoznawali się z nowocześniejszymi materiałami i sprzętem służącym do zabezpieczania wymienionych śladów.

Rozpoczęcie szkolenia podstawowego

W Szkole Policji w Pile rozpoczęła się pierwsza edycja szkolenia zawodowego podstawowego. 150 policjantów z garnizonów: dolnośląskiego, łódzkiego, lubuskiego i opolskiego, w trakcie szkolenia, odbędzie w sumie blisko 1000 godzin zajęć dydaktycznych. Nowo przyjęci policjanci będą musieli zapoznać się m.in. z zagadnieniami dotyczącymi bezpieczeństwa i porządku publicznego w miejscu pełnienia służby, poszukiwania osób i rzeczy, ujawniania sprawców przestępstw oraz z teoretycznymi i praktycznymi aspektami skutecznego

przeprowadzania interwencji policyjnych. Zapoznają się także z tajnikami podejmowania czynności wobec uczestników ruchu drogowego. Jeśli dodać do tego jeszcze szkolenie strzeleckie oraz zajęcia z taktyk i technik interwencji, można śmiało powiedzieć, że przed nimi czas wytężonej pracy i nauki.

Szkolenie wyposaża każdego ze słuchaczy w niezbędny zakres wiedzy i umiejętności pozwalający na skuteczne wykonywanie czynności służbowych na podstawowych stanowiskach w pionie prewencji.

Konferencja podsumowująca studia podyplomowe

W dniu 13 marca prof. dr hab. Zbigniew Lasocik oraz płk SG Grzegorz Skorupski - Komendant COSSG w Koszalinie w Pałacu Tyszkiewiczów-Potockich w Warszawie wręczyli świadectwa ukończenia studiów podyplomowych dla funkcjonariuszy Straży Granicznej o kierunku „Kryminologiczne,

wiktymologiczne i społeczno-kulturowe aspekty migracji i handlu ludźmi”. Uroczystość powiązana była z konferencją poświęconą zagadnieniom z zakresu wzmacniania potencjału Straży Granicznej w zakresie zwalczania przestępczości zorganizowanej, w tym handlu ludźmi.

W ramach projektu dofinansowanego z Funduszy Norweskich „Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych” przybliżono studentom problematykę przestępczości cudzoziemców oraz zapobiegania i zwalczania przestępczości zorganizowanej i transgranicznej. Ponadto, poszerzono wiedzę z zakresu zapobiegania oraz zwalczania przestępstwa handlu ludź-

mi. Zajęcia były realizowane przez ekspertów zajmujących się zarówno problematyką związaną z migracją oraz zjawiskiem handlu ludźmi. W ramach przedsięwzięcia, w charakterze prelegenta, wykłady i ćwiczenia prowadził podinsp. Krzysztof Sawicki z Zakładu Służby Kryminalnej, przybliżając zagadnienia związane ze specyfiką pracy z ofiarami handlu ludźmi oraz specyfikę pracy ze sprawcami handlu ludźmi i pracy przymusowej.

Dzień z psychokryminalistyką

Kom. Michał Zielonka, młodszy wykładowca Zakładu Służby Kryminalnej, wziął udział w „Dniu z psychokryminalistyką”, którego organizatorem był Uniwersytet SWPS Wydział Zamiejscowy w Katowicach. Harmonogram wykładów oraz warsztatów był interesujący i bardzo bogaty.

Pierwszy wykład pt. „Psychopatia wśród seryjnych morderców” poprowadził prof. Daniel Boduszek, psycholog kryminalny, który realizuje badania naukowe wśród więźniów, m.in. w Stanach Zjednoczonych, Wielkiej Brytanii, Irlandii, Pakistanie, Tanzanii i Polsce.

Następnie dr Bogdan Lach poprowadził wykład „Modus operandi sprawców zabójstw”. W trakcie wykładu została poruszona między innymi problematyka wpływu czynników wewnętrznych, do których należą: osobowość sprawcy, motywacja sprawcy, jego wiedza i wykształcenie, fizyczne predyspozycje sprawcy oraz jego przekonania i zasady oraz zewnętrznych: zachowanie się pokrzywdzonego, konieczność dostosowania się do zachowań innych osób, warunki atmosferyczne oraz konieczność dostosowania się do topografii terenu, na sposób dokonywania przestępstw.

Uczestnicy wzięli również udział w warsztatach „Jak badać ślady kryminalistyczne, czyli o warsztacie detektywa”, które poprowadziła dr Joanna Stojer-Polańska. Celem warsztatów było zapoznanie uczestników z rodzajami śladów kryminalistycznych oraz sposobami ich ujawniania oraz zabezpieczania. Tematyka śladów kryminalistycznych została przedstawiona także na warsztatach „Światłowodem do sprawcy” przez Alicję Dobrowolską, w oparciu o konkretne sprawy kryminalne.

Warsztaty „Ile warte jest Twoje życie? – Mordercy na zlecenie”, Tymoteusza Kubali,

przybliżyły specyfikę zawodowego zabójcy, zakres oraz sposób jego działania. Podczas zajęć pt. „Mity i stereotypy na temat negocjacji policyjnych” mgr Karolina Sikora-Knez i Natalia Różyc (KN Criminal Cases) omówiły podstawowe założenia procesu negocjacyjnego, jak powinien wyglądać skład zespołu negocjacyjnego, jakie są jego cele oraz zadania. Ważnym punktem warsztatów było zapoznanie się z tym, jaki powinien być dobry negocjator, czym powinien się cechować. Została przedstawiona specyfika różnych typów osobowości sprawców, jak również negocjatorów oraz techniki i narzędzia pomocne w przeprowadzaniu negocjacji.

Warsztaty pt. „Portret pamięciowy” dr Joanny Kabzińskiej i nadkom. Waldemara Piekarskiego pozwoliły przećwiczyć umiejętność prawidłowego konstruowania rysopisów oraz poznanie tajemnic portretu obrazowego – metod jego wykonywania oraz procesu tworzenia. Uczestnicy mieli okazję wcielić się w rolę naocznych świadków przestępstwa i przekonać się, jak trudnym zadaniem jest stworzenie portretu pamięciowego – zarówno w formie rysopisu, jak i portretu obrazowego.

Ostatnie zajęcia zatytułowane „Możliwości identyfikacji osób, jakie daje kryminalistyka” inż. Zbigniewa Szachnitowskiego dały możliwość omówienia rodzajów śladów kryminalistycznych, ze szczególnym uwzględnieniem tych, które pozwalają na podjęcie badań zmierzających do identyfikacji indywidualnej uczestników przestępstw. Istotnym zagadnieniem było również omówienie swoistych cech każdego z tego rodzaju śladów, które czynią je unikatowe i zezwalają na wskazanie konkretnego osobnika z populacji ludzkiej.

Zwiedzanie Szkoły

Jednym z przykładów współpracy pomiędzy Szkołą Policji w Pile, miastem oraz innymi instytucjami znajdującymi się na terenie powiatu i okolic jest zapewnienie

przez Szkołę możliwości zwiedzania jej obiektów i zapoznania z bazą dydaktyczną. 17 marca br. w naszej Szkole gościły dwie grupy wycieczkowe – nauczyciele z Funda-

cji Marchewkowe Pole z Trzcianki oraz uczniowie klasy policyjnej z Liceum Ogólnokształcącego w Gnieźnie. Dla obu grup

został przygotowany odrębny plan, nawiązujący do oczekiwań zwiedzających.

Główny cel wizyty przedstawicieli z Fundacji Marchewkowe Pole związany był z realizacją projektu Pomarańczowa Sieć Bezpieczeństwa, współfinansowanego ze środków The Velux Foundations w ramach programu „Bezpieczne dzieciństwo” Fundacji Dzieci Niczyje. W związku z powyższym wykładowcy Szkoły przybliżyli nauczycielom tematykę związaną z bezpieczeństwem w sieci. Prelekcję związaną z cyberprzemocą i bezpieczeństwem w sieci przeprowadził podinsp. Robert Kreczmer.

Dar serca dla chorego Piotrusia

Nawiązując do myśli Stefana Wyszyńskiego „Przestańmy nareszcie kręcić się wokół siebie, a pomyślmy o niesieniu pomocy innym”, w Szkole Policji w Pile odbyła się charytatywna akcja na rzecz Piotrusia.

Chłopiec ma zaledwie 8 lat i już walczy z bardzo rzadką chorobą, jaką jest nowotwór oka. Od momentu zdiagnozowania choroby w 2011 r., przeszedł szereg zabie-

gów i cykli chemioterapii, w wyniku których zaburzone zostało prawidłowe funkcjonowanie jego małego organizmu. Obecnie Piotruś znajduje się pod stałą opieką onkologów, ale ujawniające się nowe choroby wymagają rehabilitacji i stałych kontaktów ze specjalistami.

Uczestnicy obu wycieczek mogli zobaczyć szkolne obiekty sportowe, strzelnicę i sale oględzinowe. Wzięli również udział w zajęciach z zakresu udzielania pierwszej pomocy.

Piotrek jest synem funkcjonariusza Policji, który obecnie przebywa w Szkole Policji

w Pile jako słuchacz. Inicjatorami tej szczególnej akcji zorganizowanej dla syna swojego kolegi byli słuchacze plutonu trze-

ciego kompanii szóstej. Całe przedsięwzięcie odbyło się pod patronatem Szkoły Policji w Pile oraz Szkolnego Regionu IPA.

17 marca w auli Szkoły odbył się charytatywny koncert, w którym licznie uczestniczyli kadra i słuchacze Szkoły. Swoją obecnością akcję wsparł Zastępca Komendanta insp. Piotr Gaca. Na scenie w poszerzonym składzie wystąpił zespół Avans Blues, wspierany przez słuchaczy. W trakcie koncertu odbyła się licytacja, z której dochód w całości został przekazany na dalsze leczenie Piotrusia. Do akcji włączyli się również strażacy z Komendy Powiatowej PSP w Pile, którzy na licytację przekazali „Żarka”, będącego maskotką strażaków, a także zebraną kwotę pieniężną. Zbiórka pieniędzy została również przeprowadzona na terenie Szkoły Policji.

Akcja wielkanocna

Centrum Charytatywno-Opiekuńcze Caritas w Pile wraz z galerią VIVO w Pile zorganizowali w minioną sobotę akcję wielkanocną pod nazwą „O radości wielkanocnej osób niepełnosprawnych”. Samorząd szkolny

Zarząd Szkolnego Regionu IPA serdecznie dziękuje wszystkim zaangażowanym za pomoc oraz udzielone wsparcie. Szczególne podziękowania kieruje do Komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Piotra Leciejewskiego za możliwość zorganizowania akcji oraz pana Stanisława Dąbka - dyrektora Regionalnego Centrum Kultury w Pile - za wypożyczenie sprzętu nagłaśniającego. Piotrusiowi można także pomóc, przekazując na jego leczenie 1% swojego podatku. Wystarczy podać numer KRS: 0000039541 z dopiskiem: „145 Piotr Mrówka” w składanym zeznaniu podatkowym za rok 2015.

słuchaczy SP Piła wziął udział w imprezie poprzez obdarowanie podopiecznych placówek drobnymi upominkami. Wielkim wydarzeniem był udział w koncercie charytatywnym słuchacza naszej szkoły st. post.

Macieja Chowańca, który wykonał kilka utworów na trąbce.

Podczas trwania imprezy można było uczestniczyć w innych przygotowanych atrakcjach nawiązujących do tradycji wiel-

kanocnej, np. warsztaty dotyczące zdobienia jaj, wykonywania kartek wielkanocnych, wypalania koszyków z papierowej wikliny.

KWIECIEŃ

V Pilskie Subregionalne Targi Pracy i Kariery

Po raz kolejny Szkoła Policji w Pile aktywnie uczestniczyła w organizowanych przez Inwest Park Pilskich Subregionalnych Targach Pracy i Kariery. Przedstawiciele Szkoły Policji w Pile można było spotkać na stoisku wystawowym pierwszego dnia targów, tj. 1 kwietnia br.

Celem 5. jubileuszowej edycji targów było zaprezentowanie ofert dla osób zainteresowanych podjęciem pracy, rozwojem swojej kariery zawodowej, a także dla absolwentów, którzy dopiero wstępują na rynek pracy. Dla naszej Szkoły była to okazja do tego, aby zaprezentować młodym ludziom, absolwentom szkół, zalety pracy w Policji oraz zachęcić ich do wstępowania w szeregi

służb mundurowych. Zgodnie z tym, że jednym z warunków ubiegania się o przyjęcie do służby jest minimum średnie wykształcenie, zainteresowanym uczniom i absolwentom gimnazjum proponowaliśmy dalsze kształcenie w szkołach ponadgimnazjalnych, prowadzących klasy o profilu policyjnym. Ukończenie takiej szkoły jest premiowane dwoma dodatkowymi punktami podczas postępowania kwalifikacyjnego do Policji. Podczas rozmów z młodzieżą wskazywaliśmy, że praca w służbach mundurowych to nie tylko pewne przywileje. Jest to zawód, który wymaga zaangażowania, samodyscypliny, ciągłej pracy i kształcenia - dając w zamian dużo satysfakcji.

Kryminalna Pila 2016 za nami

IV Festiwal Kryminału „Kryminalna Pila” 2016, zorganizowany przez Szkołę Policji w Pile i Regionalne Centrum Kultury w Pile, przez cztery dni zamienił nasze miasto w stolicę tego popularnego gatunku literackiego. Po raz kolejny mieliśmy niepowtarzalną okazję uczestniczenia w spotkaniach autorских z ciekawymi pisarzami - Januszem

Leonem Wiśniewskim, Joanną Opiat-Bojarską, Martą Zaborowską, PM Nowakiem i Ryszardem Ćwirlejem. Uczniowie pilskich szkół mieli także szansę wzięcia udziału w wyjątkowej kryminalnej grze miejskiej, w której role aktorów, tworzących zagadkę do rozwiązania, odgrywali wykładowcy Zakładu Służby Kryminalnej.

Interesującą przygodą intelektualną było spotkanie z prokurator Małgorzatą Ronc, mającą w swoich doświadczeniach prowadzenie spraw zabójców Mariusza Trynkiewicza i Henryka Murusia. Niecodziennym wydarzeniem podczas Festiwalu była wizyta

norweskiego autora powieści kryminalnych, Jørna Lier Horsta. To pisarz tłumaczony na wiele języków, mający za sobą ponad 20-letnią służbę w policji norweskiej. Był on gościem komendanta Szkoły Policji w Pile insp. Piotra Leciejewskiego.

Zwiedził Szkołę i podczas spotkania autorskiego otrzymał z jego rąk specjalne wyróżnienie za wysoki artystyczny poziom, etyczną wrażliwość i merytoryczną wiarygodność w kreowaniu literackiego obrazu służby policjanta kryminalnego.

Komendant Szkoły uhonorował także, w postaci statuetki i pamiątkowego dyplomu, znakomitą autorkę Katarzynę Bonde, w uznaniu jej etycznej wrażliwości historycz-

nej, merytorycznej wiarygodności w kreowaniu literackiego obrazu służby policjanta kryminalnego oraz za promowanie Szkoły Policji w Pile w świecie sztuki pisarskiej. Czwarta odsłona Festiwalu Kryminału uznana została przez jej uczestników za najlepszą z dotychczasowych edycji, stając się po raz kolejny wyśmienite połączenie świata literackiej sztuki i kryminalnych tematów.

Nie uciekaj

W Szkole Policji w Pile odbyła się uroczysta gala, połączona z wernisażem prac, poświęcona podsumowaniu konkursu plastycznego na kartkę związaną z problemem zaginięć nastolatków. Prace wykonane przez uczniów klas o profilu policyjnym z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 2

w Pile były pokłosem zajęć przeprowadzonych w tych klasach, które dotyczyły kwestii ucieczek z domów dziewcząt i chłopców.

Ucieczka to dla nastolatka dramatyczne i niebezpieczne przeżycie - bywa, że nastolatek nie ma jedną noc, czasami dwie, czasami jednak ucieczka przedłuża się do kilku

lat. Części z nich życie „na gigancie” wydaje się lepszą perspektywą niż powrót do swojego środowiska. To oni najczęściej

stają się ofiarami nadużyć, a także sprawcami przestępstw.

Zajęcia realizowane na podstawie programu „Nie uciekaj” mają uświadomić młodym ludziom, że nigdzie nie muszą uciekać, żeby być sobą. Młodzi ludzie mają prawo do własnego stroju, do własnej muzyki, własnych zainteresowań, nawet jeżeli nie każdemu to się podoba. Nie musisz uciekać ze szkoły, nie musisz uciekać z domu – nigdzie nie musisz uciekać, aby być sobą - bo ucieczka to nie jest rozwiązanie.

Wyniki konkursu:

I miejsce - Barbara Bereśniewicz (kl. III c)

II miejsce - Justyna Wiśniewska (kl. II a)

III miejsce - Karolina Reszka (kl. III a)

Wyróżnienia:

- Agnieszka Marchlewicz (kl. III c)
- Lilianna Roszak (kl. II a)
- Marta Tyszkiewicz (kl. II c)

Galę uświetnił występ uczennicy z klasy „policyjnej” Eweliny Domagalskiej oraz słuchacza kompanii V - st. post. Macieja Chowańca.

Technicy na poligonie

Zajęcia z oględzin miejsca wybuchu są częścią programu szkolenia kursu specjalistycznego dla techników kryminalistyki, który realizowany jest cyklicznie w Szkole Policji w Pile. Nad całością zajęć teoretycznych i praktycznych, ogniskujących się

wokół specjalistycznych pojęć i czynności techniczno-kryminalistycznych realizowanych na miejscach tak poważnych zdarzeń, czuwali praktycy z wieloletnim stażem: ekspert pirotechnik - funkcjonariusz z Wydziału do Zwalczania Aktów Terroru Cen-

tralnego Biura Śledczego Policji, ekspert z zakresu badań fizykochemicznych z Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu oraz asystenci Zespołu Minersko - Pirotechnicznego Samodzielnego Pododdziału Antyterrorystycznego Policji w Poznaniu.

To dzięki ich umiejętnościom i możliwościom dysponowania odpowiednimi materiałami, technicy kryminalistyki mieli niepowtarzalną okazję zapoznać się z oddziaływaniem materiałów wybuchowych na różne przedmioty i poznać zasady oględzin w miejscu wybuchu oraz etapy prowadzenia śledztwa w tym zakresie. Dodatkowo funkcjonariusze CBŚP udostępniili specjali-

styczne wyposażenie podczas ćwiczeń praktycznych, nadzorowali czynności prowadzonych czynności na miejscu wybuchu oraz przy okazji przetrenowali własne procedury podczas oględzin po zamachu terrorystycznym.

Słuchacze w związku z niecodziennymi czynnościami wykazali ponadprzeciętne zaangażowanie, co doprowadziło do ujawnienia i zabezpieczenia bardzo dużej ilości śladów kryminalistycznych, które w realnych warunkach z pewnością przyczyniłyby się do zidentyfikowania terrorystów, a prawidłowo zebrany i zabezpieczony materiał dowodowy stanowiłby niepodważalny argument w postępowaniu karnym.

Uświadomienie funkcjonariuszom, jakimi możliwościami operacyjno-technicznymi dysponuje Wydział do Zwalczania Aktów Terroru Centralnego Biura Śledczego Policji, pozwolą skutecznie reagować na zagrożenie aktami terroru przez poszczególne zespoły ATK w sytuacji ich wystąpienia. Udział Centralnego Biura Śledczego Policji

w podobnych przedsięwzięciach i zdobywanie kolejnych doświadczeń, tylko umacnia bardzo dobre przygotowanie funkcjonariuszy do podobnych zadań, mając tu na uwadze zbliżające się duże przedsięwzięcia (Światowy Dzień Młodzieży i Szczyt NATO), przed jakim stoi Policja.

Z wizytą w Szkole

W sobotnie przedpołudnie Szkołę Policji w Pile odwiedził nadinsp. w stanie spoczynku Waldemar Jarczewski oraz dr Anna Warchlewska - prodekan Wydziału Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu, którzy wraz ze studentami Wydziału Administracji na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne zwiedzili Szkołę oraz zapoznali się ze specyfiką kształcenia policjantów. Wycieczka rozpoczęła się krótką prezentacją na temat historii budynku oraz ponad 60

– letniej działalności pilskiej Szkoły Policji. Następnie podkom. Paweł Leśniewski z Zakładu Służby Kryminalnej przeprowadził krótką prelekcję dotyczącą śledztw powybuchowych oraz ujawniania śladów połączoną z pokazem wykrywania śladów daktyloskopijnych. Goście wysłuchali także pogadanki dotyczącej fotografii kryminalistycznej, którą przeprowadził st. asp. Marcin Mańczak - wykładowca Zakładu Służby Kryminalnej.

W dalszej części zaprezentowane zostały sale symulacyjne oraz sala pierwszej pomocy, ze wskazaniem na znaczenie i konieczność przeprowadzania tego typu zajęć dla słuchaczy oraz urządzenia do daktyloskopii i fotografii sygnalitycznej. Na zakończenie pobytu goście obejrzeliby obiekty sportowe i udali się pod pomnik upamiętniający XVII wieczny cmentarz żydowski.

Nadinsp. w st. spocz. dr Waldemar Jarczewski już nie po raz pierwszy odwiedził Szkołę Policji w Pile. Był tutaj m.in. na odprawie rocznej w 2010 r. jako ówczesny Zastępca Komendanta Głównego Policji. W podziękowaniu za długoletnią współpracę i życzliwość dla Szkoły Policji w Pile, komendant Szkoły insp. Piotr Leciejewski przekazał panu generałowi album wydany z okazji 60-lecia pilskiej Szkoły Policji.

Odprawa Zastępców Komendantów Wojewódzkich Policji ds. Kryminalnych

W dniach 18-19 kwietnia bieżącego roku odbyła się odprawa robocza Zastępców Komendantów Wojewódzkich Policji ds. Kryminalnych. W odprawie uczestniczył również p.o. Komendant Szkoły Policji w Pile – insp. Piotr Leciejewski.

W trakcie spotkania podsumowana została realizacja zadań służbowych oraz przedstawiono wyniki pracy pionu kryminalnego komend wojewódzkich i KSP osiągniętych w pierwszym kwartale 2016r. Omówione

zostały także najważniejsze zadania najbliższych miesięcy, związane z zabezpieczeniem szczytu NATO w Warszawie i Światowych Dni Młodzieży.

Komendant Szkoły Policji w Pile – insp. Piotr Leciejewski przedstawił podsumowanie doskonalenia zawodowego policjantów służby kryminalnej realizowanego przez Szkołę Policji w Pile w pierwszym kwartale 2016 r.

Wizyta klas policyjno-strażackich

W związku z tym, że zwiedzanie uczy, pozwala poszerzać horyzonty, poznawać historię, a także kształtować pewne poglądy, w środę Szkołę Policji Pile odwiedziła ko-

lejna w tym miesiącu grupa zwiedzających. Tym razem naszymi gośćmi byli uczniowie klas policyjno- strażackich z Liceum Ogólnokształcącego w Strzelcach Krajeńskich.

Głównym celem zwiedzania było zapoznanie uczniów z bazą dydaktyczną oraz specyfiką kształcenia policjantów. Wizyta rozpoczęła się od pogadanki, podczas której podinsp. Wojciech Thiel scharakteryzował działalność Szkoły, wspomniawszy o jej historii, realizowanych przedsięwzięciach oraz

Turnieju Klas Policyjnych. Na uczniów klas mundurowych, chcących zapoznać się z zasadami funkcjonowania uczelni i tematyką prowadzonych zajęć, czekały jeszcze dwa wykłady. Pierwszy z nich, prowadzony przez kom. Sebastiana Wegnera z Zakładu Służby Kryminalnej, dotyczył zagrożeń

związanych z uzależnieniem się od urządzeń służących do komunikowania się i korzystania z Internetu, w tym o problemie związanym z tzw. sekstingiem, stanowiącym nowy trend wśród młodzieży. Następnie odbyła się prelekcja dotycząca prewencji, którą przygotował kom. Sławomir Banach z Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych.

Jubileusz Turystów

W minionym tygodniu odbył się XXX Jubileuszowy Zlot Aktywu Turystycznego Resortu Spraw Wewnętrznych. Przedsięwzięcie to ma na celu szkolenie kadry kierowni-

Uczniowie zobaczyli również salę, w której odbywają się zajęcia z pierwszej pomocy, gdzie przećwiczyli prowadzenie resuscytacji, obiekty sportowe, a także salę kryminalistyki, w której o najciekawszych aspektach pracy policjantów kryminalnych opowiedział podkom. Paweł Leśniewski.

czej klubów i kół PTTK działających w resorcie oraz popularyzację atrakcyjnych turystycznie terenów Polski, a także organizowanie tematycznych pokazów i wystaw.

Uczestnicy Zlotu zakwaterowani byli w ośrodku Caritas w Ostrowcu. Uroczyste otwarcie Zlotu odbyło się w Auli Szkoły Policji w Pile w dniu 20 kwietnia br. Tego dnia w imieniu organizatorów – Koła PTTK „TRAMPPOL” przy NSZZ Policjantów Szkoły Policji w Pile i Komisji Turystyki, przywitano zaproszonych gości. Głos zabrał również p.o. Komendant Szkoły Policji w Pile – insp. Piotr Leciejewski. Punktem kulminacyjnym uroczystości było wręczenie odznaczeń, wyróżnień, medali 30-

lecia oraz pamiątkowych książek. Jubileuszowa kolacja była połączona z wieczorkiem integracyjnym. W dniu następnym turyści mieli okazję zwiedzić unikalną w skali Europy trzypoziomową stację oraz przejechać się kolejką wąskotorową na trasie Białosłowie – Pobórka Wielka, aby całe popołudnie spędzić w Muzeum Kultury Ludowej w Osieku nad Notecią na zwiedzaniu i wspólnym piknikowaniu. Uroczystość główna Zlotu odbyła się 22 kwietnia w auli naszej Szkoły.

Na uroczystej gali wielu turystów zostało uhonorowanych odznakami i medalami. Wśród wyróżnionych znaleźli się komendanci Szkoły Policji w Pile oraz członkowie

koła PTTK „TRAMPPOL”. Po części artystycznej uczestnicy i zaproszeni goście udali się na obiad. Po śniadaniu w dniu 23 kwietnia nastąpiło uroczyste zakończenie Zlotu.

Porozumienie z Technikum nr 3 w Chojnicach

Pomiędzy Szkołą Policji w Pile reprezentowaną przez p.o. Komendanta insp. Piotra Leciejewskiego a Technikum nr 3 im. Bohaterów Szarży pod Krojantami w Chojnicach reprezentowanym przez Dyrektora pana Wiesława Kłosowskiego, zawarte zostało porozumienie, w ramach którego Szkoła Policji w Pile objęła honorowym patronatem prowadzone w Technikum klasy o profilu fototechnik. W ramach porozumienia Szkoła Policji zobowiązuje się udzielać pomocy merytorycznej i dydak-

tycznej, a także porad i wskazówek pomocnych w zakresie tworzenia i realizowania programu nauczania. Ponadto Szkoła Policji daje uczniom klasy, objętej patronatem, możliwość zapoznania się z systemem szkolenia i bazą dydaktyczną Szkoły. Porozumienie daje również, przedstawicielom stron, okazję do uczestnictwa w szkoleniach, seminariach, badaniach oraz innych realizowanych przez siebie formach dydaktyczno - pedagogicznych.

Porozumienie z Regionalnym Centrum Kultury

Szkoła Policji w Pile zawarła porozumienie o współpracy z Regionalnym Centrum Kultury w Pile. Podpisany dokument określa zasady dotyczące współpracy w zakresie realizacji wspólnych przedsięwzięć takich

jak Festiwal Kryminału „Kryminalna Piła”, Turniej Klas Policyjnych, Festiwal Teatrów Światła jak i innych form. Porozumienie formalizuje wieloletnią współpracę pomiędzy obiema Instytucjami. Z ramienia Szko-

ły porozumienie podpisał p.o. Komendanta insp. Piotr Leciejewski, natomiast w imieniu Regionalnego Centrum Kultury – dyrektor Stanisław Dąbek. Porozumienie otwiera przed podmiotami nowe możliwości w zakresie uczestnictwa w szkoleniach, seminariach, badaniach oraz innych, reali-

zowanych przez siebie formach współpracy, a także udostępniania pozostającej w ich dyspozycji infrastruktury.

Współpraca ma także na uwadze dobro lokalnej społeczności, rozwój Szkoły Policji w Pile oraz kształtowanie pozytywnego wizerunku Policji.

Konkurs „Bezpieczny Trzecioklasista”

26 kwietnia w auli Szkoły Podstawowej im. Stanisława Staszica w Pile odbył się IX Miejski Konkurs Wiedzy „Bezpieczny Trzecioklasista”. Patronat honorowy nad konkursem objął Prezydent Miasta Piły.

Od kilku lat partnerem konkursu jest Szkoła Policji w Pile. Wykładowcy naszej Szkoły z chęcią angażują się w inicjatywy mające na celu popularyzowanie wśród dzieci przepisów i zasad bezpieczeństwa w ruchu drogowym oraz zasad bezpieczeństwa w domu, szkole, na wakacjach. W pracach komisji konkursowej wzięli udział kom. Sławomir Banach i st. sierż. Magdalena Borowiak – wykładowcy Zakładu Prewencji i Technik Interwencyjnych. W zmaganiach testowych wzięli udział reprezentanci trzecich klas szkół podstawowych.

